

การกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรง ตามอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรม
ข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 เป็นความผิดมูลฐานตาม
กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ร้อยตำรวจโท กมลศักดิ์ หมื่นภักดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Providing Offense of Serious Crime In United Nations Conventions Against
Transnational Organized Crime 2000 as a predicate offense in Money
Laundering Control Act. BE. 2542

Pol.It Kamolsak Muenpakdee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรง ตามอนุสัญญา
สหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งใน
ลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 เป็นความผิดมูลฐานตาม
กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

โดย

ร.ต.ท.กมลศักดิ์ หมื่นภักดี

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

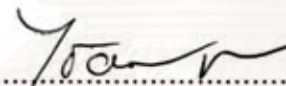
ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญญากาศ

คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ ฐนิตกุล)

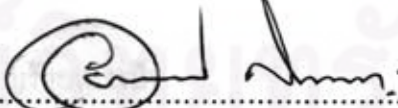
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

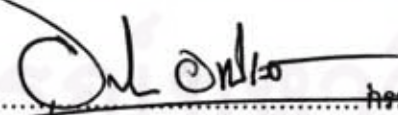
(ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญากาศ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ อรรถนพ ลิขิตจิตตะ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร.อุทัย อาทิเวช)

ร.ต.ท.กมลศักดิ์ หมื่นภักดี : การกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรง ตามอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: (Providing offense of Serious Crime In united Nations Conventions Against Transnational Organized Crime 2000 as a predicate offense in Money Laundering Control Act. BE. 2542) อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศ.วีระพงษ์ บุญญโญภาส, 132 หน้า.

การกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมมักเป็นการกระทำความผิดที่เป็นความผิดอาญาร้ายแรง และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างมากมาย เช่นการก่อการร้าย การกรรโชกทรัพย์ การเรียกค่าคุ้มครอง การจี้เครื่องบิน การเรียกค่าไถ่ การปล้น การบังคับขู่เข็ญ มือปืนรับจ้าง เป็นต้น ซึ่งความผิดเหล่านี้้องค์กรที่กระทำความผิด จะนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดไปเปลี่ยนแปลงเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น และการกระทำขององค์กรอาชญากรรมดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างมากในประเทศไทย และยากต่อการปราบปรามเนื่องจากองค์กรดังกล่าวเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลอีกด้วย ประกอบกับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 มีการกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรง เป็นความผิดตามอนุสัญญาดังกล่าว และกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของนานาอารยประเทศมุ่งเน้นที่ระบุมความผิดให้ครอบคลุมความผิดต่าง ๆ เพื่อเป็นไปตามอนุสัญญานี้

ด้วยเหตุนี้ กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย จึงควรที่จะเปิดช่องให้สามารถบังคับใช้มีความครอบคลุมความผิด ไม่ควรเจาะจงให้บังคับใช้กฎหมายฟอกเงินได้กับกิจการขององค์กรอาชญากรรมที่เป็นความผิดเพียง 11 ความผิดมูลฐาน เท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นความคับแคบ และเป็นการปิดช่องในการดำเนินการกับองค์กรอาชญากรรม โดยการเพิ่มเติมความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย กำหนดความผิดมูลฐานไว้อย่างกว้างขวางอย่างนานาอารยประเทศ เพื่อให้การดำเนินการกับองค์กรอาชญากรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สาขาวิชา นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา...2552

ลายมือชื่อนิสิต ว.ศ. ก.

ลายมือชื่ออ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5085952934 : MAJOR LAWS

KEYWORDS : MONEY LAUNDERING / SERIOUS CRIME

POLICE LUTENNENT KAMOLSAK MUENPAKDEE : Providing offense of Serious Crime In united Nations Conventions Against Transnational Organized Crime 2000 as a predicate offense in Money Laundering Control Act. BE. 2542. THESIS ADVISOR : PROF.VIRAPONG BOONYOBHAS , 132 pp.

Commitment of criminal organization, for instance, terrorism, mugger, kidnap, highjack, rob, blackmail and hired gun etc, is a serious crime and influence in economic system. All above felonious, which is extensively emerge in Thailand, almost transfer the illegal money to be other assets. Moreover, it's hard to reduce or suppress because they relate with influential person. Accompany with United Nations Conventions against Transnational Organized Crime 2000 has define abovementioned serious crime to be convention's felony. As well as Money Laundering Control Law, from many countries, emphasize to define these serious crimes in to a matter of laws.

There for, Thailand's Money Laundering Control Law should regulate felony inclusively. Not only eleven basis crime, But also determined serious crime, which in many matter of laws from various nations. In order to close the door for organized crime who try to avoid it and make more efficiency suppression.

Field of Study : ...LAWS.....

Student's Signature

Academic Year : ...2009.....

Advisor's Signature

The image shows two handwritten signatures. The top signature is in black ink and appears to be the student's signature. The bottom signature is in red ink and is clearly legible as 'V. Boonyobha', which matches the name of the thesis advisor mentioned in the text above.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญะภาส ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา ข้อชี้แนะ และความช่วยเหลือในหลายสิ่งหลายอย่างจนกระทั่งลุล่วงไปได้
ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ไชยศ เหมะรัชตะ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และกรรมสอบ
วิทยานิพนธ์ อาจารย์ อรรถนพ ลิขิตจิตตะ, อาจารย์ อุทัย อาทิวะช ที่ให้ความกรุณาในการแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่างๆ ของวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ให้
คำแนะนำ ให้กำลังใจตลอดการศึกษาที่ผ่านมา ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ทั้งที่ สน.
ราชบุรีบูรณะ สน.บุคคโล และ สน.บางมด ที่ช่วยเหลือและเข้าใจข้าพเจ้า ในการทำงานไปด้วย เรียนไป
ด้วย

ขอบคุณและขอใจ พี่ เพื่อน และน้องคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกคน โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งพี่พงษ์ พี่ป้อม พี่วุฒิ พี่นิต พี่ตุ้ พี่ต้อม น้องปั๊ก น้องน็อต ที่กระตุ้นเตือนตลอดเวลาให้ทำ
วิทยานิพนธ์นี้อย่างแข็งขัน และ เพื่อน นรต.59 ที่คอยถามไถ่ด้วยความห่วงใยอยู่เสมอ

และที่ขาดเสียไม่ได้คือกำลังใจจากน้องดาต้า นางสาวฟารีดา ปรียากร ที่คอยเป็นแรงผลักดันให้
สามารถมุ่งมั่นมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณ พระเจ้า ที่ทรงโปรดประทานหนึ่งสมอง สองมือ และพลังในหัวใจ ขอขอบพระคุณ
คุณพ่อ หยาด หมิ่นภักดี และคุณแม่ มิตะ หมิ่นภักดี บุพการีผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างกับข้าพเจ้าเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
3. ขอบเขตของการศึกษา.....	4
4. สมมติฐาน.....	4
5. วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 ความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	6
2.1 ความหมายของการฟอกเงิน.....	6
2.1.1 ขั้นตอนของการฟอกเงิน.....	9
2.1.2 แหล่งที่มาของการฟอกเงิน.....	10
2.2 ความสำคัญของความผิดมูลฐาน.....	15
2.3 แนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานของต่างประเทศ.....	16
2.4 แนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานของประเทศไทย.....	20
2.4.1 ความผิดนั้นต้องมีลักษณะเป็นองค์ประกอบ.....	21
2.4.2 ความผิดที่มีลักษณะของอาชญากรรมมีผลตอบแทนในวงเงินสูง....	23
2.4.3 ความผิดที่มีลักษณะยากแก่การปราบปราม.....	24
2.4.4 ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ.....	25
2.5 ความผิดมูลฐานตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ประเทศไทย.....	26

2.5.1	สาระสำคัญของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	27
2.5.2	ความผิดมูลฐานของประเทศไทย.....	27
บทที่ 3	ความผิดมูลฐานของต่างประเทศ.....	35
3.1	ความผิดมูลฐานในต่างประเทศ.....	35
3.1.1	ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	35
3.1.2	ประเทศออสเตรเลีย.....	49
3.1.3	ประเทศมาเลเซีย.....	54
3.1.4	ประเทศฟิลิปปินส์.....	60
3.1.5	ประเทศไต้หวัน.....	62
3.2	ผลกระทบของการกำหนดความผิดมูลฐาน.....	65
3.3	มาตรการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินกับความผิดมูลฐาน.....	66
3.3.1	การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา.....	66
3.3.2	กำหนดความผิดมูลฐาน.....	66
3.3.3	กำหนดให้นำมาตรการริบทรัพย์สินในทางแพ่ง ไปใช้ควบคู่กับการ ดำเนินการในกฎหมายอื่นได้.....	67
3.3.4	กำหนดให้มีมาตรการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการทำความผิด ในทางแพ่ง.....	67
3.3.5	กำหนดให้มีมาตรการลงโทษผู้สนับสนุน หรือช่วยเหลือผู้พยายาม กระทำความผิดหรือผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน.....	68
3.3.6	กำหนดให้มีมาตรการลงโทษที่หนักขึ้นหากผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน.....	68
3.3.7	ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินแม้จะกระทำความผิดนอก ราชอาณาจักร ผู้นั้นอาจจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร.....	69
3.3.8	กำหนดให้มีการตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความ เป็นธรรม.....	69
3.3.9	กำหนดให้มีการรายงานและรวบรวมข้อมูล.....	70

บทที่ 4	การกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 เป็นความผิดมูลฐานตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	71
4.1	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000.....	71
4.1.1	ความเป็นมาของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000.....	71
4.1.2	วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000.....	72
4.2	ความผิดอาญาร้ายแรง(Serious Crime) ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000	76
4.2.1	ลักษณะความผิดอาญาร้ายแรง.....	76
4.2.2	ประเภทของความผิดอาญาร้ายแรงที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม.....	78
4.3	วิเคราะห์ความเหมาะสมกับสังคมไทย.....	79
4.3.1	ความผิดอาญาร้ายแรงตามกฎหมายของไทย.....	80
4.3.2	เปรียบเทียบความผิดมูลฐานของต่างประเทศกับประเทศไทย	101
4.3.3	ความเหมาะสมในการกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....	105
4.3.3.1	ความจำเป็นที่ต้องกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	105
4.3.3.2	แนวทางในการกำหนดความหมายของความผิดอาญาร้ายแรง.....	109
4.3.4	ผลกระทบจากการกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	111
4.4	มาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน.....	114
4.4.1	การกระทำความผิดฐานฟอกเงิน.....	114
4.4.2	การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนอกราชอาณาจักร.....	115

4.4.3 การลงโทษผู้สนับสนุนหรือช่วยเหลือ ผู้พยายามกระทำความผิด หรือสมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน	116
4.4.4 การลงโทษหนักขึ้นหากผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้มีตำแหน่ง หน้าที่ราชการหรือหน้าที่ในการยุติธรรมหรือมีหน้าที่ตามกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	117
4.5 มาตรการในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน.....	118
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	121
5.1 บทสรุป.....	121
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	124
รายการอ้างอิง.....	129
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	132

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทุกสังคม ไม่มีสังคมใดที่ปลอดภัยจากปัญหาอาชญากรรมและหรือการกระทำความผิดอย่างแท้จริง หรือถ้าจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คืออาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ของทุกสังคม แต่อาจมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปตามพัฒนาการของสังคมนั้นๆ ในสังคมยุคแรกๆ ซึ่งรูปแบบความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมไม่ซับซ้อน รูปแบบของอาชญากรรมมักเป็นรูปแบบที่รุนแรง และเกี่ยวข้องกับปัจจัยพื้นฐานของชีวิต เช่น ความผิดต่อทรัพย์สิน ต่อร่างกายและต่อชีวิต การบังคับใช้กฎหมายก็กระทำไม่ได้ไม่ยาก แต่เนื่องจากสังคมได้พัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง รูปแบบของอาชญากรรมเกิดขึ้นอย่างหลากหลาย มีความซับซ้อนมากขึ้น มีการนำการประกอบธุรกิจและเทคโนโลยีมาผสมผสานกับการกระทำความผิดซึ่งเป็นไปตามพัฒนาการของสังคม

สถานการณ์โลกปัจจุบันมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ทันสมัยทำให้สามารถติดต่อกันอย่างรวดเร็วสะดวกสบาย แต่ขณะเดียวกันการพัฒนามิได้มีเฉพาะแต่ในด้านที่เป็นประโยชน์อย่างเดียวเท่านั้นย่อมควบคู่ไปกับการนำการพัฒนาไปใช้ในทางที่ผิด โดยเหล่าองค์กรอาชญากรรมได้นำเทคโนโลยีมาใช้ ก่อให้เกิดผลเสียนานัปการ เมื่ออาชญากรนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบอาชญากรรม ที่ให้อาชญากรมีความซับซ้อนมากขึ้น จากอาชญากรรมที่เป็นลักษณะภายในประเทศ และเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินจำนวนไม่มาก กลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติที่ต้องการผลตอบแทนมหาศาล และองค์การอาชญากรรมเหล่านั้นได้นำเงินและทรัพย์สิน อันเป็นผลกำไรที่ได้จากการกระทำความผิดไปผ่านกระบวนการเปลี่ยนสภาพในหลายลักษณะเพื่ออำพรางเงินที่มาของรายได้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอาศัยสถาบันการเงิน หรือการประกอบธุรกิจในรูปแบบที่ถูกต้องตามกฎหมายและ เพื่อให้ดูเหมือนว่าเป็นการดำเนินการถูกกฎหมาย และทรัพย์สินเหล่านั้นก็จะวกกลับมาเป็นทุนในการประกอบอาชญากรรมอีกรอบในลักษณะที่เป็นวงจรซึ่งยากต่อการบังคับใช้กฎหมายในตัดวงจรของการประกอบอาชญากรรมเพื่อทำลายวงจรการหมุนเวียนทางการเงิน จึงมีการพัฒนากฎหมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือให้กับเจ้าหน้าที่ในการจัดการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือได้มาจากการกระทำความผิด

การเปลี่ยน แปรสภาพเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมายให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยว่า เป็นกระบวนการซึ่ง

กระทำโดยบุคคลต่อทรัพย์สินเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ผิดกฎหมาย และทำให้รายได้นั้นมีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมาย และยังมีหมายรวมไปถึงการเปลี่ยนเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริตให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย¹ กระบวนการนี้เรียกว่าการฟอกเงิน

ปัญหาการฟอกเงินเป็นปัญหาสำคัญในระดับสากลมานานเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว องค์การสหประชาชาติจึงได้กำหนดอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ.1988(Vienna Convention) ขึ้นหรือเป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า "อนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988 " โดยอนุสัญญานี้ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายไว้หลายประการเพื่อให้ประเทศสมาชิกนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไข หรือบัญญัติกฎหมายภายในให้มีความสอดคล้องเป็นไปในทางเดียวกันกับอนุสัญญาฯ ดังกล่าว โดยประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ.1988 โดยได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาดังกล่าวด้วยการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับมาตรการต่างๆ ตามที่ปรากฏในอนุสัญญา ฯ กฎหมายดังกล่าวได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้รับประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2542 โดยให้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 และต่อมากฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่ออกมาตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้ออกมามีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2543 อันมีผลทำให้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทย มีสภาพบังคับใช้โดยสมบูรณ์²

ต่อมาอาชญากรรมข้ามชาติที่ได้ถูกดำเนินกิจกรรมโดยองค์การอาชญากรรม รูปแบบของการก่ออาชญากรรมจึงมีความแตกต่างจากอาชญากรรมธรรมดาโดยทั่วไป เนื่องจากโครงสร้างของอาชญากรรมนี้เกิดจากการรวมตัวกันของอาชญากรอาชีพและอาชญากรรมอีกหลายๆ ประเภท และมีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนและมีการบังคับบัญชาควบคุมการดำเนินกิจกรรมทั้งที่เป็นกิจการนอกกฎหมาย และถูกต้องตามกฎหมาย ประกอบกับการกระทำผิดที่เป็นความผิดข้ามชาติ ซึ่งทำความเสียหายให้กับนานาประเทศทั่วโลกทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ประชาคมโลกความตระหนักในปัญหาดังกล่าวเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการ

¹ สีนทาท ประยูรรัตน์, อธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (กรุงเทพมหานคร : ส.เอเชีย เพลส ,2542), หน้า 61.

² สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, ที่มาของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,

ป้องกันและต่อต้านองค์กรอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพ สหประชาชาติจึงได้ให้มีการลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000

นอกจากที่สหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 จะกำหนดแนวทางให้แก่ผู้มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ทั้งในโดยหลายมาตรการภายในอนุสัญญานั้นประเทศไทยได้มีมาตรการบางอย่างอยู่แล้วในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทย แต่บทบัญญัติเกี่ยวกับความมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยยังไม่ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดได้ครบถ้วน

การกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมมักเป็นการกระทำความผิดที่เป็นความผิดอาญาร้ายแรง และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างมากมาย เช่นการก่อการร้าย การกรรโชกทรัพย์ การเรียกค่าคุ้มครอง การจี้เครื่องบิน การเรียกค่าไถ่ การปล้น การบังคับขู่เข็ญ เมื่อปีรับจ้าง เป็นต้น ซึ่งความผิดเหล่านี้้องค์กรที่กระทำความผิด จะนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดไปเปลี่ยนแปลงเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น และการกระทำขององค์กรอาชญากรรมดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างมากในประเทศไทย และยากต่อการปราบปรามเนื่องจากองค์กรดังกล่าวเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลอีกด้วย ประกอบกับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 มีการกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรง เป็นความผิดตามอนุสัญญาดังกล่าว ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมที่เป็นความผิดอาญาร้ายแรง และกำหนดเป็นความผิดมูลฐานในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อให้การดำเนินการกับองค์กรอาชญากรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงความหมาย รูปแบบปัญหา และผลกระทบของอาชญากรรมที่เป็นกระทำความผิดอาญาร้ายแรงที่ผู้กระทำเป็นองค์กรอาชญากรรม
2. เพื่อให้ทราบถึงความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐาน ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของกฎหมายไทยและกฎหมายของต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาให้ทราบถึงว่าความผิดมูลฐานที่บังคับใช้มีความเหมาะสมเพียงใด
4. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ให้ทราบถึงความเหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาร้ายแรงในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

จะศึกษาถึงแนวความคิดในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ในส่วนของ การกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมที่เป็นความผิดอาญาร้ายแรง (Serous Crime) เงินที่ได้มาจากความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยศึกษาถึงความจำเป็นและประโยชน์ของการดำเนินการดังกล่าว

1.4 สมมติฐาน

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายทั้งอาชญากรรมภายในประเทศและอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งพัฒนาไปมาก และอาชญากรรมเหล่านี้มักมีผลประโยชน์จำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินเป็นมูลเหตุจูงใจให้กระทำความผิด การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อความผิดดังกล่าวก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เพราะความผิดมูลฐานของประเทศไทยมีจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับความผิดมูลฐานของประเทศอื่นดังนั้นการกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 เป็นความผิดมูลฐานของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวประสบความสำเร็จมากขึ้น

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความ ตีพิมพ์ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างคดีที่เกี่ยวข้องทั้งของไทย และต่างประเทศ ข้อมูลภาครัฐต่างๆ รวมทั้งข้อมูลจากเครือข่ายคอมพิวเตอร์แล้วนำมาวิเคราะห์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความหมาย รูปแบบปัญหา และผลกระทบของอาชญากรรมที่เป็นกระทำความผิดอาญาร้ายแรงที่ผู้กระทำเป็นองค์กรอาชญากรรม
2. ทำให้ทราบถึงความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐาน ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของกฎหมายไทยและกฎหมายของต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบความผิดมูลฐานที่มีการบังคับใช้อยู่นั้นมีความเหมาะสมเพียงพอแล้วหรือไม่อย่างไร
4. ศึกษาเพื่อทำให้ทราบถึงความเหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาร้ายแรงตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่ติดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

การฟอกเงินซึ่งเป็นการดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดใดๆ เปลี่ยนเป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายนั้น ได้กลายเป็นรูปแบบที่นิยมอย่างแพร่หลายมากของอาชญากรในการใช้เป็นเครื่องมือเพื่อปกปิดและแสวงหาผลประโยชน์จากการกระทำความผิดของบรรดาอาชญากร นอกจากนี้การฟอกเงินยังก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากเงินที่นำมาฟอกนั้นเป็นเงินนอกระบบอันไม่ได้เกิดจากผลผลิตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้เงินดังกล่าวยังนำไปใช้ในการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และนักการเมือง ตลอดจนนำไปใช้เพื่อการขยายเครือข่ายของการประกอบอาชญากรรมจนกลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติที่มีอิทธิพลอย่างมาก ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องความสงบสุขเรียบร้อยของสังคมและปัญหาอันเกี่ยวเนื่องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย¹

2.1 ความหมายของการฟอกเงิน

ในปัจจุบัน เมื่อเศรษฐกิจประเทศต่างๆ มีความเกี่ยวพันกันมากขึ้นทั้งโดยการติดต่อค้าขาย และโดยข้อตกลงระหว่างประเทศในรูปแบบต่างๆ ทำให้การฟอกเงินของพวกทุจริตชนสามารถกระทำได้อย่างกว้างขวางและมีอิทธิพลมากขึ้น โดยเบื้องหลังได้ประกอบธุรกิจผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด การค้าโสเภณี การค้าสินค้านี้ภาษี การพนันเถื่อน รวมไปถึงการยกยอกและทรัพย์สินของบริษัท และคอร์รัปชันในราชการ ในประเทศพัฒนาแล้ว ธุรกิจที่พวกมิจฉอาชีพเหล่านี้นิยมกระทำเพื่อปกปิดพฤติกรรมเบื้องหลัง ได้แก่ สำนักงานบัญชี สำนักงานกฎหมาย ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจภาพยนตร์ ธุรกิจก่อสร้าง เป็นต้น โยงใยและเครือข่ายของนักฟอกเงินได้ขยายแผ่ครอบคลุมไปทั่วโลกจากประเทศที่พัฒนาแล้วจะพยายามเข้าไปประสานประโยชน์กับนักฟอกเงินท้องถิ่นในประเทศกำลังพัฒนาในลักษณะต่างตอบแทน โดยหลังจากก็ทำธุรกิจผิดกฎหมายกัน ขณะที่หน้าฉากทำธุรกิจถูกกฎหมายระหว่างกัน เป็นการฟอกเงินไปด้วยในตัว

¹ไชยยศ เหมะรัชตะ, "มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน," เอกสารวิจัยส่วนบุคคลตีพิมพ์ตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 39 และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 9, (2539-2540), หน้า ข.

คำว่า “การฟอกเงิน” (Money Laundering) เป็นถ้อยคำซึ่งเป็นที่รู้จักกันมากกว่า 60 ปีในเหล่าองค์กรอาชญากรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกล่าวกันว่าผู้ที่คิดค้นแนวความคิดของการฟอกเงินดังกล่าวนี้ได้แก่ นายเมเยอร์ แลนสกี (Meyer Lansky) อันมีหลักการเกี่ยวกับการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมักเรียกกันโดยทั่วไปว่าเงินสกปรก (dirty money) มาผ่านกระบวนการทางพาณิชย์กรรมหรือธุรกรรม เพื่อให้กลายเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือที่เรียกว่า เงินสะอาด (Clean Money) หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการขจัดร่องรอยของผลประโยชน์ซึ่งเกิดจากการกระทำอันผิดกฎหมาย โดยผ่านขั้นตอนของการโอนและธุรกิจต่างๆ เพื่อให้จำนวนผลประโยชน์เดียวกันดังกล่าวเป็นรายได้ที่ชอบด้วยกฎหมายในที่สุด จึงอาจกล่าวได้ว่า “การฟอกเงิน” เป็นเล่ห์เหลี่ยมเพื่อการสร้างและปกปิดผลประโยชน์อันมหาศาล ซึ่งมีที่มาจากการประกอบอาชญากรรมต่างๆ เช่น การฆ่าเสพติด การขโมย การค้าสินค้าเถื่อน การลักพาตัว การค้าอาวุธเถื่อน การก่อการร้าย และการหลอกลวงเป็นต้น²

ในปัจจุบันได้มีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความหมายของการฟอกเงินไว้มากมาย ดังนี้

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือ การกระทำใด ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจะทำให้เงินหรือทรัพย์สินใดๆซึ่งมีที่มาจากการกระทำผิดใดๆเปลี่ยนแปลงสภาพ ให้เป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย³

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือการเปลี่ยนเงินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริต ให้กลายเป็นสภาพเงินที่ได้มาโดยถูกกฎหมายหรือพิสูจน์ไม่ได้ว่าทุจริต การฟอกเงินนั้นจะเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงต่างๆ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการค้ายาเสพติด ทั้งนี้เพราะผู้กระทำความผิดกฎหมายส่วนมากเป็นค้ายาเสพติดไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบที่มาของทรัพย์สิน จึงจำเป็นต้องใช้วิธีปิดบังหรือซุกซ่อนทรัพย์สิน อันจะช่วยปิดบังการกระทำผิดของตน นอกจากนี้ทรัพย์สินที่ได้เปลี่ยนแปลงสภาพกลายเป็น เงินสะอาด แล้วผู้ค้ายาเสพติดสามารถใช้เป็น

² Robinson Jeffrey, *The Laundrymen* (New York : Arcode Publishing 1996),pp.4-5.

³ ไชยยศ เหมะรัชตะ, *มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน*, หน้า 10.

ทุนในการขยายเครือข่ายอาชญากรรมยาเสพติดและคุ้มครองความมั่นคงให้กับอาชญากรรมดังกล่าวของตนอีกด้วย⁴

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือการเปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้ดูเหมือนว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย เพราะผู้กระทำผิดกฎหมายไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบถึงแหล่งที่มาของทรัพย์สิน จึงจำเป็นต้องใช้วิธีปิดบังหรือซุกซ่อนทรัพย์สิน อันจะช่วยการปิดบังการกระทำผิดของตนได้อีกด้วย นอกจากนี้ทรัพย์สินอื่นที่ได้กลายเป็นเงินสดแล้วผู้กระทำผิดกฎหมายก็สามารถใช้เป็นทุนในการขยายเครือข่ายอาชญากรรมและคุ้มครองความมั่นคงให้กับอาชญากรรมของตนอีกด้วย⁵

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือการเปลี่ยนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดให้กลายเป็นเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือพิสูจน์ไม่ได้ว่าได้มาโดยชอบ ซึ่งกระทำได้หลายวิธี เช่นการนำเงินออกไปนอกประเทศ การฝากเงินกับสถาบันการเงิน การตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นบังหน้า การซื้อขายที่ดิน การแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลอื่น การให้ผู้อื่นถือเงินหรือทรัพย์สินไว้แทน เป็นต้น การฟอกเงินนั้นจะเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงต่างๆ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการค้ายาเสพติด ผู้กระทำความผิดมักไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบที่มาของทรัพย์สิน จึงจำเป็นต้องใช้วิธีปิดบังหรือซุกซ่อนทรัพย์สินอันจะช่วยปิดบังการกระทำผิดของตน หรือเรียกได้ว่ากระบวนการทำ “เงินสกปรก” ให้เปลี่ยนสภาพเป็น “เงินสดสะอาด”⁶

สำหรับความหมาย “การฟอกเงิน” ของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้นบัญญัติไว้ดังนี้

⁴ ศูนย์บริการข้อมูลทางกฎหมาย, “การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” เอกสารเผยแพร่ สำนักเลขาธิการวุฒิสภา (สิงหาคม 2537), หน้า 1-2.

⁵ สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2542), หน้า 19.

⁶ กงนิติกการ สำนักงาน ป.ป.ส., “กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : มาตรการใหม่ในการปราบปรามยาเสพติด,” ใน เอกสารสรุปผลสัมมนา เรื่องกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ณ โรงแรมอมารี วอเตอร์เกท กรุงเทพมหานคร, 7-8 กรกฎาคม 2542.(กรุงเทพมหานคร : กงนิติกการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542), หน้า 26.

มาตรา 5 ผู้ใด

- 1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงใน ความผิดมูลฐาน หรือ
- 2) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 5 โดยตลอดแล้ว เห็นได้ว่าความผิดฐานฟอกเงินมีการกระทำ (โอน รับโอน เปลี่ยนสภาพ ปกปิด อำพราง) ต่อ “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งมาตรา 3 ได้กำหนดบทนิยาม คำว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” ไว้ หมายความว่า

- (1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือ จากการสนับสนุน หรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือ
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่ายโอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ
- (3) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ (2)

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้นแล้ว เห็นได้ว่าการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องมีเงินหรือทรัพย์สินเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดมูลฐาน

2.1.1 ขั้นตอนของการฟอกเงิน (State of Money Laundering)

วิธีการฟอกเงิน ผู้กระทำอาจกระทำรวมกันหลายวิธีหรือวิธีเดียวก็ได้ การฟอกเงินสามารถจัดเป็นระดับขั้นได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

(1) Placement หมายความว่า ระดับชั้นเอาไปวางไว้กับที่ หมายถึงการเก็บเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดกฎหมายไว้อย่างปกติในที่ซ่อนเร้นและปลอดภัยที่สุดจะเก็บไว้เอง โดยจะเก็บไว้ที่ใดก็ได้ เงินยังเป็นเงิน เป็นระดับขั้นต้น เป็นวิธีการดั้งเดิมที่เล่ากันว่า ในสมัยโบราณจะมีวิธีเก็บซ่อนเงินด้วยการเอาเงินห่อผ้าใส่ไหฝังดินไว้ในที่เชื่อแน่ว่าจะไม่มีใครรู้ใครเห็น และจะไม่มีใครไปขุดหามาได้ ครั้นเมื่อเป็นยุคสมัยใหม่และในปัจจุบันนอกจากจะเก็บไว้กับตัวที่บ้านแล้ว ก็จะไปฝากธนาคาร หรือสถาบันการเงินและจะยังใช้ชื่อที่อยู่จริงและจะใช้ชื่ออื่น ชื่อที่ตั้งลอยๆ ชื่อคนอื่น ถ้าทำได้

(2) Layering หมายความว่า ระดับแปรเปลี่ยนชั้น โดยใช้เงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไปซื้อทรัพย์สิน หรือจัดทำสิ่งของที่มีค่า มีราคาแพง มีมูลค่าสูงมากๆ เช่น ทองคำแท่ง ทองรูปพรรณ อัญมณี เครื่องประดับต่าง ๆ ชื่อรถยนต์ ชื่อหุ้นหรือหลักทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ ทรัพย์สินที่จะต้องจะทะเบียนการถือกรรมสิทธิ์อาจซื้อที่อยู่คนอื่นที่ไว้ใจได้ หรืออาจทำการขายให้คนอื่นที่ไว้ใจได้ หรือทำเป็นโอนยกมรดกให้คนอื่น อาจเป็นบิดามารดาญาติพี่น้อง บางประเทศอาจอนุญาตให้ผู้ฝากเงินกับธนาคารหรือสถาบันการเงินโดยใช้ชื่อผู้ฝากเป็นชื่อย่อ หรือเป็นรหัส ชื่อที่ดิน ชื่ออาคารบ้านเรือนไว้ในต่างประเทศ

(3) Integration หมายความว่า ระดับชั้นการเคล้าผสมผสานโดยการนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิด หรือที่ได้มาโดยไม่ชอบก่อนใหญ่ไปผสมกับเงินส่วนน้อยที่ได้จากรายได้ส่วนอื่นไปลงทุนประกอบการที่ถูกต้องหลายๆ กิจการ จัดทะเบียนจัดตั้งเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจขึ้นหลายบริษัท เป็นนายหน้ารับจ้างอง รับฝากที่ดิน อสังหาริมทรัพย์ ปล่อยเงินกู้นอกระบบ รับเหมาก่อสร้าง ชื่อขายหุ้น หรือลงทุนข้ามชาติโดยโอนเข้าหรือโอนออกนอกประเทศ⁷

2.1.2 แหล่งที่มาของการฟอกเงิน

สามารถแบ่งที่มาของแหล่งเงินที่กระทำความผิดฟอกเงิน มีแหล่งใหญ่ ๆ 12 แหล่ง คือ⁸

⁷ วาทีน คำทรงศรี, การฟอกเงิน(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2539), หน้า 83 – 85.

⁸ ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน(กรุงเทพฯ: กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542), หน้า 8.

(1) จากวงราชการการเมือง

การเมืองเป็นที่มาของผลประโยชน์ระดับชาติซึ่งจะมีผลประโยชน์ที่มีใช้ตัวเงินรวมทั้งเงินที่ได้มาโดยไม่สุจริตไหลเวียนเข้ามามากมาย เพราะฉะนั้นเงินและผลประโยชน์ที่ได้มาจากการเมืองโดยไม่สุจริตจึงเป็นแหล่งสำคัญสำหรับการฟอกเงิน ซึ่งเงินที่ได้มาจากการใช้อำนาจรัฐ บังหลวง หรือการคอร์รัปชันอาจเกิดขึ้นในทุกระดับของข้าราชการประจำ และในเหล่าข้าราชการการเมือง ส่วนใหญ่ของเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ได้แก่ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินที่ได้มาจากการทุจริตในหน้าที่ทางการเมืองซึ่งเกี่ยวกับผลประโยชน์ของชาติ อันเป็นจำนวนมหาศาล ซึ่งทำการฟอกเพื่อปกปิดความผิดของบรรดานักการเมืองบางคน

(2) ความผิดจากการฉ้อโกงประชาชน

บุคคลหรือนิติบุคคลหลายรายต่างหาผลประโยชน์ด้วยการกระทำอันขัดต่อกฎหมายในลักษณะที่เป็นการหลอกลวงประชาชนให้นำเงินมาร่วมลงทุนในกิจการ เช่น การหลอกลวงประชาชนให้เล่นแชร์ลูกโซ่ หรือร่วมลงทุนในสถาบันการเงินโดยนำเงินที่ได้มานั้นไปแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว หรือทำการยกยอก ยักย้ายถ่ายเทไปยังต่างประเทศ เป็นต้น

(3) เงินจากความผิดการค้ายาเสพติด

ปัญหาอาชญากรรมทางด้านนี้ถือว่าเป็นแหล่งที่มาซึ่งใหญ่ที่สุดของการฟอกเงิน เนื่องจากเกิดขึ้นง่ายและร้ายแรงแพร่หลายไปยังไปทุกประเทศ เนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุนิยมในสังคมเมือง ปัญหาการแพร่หลายของยาเสพติดกำลังคุกคามเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศต่างๆ เพราะเป็นอาชญากรรมที่ไม่มีผู้เสียหาย ด้วยเหตุที่ผู้เสพซึ่งเป็นผู้ได้รับผลร้ายจากยาเสพติดต่างพึงพอใจในการเสพ และไม่คิดร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงยากต่อการปราบปราม และเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดผลตอบแทนสูงจากการกระทำความผิด จึงล่อใจให้มีผู้คิดเสี่ยงที่จะก่ออาชญากรรมประเภทนี้ รายได้อย่างมากมายมหาศาลจากการค้ายาเสพติด ก่อให้เกิดรูปแบบการฟอกเงินเพื่อปกปิดความผิดและขยายเครือข่ายเป็นองค์กรอาชญากรรมเพื่อเพิ่มรายได้และความมั่นคง เพื่อให้รอดพ้นจากการปราบปราม

(4) เงินจากวงการพนัน

วงการพนันต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการพนันฟุตบอล มวย หรือ การพนันอย่างอื่น ทั้งที่เกิดจากในบ่อนการพนันที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายมีเงินสะพัดจำนวนมาก เป็นแหล่งที่มาที่ทำให้เกิดเงินจำนวนมาก เงินที่ได้จากการพนันต้องนำไปฟอกด้วยเหมือนกัน แต่ไม่ได้หมายความว่า แหล่งนี้เป็นแหล่งเงินผิดกฎหมายทั้งหมด เพียงแต่ไม่ต้องการเปิดเผยว่ามีจำนวนเท่าใด

(5) เงินสินบน

ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้สึกไม่ดีกับเงินสินบน หรือการรับสินบนซึ่งเป็นสิ่งไม่ถูกต้องสำหรับคนทั่วไป แม้ว่าจะถูกต้องตามกฎหมายก็ตาม เช่น รายได้สินบนจากรางวัลนำจับสินน้ำใจที่ได้จากค่าตอบแทน ดังนั้น จึงมีการนำสินบนมาฟอกเช่นกัน

(6) เงินส่วนตัวที่ประสงค์จะปกปิด

การปกปิดนั้นเพื่อเหตุผลบางประการ เช่น มรดกหรือเงินรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งได้มาแล้วไม่ต้องการให้คนอื่นทราบ และเพราะเกรงว่าจะมาขอยืม และเงินสินบนอันชอบด้วยกฎหมายจากการนำจับ และต้องการปกปิดเพื่อความปลอดภัยของผู้รับสินบน เป็นต้น

(7) เงินจากกลุ่มมหาเศรษฐี

เป็นเงินที่ได้มาถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย เช่น เงินที่ได้มาจากการรับสัมปทาน ได้แก่ เงินได้สัมปทานผูกขาด หรือสัมปทานที่ไม่ถูก หมายถึงเงินที่บุคคลเหล่านี้รับหรือจ่ายอย่างผิดกฎหมายจากการสัมปทาน

(8) เงินจากรัฐ

เงินจากรัฐ หรือประเทศต่างๆ เป็นเงินที่เจ้าของนำไปเก็บไว้เพื่อเอาไปทำการอื่น ๆ ต่อไปโดยไม่อยากให้ใครรู้ที่มาและที่ไปของเงิน เช่น เงินค่าน้ำมัน เงินราชการลับ อันไม่สามารถเปิดเผยแก่สาธารณะทราบได้เพื่อความมั่นคงของชาติ เป็นต้น

(9) เงินจากการเรียกค่าคุ้มครอง

การเรียกค่าคุ้มครองโดยผิดกฎหมายจากผู้ประกอบธุรกิจหรือประชาชน ทำให้ได้มาซึ่งรายได้จำนวนมากทำให้มีผู้เลียนแบบทำให้เกิดความหวาดระแวงและเป็นที่สะเทือนขวัญของประชาชนจึงต้องนำเงินไปฟอกแล้วนำไปใช้เหมือนเป็นเงินที่ถูกกฎหมาย

(10) เงินจากกิจการธุรกิจ

ในต่างประเทศ ธุรกิจใหญ่ ๆ ที่มีรายได้จำนวนมาก เช่น ธุรกิจน้ำมัน ธุรกิจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เป็นธุรกิจผิดกฎหมายที่ไปตั้งในประเทศที่ไม่มีมีความมั่นคงทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจ จึงมีการนำเงินที่ได้ไปไว้ยังแหล่งอื่นเพื่อปกปิดแหล่งที่มา นอกจากนี้ ธุรกิจบางประเภทที่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนมากมายในระยะเวลาอันสั้น เช่น ธุรกิจสถานบริการ สถานบันเทิง ธุรกิจนายหน้าที่ดิน จำเป็นต้องนำเงินที่ได้มาพอกเพื่อเลี่ยงการเสียภาษีสรรพากร เงินที่ได้มาจากการนำเข้าส่งออกที่มีการลักลอบหนีศุลกากร เช่น การแจ้งราคาสินค้าเท็จที่นำเข้า และส่งออกไม่ตรงความจริงเพื่อเลี่ยงการเสียภาษีอากร หรือ เสียหยดลง จึงต้องนำเงินมากพอกเพื่อให้ถูกกฎหมาย

11. เงินจากการค้าทางเพศสิ่งลามกอนาจาร

เป็นเงินที่ได้จากการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเพศ เช่น การประกอบกิจการสถานการค้าประเวณี ลักลอบนำหญิงหรือชายไปให้บริการทางเพศ ในอดีตที่ผ่านมาการหลอกลวงหญิงไทยไปค้าบริการทางเพศในต่างประเทศ ได้สร้างรายได้ให้กับกลุ่มอาชญากรจำนวนมาก รวมทั้งการค้าสิ่งลามกอนาจาร ภาพ หรือ สื่อลามกอนาจาร ซึ่งสร้างรายได้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการพอกเงินที่ได้มาในธุรกิจนี้

12. จากเงินนอกระบบอื่น ๆ

เป็นเงินจากแหล่งอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากที่กล่าวมาแล้ว ที่มีทั้งถูกต้องตามกฎหมายและผิดกฎหมาย

รูปแบบการพอกเงิน

การพอกเงินหรือแปรสภาพ “เงินสกปรก” ที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้ดูเป็น “เงินสะอาด” มีหลากหลายวิธี ไม่ว่าจะผ่านธนาคาร สถาบันการเงิน ตลาดหุ้น หรือแม้กระทั่งการใช้ “ipaykwan” ซึ่งเป็นวิธีการฝากเงินไปให้ญาติพี่น้อง

เนื่องจากเงินที่นำมาพอกเงินเป็นเงินมหาศาลทำให้ผู้พอกต้องจัดสรรเป็นส่วนๆ พอกเงินหลายรูปแบบ เพื่อไม่ให้เป็นที่สงสัย จากนั้นจึงนำเงินที่ได้มาจากการพอกเงินไปประกอบอาชญากรรมรูปแบบอื่น ซึ่งวิธีการพอกเงินจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ สภาพแวดล้อม ความรู้ความสามารถ เทคนิคของผู้ประกอบการ ตลอดจนการใช้หน้าที่เป็นช่องทางในการดำเนินการ

ซึ่งเป็นกรฟอกเงินมีความซับซ้อนมาก ยากแก่การตรวจสอบ การฟอกเงินจึงมีรูปแบบและมีวิธีการหลากหลาย⁹ เช่น

- การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศ

การนำเงินสดที่ได้มาโดยไม่สุจริตติดตัวออกนอกประเทศนั้น ก็โดยการย้ายเงินสดที่ได้การการค้ายาเสพติด หรือ อาชญากรรมอื่นๆ เป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากมีอำนาจมากและธุรกรรมที่เกี่ยวกับเงินสดจำนวนมาก ๆ อาจถูกเพ่งเล็งได้ นอกจากนี้ทางการบางประเทศยังมีมาตรการควบคุมการทำธุรกิจด้วยเงินสดอย่างเข้มงวด รวมทั้งระบบเงินของบางประเทศอาจไม่นิยมการใช้จ่ายหรือทำธุรกิจด้วยเงินสด ดังนั้นการใช้นเงินสดที่ได้มาโดยไม่สุจริตจึงกระทำได้เฉพาะบางประเทศที่ไม่เข้มงวดในการใช้นเงินสดในการทำธุรกิจด้านการเงิน หรืออาศัยการนำเงินสดผ่านพรมแดนโดยติดสินบนเจ้าพนักงานซึ่งเป็นการเสี่ยงภัยอย่างมาก

- การฝากเงินกับสถาบันการเงินในต่างประเทศ

เป็นวิธีหลัก โดยทั่วไปนิยมใช้ในการฟอกเงิน ซึ่งในการฝากมักจะใช้นามแฝงหรือชื่อปลอมเพื่อไม่ให้สามารถสืบสาวหาเจ้าของเงินที่แท้จริงได้ นิยมใช้ในประเทศที่ไม่เข้มงวดในการเปิดเผยชื่อที่แท้จริงของเจ้าของธุรกิจหรือเจ้าของบัญชีและไม่มีกรให้รายงานถึงธุรกรรมที่มีมูลค่าค่อนข้างสูงอันเป็นขุดอ่อน และทำให้สะดวกในการใช้สถาบันการเงินเพื่อฟอกเงิน

- การส่งเงินสดหรือโอนเงินออกนอกประเทศ

เป็นการนำเงินสดที่ฝากไว้ในประเทศที่ไม่มีการควบคุมระบบธนาคาร หรือสถาบันการเงินอย่างเข้มงวด เพื่อให้เงินที่ผิดกฎหมายเข้าไปอยู่ในระบบการเงินของประเทศนั้น และโอนเงินกลับไปสู่ผู้ค้ายาเสพติดหรือองค์กรอาชญากรรมโดยวิธีง่าย ๆ เช่น ทางโทรคมนาคม (Wire Transfer) เป็นต้น เงินที่ผิดกฎหมายก็จะแปรสภาพเป็นเงินถูกกฎหมายอันเป็นจุดของประเทศที่ไม่เข้มงวดเรื่องกรนำส่งเงินสดออกประเทศ

- การตั้งกิจการหรือบริษัทบังหน้า

⁹ สีนหาท ประยูรรัตน์, คำอธิบาย พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (กรุงเทพ ฯ: สำนักพิมพ์ ส.เอเชียเพลส, 2542),

เป็นการที่ผู้ค้ายาเสพติดหรืออาชญากรปกปิดแหล่งที่มาและความเป็นเจ้าของเงินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย ด้วยการจัดตั้งและซื้อกิจการในต่างประเทศ เช่นในประเทศที่เป็นเขตปลอดภาษี เป็นต้น แล้วให้กิจการของตนในประเทศกักเงินหรือซื้อสินค้าจากกิจการในประเทศดังกล่าวในราคาแพงกว่าปกติ ทั้งนี้เพื่อให้เงินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายถูกใช้จ่ายหมุนเวียนระหว่างกิจการทั้งสองแห่งดังกล่าว

- อื่น ๆ

นอกจากวิธีการดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีวิธีการอื่น ๆ เช่น นำเงินไปซื้อกิจการที่มีผลขาดทุนแต่ธุรกิจมีรายรับเป็นเงินสด เช่น โรงแรม กิจการแลกเปลี่ยนเงินต่างประเทศ ภัตตาคาร ร้านค้าปลีก เป็นต้น ซึ่งต่อไปธุรกิจเหล่านี้จะกลับฟื้นเพราะอาศัยดอกผลจากเงินที่ผิดกฎหมาย และหลังจากนั้นจึงค่อยถ่ายเทเงินออกไปใช้ หรือการนำเงินไปซื้อตราสารที่โอนเปลี่ยนมือได้ ซึ่งตราสารนั้นไม่มีการควบคุมสืบหาผู้ที่ซื้อและจากสถาบันการเงินผู้ออกให้ ทำให้ยากต่อการสืบหาผู้ที่ซื้อและผู้รับเงินตามตราสารนั้น นอกจากนี้ เทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้การโอนเงินในระบบสื่อสารทางอากาศมีการควบคุมน้อยกว่าการโอนเงินสด การโอนเงินต่าง ๆ จะมุ่งเน้นที่ความเร็วแต่ประการเดียว พนักงานโอนเงินจะไม่รู้จักลูกค้าและไม่ทราบวัตถุประสงค์ในการโอนเงิน ดังนั้น วิธีการดังกล่าวอาจเป็นช่องทางการหลบซ่อนเงินผิดกฎหมายหรือการทุจริตของนักฟอกเงินได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้รูปแบบการฟอกเงินที่มีลักษณะเฉพาะของประเทศไทยคือ การฟอกเงินในตลาดพระเครื่อง ซึ่งการซื้อขายเกิดจากความพอใจของทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ไม่มีการตรวจสอบเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาจจะถูกอ้างว่าได้มาจากการให้เช่าพระเครื่องซึ่งอาจเป็นพระเครื่องที่ไม่แท้จริง แต่มีการสมยอมระหว่างผู้ต้องการฟอกเงิน กับผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟอกเงิน

2.2 ความสำคัญของความผิดมูลฐาน

การกำหนดความผิดมูลฐานต้องมีขึ้นเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนในการนำมาตราการริบทรัพย์สินไปใช้กับเงินหรือทรัพย์สินไปใช้กับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดว่า จะต้องดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดได้อย่างไร นอกจากนี้ ยังมี การกำหนดมาตรการในการลงโทษผู้ที่กระทำความผิดฐานฟอกเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการ

กระทำความผิดซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือได้จากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือในการกระทำ ความผิด

การกำหนดความผิดมูลฐานเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพราะจะต้องมีการพิจารณาให้รอบคอบว่าจะให้มาตรการของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการกับเงินทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำ ความผิดอาญาฐานใดบ้าง เนื่องจากจะมีผลกระทบต่อประชาชนและการประกอบธุรกิจในภาค ธุรกิจ ซึ่งจะต้องมีการปรับตัวเองเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

อาจารย์ ดร.สุรพล ไตรเวทย์ ได้ให้ความหมายของคำว่า ความผิดมูลฐาน ว่าหมายถึง ความผิดที่ก่อให้เกิดรายได้ซึ่งผิดกฎหมาย และรายได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวอาจจะถูก นำไปทำการฟอกเงินต่อไปโดยวิธีการต่างๆ เช่น ปิดบัง ซ่อนเร้น เปลี่ยนสภาพ หรือ ลักษณะ ของทรัพย์สิน เพื่อปิดบังความผิดและแหล่งที่มาของทรัพย์สิน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้กระทำความผิดและ แหล่งที่มาของทรัพย์สิน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้กระทำความผิดและทรัพย์สินนั้นพ้นจากการถูกดำเนินการตาม กฎหมาย

2.3 แนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานของต่างประเทศ

นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา¹⁰ แนวความคิดในการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อ เป็นการแก้แค้นทดแทน (Retributive Justice) ด้วยวิธีการลงโทษที่โหดร้ายทารุณนั้นได้เสื่อมลง ไป ทั้งนี้ด้วยเหตุผลว่ากฎหมายอาญาต้องมีจุดประสงค์ที่จะก่อให้เกิดแก่ประโยชน์ส่วนรวม (Public Interest)¹¹ โดยเพื่อใช้ป้องกันและควบคุมสิ่งไม่พึงประสงค์ ซึ่งการลงโทษเพราะว่าเขา ได้ฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งคุ้มครองผลประโยชน์ของทุกๆ คน กฎหมายจะได้รับการพิจารณาในฐานะที่เป็น สัญญาประชาคมอันเป็นภาวะที่ทุกคนรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมากกว่านั้น กฎหมายเป็นเจตจำนงร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการบังคับต่อบุคคลที่ละเมิดกฎหมายเพื่อ คุ้มครองประโยชน์ส่วนรวม จึงเป็นสิ่งที่ยุติธรรม¹²

¹⁰ Alan Noris , Crime Reason and History : A Critical Introduction to Criminal Law (London: Weidenfeld and Nicholson , 1993), p 19.

¹¹ Roger Brownsword, Law and the Public Interest(Stuttgart: Steiner, 1993), p.30.

¹² David B. Young, "Cesare Beccaria : Utilitarian or Retributivist ?," Journal of Criminal Justice, vol.11, p319.

ซึ่งแนวคิดในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมนั้นไม่ได้ยึดติดในแนวคิดใดเป็นแนวคิดหลัก โดยมีสองแนวคิดที่สำคัญได้แก่

1.แนวคิดทางอาญาพื้นฐานทางอาญาที่เน้นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลัก หรือเน้นการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) การป้องกันอาชญากรรมที่เกิดขึ้น จึงเน้นความรวดเร็วและเฉียบขาดในการจัดการกับอาชญากรรม ทั้งนี้เพราะว่า การทำเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถที่จะควบคุมหรือปราบปรามอาชญากรรมได้นั้นจะถูกเพ่งเล็งจากรประชาชนว่าไม่อาจจะรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมได้¹³

2.แนวคิดพื้นฐานทางอาญาที่เน้นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามหลัก “นิติรัฐ”(The Rule of Law) โดยใช้รูปแบบกระบวนการที่เป็นไปตามกฎหมาย (The Due Process of Law) เป็นกระบวนการที่เน้นการคุ้มครองผู้บริสุทธิ์เป็นกั้นการดำเนินคดีที่ผิดพลาดซึ่งบางครั้งอาจขัดแย้งกับเป้าหมายการลดจำนวนอาชญากรรมและการดำเนินคดีโดยรวดเร็ว

ทฤษฎีที่ใช้ในการกำหนดความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการฟอกเงิน

นักกฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้นำ 2 ทฤษฎี มาประกอบแนวคิดเรื่องการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกา คือทฤษฎีสมคบ (Conspiracy Theory) ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and Abetting Theory)¹⁴ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ทฤษฎีสมคบ (Conspiracy Theory)

เป็นไปตามหลักกฎหมายความคิดพื้นฐานของการของการสมคบการกระทำ ความผิดอาญาที่ว่าสมาชิกในการสมคบจะต้องมีการรับผิดเช่นเดียวกับตัวการ ในการกระทำของผู้ที่ร่วมในการสมคบกัน Pinkerton Rule ได้วางหลักว่าผู้ร่วมสมคบจะต้องถือว่าร่วมกันกระทำ ความผิด สำหรับการกระทำของผู้ที่ร่วมสมคบกัน ความหมายคือ การให้ความช่วยเหลือในการสมคบการกระทำความผิด ซึ่งจะทำให้คณะบุคคลกลายเป็นกลุ่มบุคคลตามหลักตรรกวิทยาก็คือ

¹³ ประธาน วัฒนวานิชย์, “ระบบความยุติธรรม : แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม,” *วารสารนิติศาสตร์* ๑ (กันยายน - พฤศจิกายน ,2520): หน้า150.

¹⁴ วีระพงศ์ บุญโญภาส, *กระบวนการยุติธรรมกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน*(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2546), หน้า 16.

เพื่อการก่อตั้งในการตกลงและการตกลงอนุমানได้นำไปสู่การสมคบกันและการสมคบกันก่อให้เกิดความรับผิดชอบเช่นเดียวกับตัวการ

สำหรับแนวคิดเรื่องความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินยังมีแนวคิดเพิ่มเติมที่ว่า การกระทำความผิดเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปสมคบกันกระทำความผิดต่อรัฐ หรือข้อชดต่อรัฐ โดยถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหายและเพื่อพิสูจน์ความผิดต้องแสดงให้เห็นว่า

- บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปสมคบกัน หรือตกลงกระทำความผิดต่อรัฐ ข้อชดรัฐ
- อย่างน้อยที่สุดผู้ที่ได้สมคบกันมีการกระทำที่แสดงออกเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการสมคบกัน

การสมคบกันต้องการการตกลงที่จะกระทำการมิชอบด้วยกฎหมาย โดยมี การกระทำที่แสดงออกมากกว่าประการหนึ่งหรือสองประการ การตกลงที่จะกระทำความผิดอาญา และมีการก้าวหน้าไปสู่การบรรลุข้อตกลง จึงจะนำมาเป็นสิ่งที่ฟ้องคดีได้ ถ้าขอหาการฟอกเงิน ยังไม่เป็นที่เพียงพอที่จะฟ้องร้องก็อาจร้องในข้อหาสมคบกันกระทำความผิดได้

2) ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and Abetting Theory)

ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุนนำมาใช้ประกอบกับคดีฟอกเงิน เพราะจำเลยได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินอันเป็นการกระทำความผิดกฎหมายซึ่งมีที่มาจากการค้ายาเสพติด เป็นการกระทำเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนต่อองค์กรค้ายาเสพติด ซึ่งแพร่ขยายอิทธิพลและแผนขององค์กรต่อไป ในกรณีนี้หากโจทก์พิสูจน์ได้ว่าจำเลยให้บริการฟอกเงิน และจำเลยรู้ว่าเงินเหล่านี้ได้มาจากการค้ายาเสพติด ซึ่งจำเลยได้กระทำไปโดยมีเจตนาที่จะให้มีการจำหน่ายหรือครอบครองยาเสพติดต่อไป หรือกล่าวได้ว่าเป็นผู้สืบทอดอาชญากรรม

จากทั้งสองทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นการฟอกเงินเป็นการสมคบกันขององค์กรอาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นการสมคบกันกระทำด้วยความฉลาดและช่วยเหลือสนับสนุนขององค์กรอาชญากรรมต่อไปเป็นวงจร

มาตรการสำคัญในการต่อต้านการฟอกเงินคือ การกำหนดให้ความผิดฟอกเงินเป็น ความผิดอาญา แต่เนื่องจากการฟอกเงินมักจะทำให้การเคลื่อนย้ายเงินและทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด จึงต้องหามาตรการในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่ได้มาเนื่องจากกระทำความผิดนอกเหนือจาก โทษทางอาญาที่บังคับกับเนื้อตัวร่างกาย และสิทธิเสรีภาพในร่างกายของผู้ต้องหาเพราะการจำกัดเสรีภาพในร่างกาย ผู้กระทำความผิดสามารถใช้ทรัพย์สินดังกล่าวต่อไปได้ เมื่อพ้นโทษออกมา เมื่อความผิดฟอกเงินเป็นความผิดอาญา พร้อมทั้งธนาคารและสถาบันการเงินมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วย เพราะผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน จะอาศัยธนาคารและสถาบันการเงินเป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และด้วยความเป็นอาชญากรรมข้ามชาติขององค์กรอาชญากรรมการการบังคับใช้กฎหมายจึงต้องอาศัยความร่วมมือของประเทศต่างๆ เพื่อจัดการกับการกระทำความผิดและทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

การกำหนดความผิดเกี่ยวกับแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิด หรือความผิดมูลฐาน ที่จะนำกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นอยู่กับ สถานการณ์และความต้องการของแต่ละประเทศว่าจะบัญญัติให้ครอบคลุมแค่ไหนเพียงใด ซึ่งเรียกกันว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยแยก ลักษณะความผิดมูลฐานๆ ไว้ดังนี้¹⁵

1) ความผิดมูลฐานร่วม เจตนาของของการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินของทุกประเทศ ได้การป้องกันและปราบปรามความผิดอันเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งกลายเป็นปัญหาสำคัญในทุกประเทศและขยายตัวรวดเร็ว และเป็นปัญหาระหว่างประเทศ จนทุกประเทศซึ่งบังคับใช้กฎหมายให้ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2) ความผิดมูลฐานสากล ในปัจจุบันนี้ยังมีความผิดบางประเภทที่เป็นการกระทำความผิดข้ามชาติ ซึ่งแทบทุกประเทศเริ่มกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานอันอยู่ในกฎหมายบังคับของกฎหมายฟอกเงิน เช่นความผิดเกี่ยวกับค้ำมนุษย์ การค้าอาวุธ ความผิด

¹⁵ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, หน้า 56-57.

3) ความผิดมูลฐานภายใน ยังมีความผิดบางประเภทอันมีผลกระทบเฉพาะแต่ในแต่ละประเทศ ซึ่งกฎหมายเริ่มกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานในการฟอกเงิน เช่นการเลี้ยงภริยา การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ การฉ้อโกงประชาชน การพนัน การลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่

ข้อกำหนดเกี่ยวกับสถาบันการเงิน

การกำหนดให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการวิชาชีพทางการเงินต้องรายงานการดำเนินการบางอย่างให้หน่วยงานพิเศษของรัฐทราบเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในการทราบแหล่งที่มาของเงินซึ่งนำมาทำธุรกรรมนั้น ส่วนกรณีที่เกิดหน้าที่แก่สถาบันการเงินได้แก่

- 1) การทำธุรกรรมทางการเงินซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่าธุรกรรมนั้น จะเกี่ยวข้องกับความผิดใดๆ
- 2) การโอนเงินหรือตราสารทางการเงินเป็นจำนวนเกินกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2.4 แนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานของประเทศไทย

แม้ว่าในประเทศไทยจะไม่ได้กำหนดคำจำกัดความของคำว่า ความผิดมูลฐานในการฟอกเงินไว้เป็นการเฉพาะ หรือแม้แต่ United Nation Model Law and Money Laundering ก็มิได้กำหนดความหมายของคำว่าความผิดมูลฐาน หรือ Predicate Offense ไว้เช่นเดียวกัน เพราะเป็นที่เข้าใจดีอยู่แล้วว่า การฟอกเงินได้แก่การแปลงสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำ ความผิดเพื่อปกปิดซ่อนเร้นเส้นทางแหล่งที่มาของการกระทำ ความผิดโดยตรง และความศักดิ์สิทธิ์ของคำว่าความผิดมูลฐาน จะอยู่ที่การจำนวนฐานความผิดของแต่ละประเทศได้มีการกำหนดให้เป็นความผิดฐานฟอกเงิน โดยในกฎหมายแม่แบบของสหประชาชาติหรือองค์การเฉพาะกิจระหว่างประเทศเพื่อปราบปรามการฟอกเงิน ก็ได้กำหนดแนวทางไว้อย่างกว้างขวางในการที่แต่ละประเทศ จะกำหนดฐานความผิดต่างๆลงในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศของตน โดยที่ประเทศไทยได้กำหนดฐานความผิดไว้ 9 ฐานความผิด ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดให้มีฐานความผิดไว้กว่า 150 ฐานความผิด ประเทศมาเลเซียได้กำหนดความผิดไว้กว่า 112 ฐานความผิดเป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นว่า ประเทศไทยที่กำหนดฐานความผิดในการฟอกเงิน

ไว้จำนวนมาก นอกจากจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปราบปรามการฟอกเงินแล้วยังถือว่าเป็นการเพิ่มความศักดิ์สิทธิ์ในเรื่องของคำว่า “ความผิดมูลฐาน” แต่เนื่องจากการกำหนดฐานความผิดของประเทศไทยยังติดอุปสรรคบางประการ ทั้งในเรื่องของระบบกฎหมายและในเรื่องการเมือง จึงทำให้ไม่สามารถกำหนดจำนวนความผิดที่ถือว่าเป็นฐานความผิดในการฟอกเงินไว้มากมายเหมือนกับประเทศอื่นๆ แต่เมื่อประเทศไทยรับพันธะผูกพันจากอนุสัญญาต่างๆ ในการที่จะต้องพัฒนากฎหมายให้เป็นไปตามแนวทางของสากล ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปราบปรามการฟอกเงินที่มีอยู่ ให้รับรองในการปราบปรามการฟอกเงินขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติ โดยลักษณะพื้นฐานของความผิดมูลฐานเป็นดังนี้

2.4.1 ความผิดนั้นต้องมีลักษณะเป็นองค์การอาชญากรรม

อาชญากรรมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกสังคม และเป็นปัญหาที่ยิ่งทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายกับสังคมและเศรษฐกิจ สำหรับในประเทศไทยอาชญากรรมมีปริมาณคดีอาชญากรรมเพิ่มขึ้นอย่างมาก และทวีความรุนแรงขึ้น แม้จะมีกฎหมายที่บดทอนโทษรุนแรงก็ตาม ประกอบกับผลตอบแทนที่มีมูลค่าสูงและเมื่อถูกปราบปรามอาชญากรรมอย่างหนักผู้กระทำความผิดจะมีการวางแผนสลับซับซ้อนมากขึ้นจากกระทำด้วยตนเองเป็นกระบวนการในการกระทำอาชญากรรมในรูปแบบขององค์การอาชญากรรม (Organized Crime) และพัฒนาเป็นองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ อันเป็นความร่วมมือของผู้กระทำความผิดในการก่ออาชญากรรมและมีการกระทำในหลายประเทศ มีการวางแผนที่ดี ทำให้ยากที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

มีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิให้คำนิยามของ องค์การอาชญากรรม ไว้หลายท่าน เช่น ศาสตราจารย์ ดร.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า

“อาชญากรรมองค์กร หมายถึง อาชญากรรมซึ่งอาชญากรได้รวมตัวเข้าไว้ด้วยกันตามสายบังคับบัญชาในรูปขององค์กร โดยจัดวางแผนและดำเนินงาน เพื่อประกอบธุรกิจผิดกฎหมาย

ประเภทต่างๆ และบ่อยครั้งที่องค์การอาชญากรจะอาศัยอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมืองเพื่อผูกขาดการดำเนินงานที่ผิดกฎหมายนั้นๆ”¹⁶

รศ. นवलจันทร์ ทศนชัยกุล เป็นอีกท่านที่ให้ความหมายว่า “องค์การอาชญากรรม คือ การที่คณะบุคคลรวมตัวกันกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกิจการเงินโดยในการรวมตัวกันจะมีการบริหารจัดการองค์กรอย่างเป็นทางการและมีประสิทธิภาพ การกระทำความผิดที่เป็นองค์การนี้จึงยากแก่การจับกุม ปราบปราม”¹⁷

การประกอบอาชญากรรมในลักษณะที่เป็นการรวมตัวของกลุ่มอาชญากร และร่วมกันกระทำความผิดในหลายรูปแบบ พัฒนามาจนถึงการแบ่งหน้าที่หรือกระจายสาขาของกลุ่มอาชญากร จนในปัจจุบันเรามีคำจำกัดความว่า องค์การอาชญากรรม “Organized Crime” กล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบการกระทำอาชญากรรมแบบใหม่ที่นานาประเทศให้ความสนใจหามาตรการป้องกันและปราบปราม จึงมีหน่วยงานระหว่างประเทศได้ให้ความหมายหรือความจำกัดความขององค์การอาชญากรรมไว้ ดังนี้

หน่วยงาน International Association of Chiefs of Police (IACP) Organized Crime Committee

ได้ให้คำนิยามขององค์การอาชญากรรม ว่าเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอันมีลักษณะ 4 ประการ คือ¹⁸

1. รูปแบบการดำเนินการจะมีแบบแผน กฎเกณฑ์ เพื่อป้องกันผู้เป็นหัวหน้าจากการมีสิทธิเกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำความผิดในทางอาญา และจะเป็นการรับรองของการดำรงอยู่ขององค์กร ในกรณีที่มีการจับกุมหรือถอดถอนหัวหน้าองค์การอาชญากรรม หรือ หัวหน้าองค์การอาชญากรรมตาย

¹⁶ ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), หน้า 111.

¹⁷ นवलจันทร์ ทศนชัยกุล, อาชญากรรม (ป้องกันควบคุม)(กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542), หน้า 234.

¹⁸ อัครพันธ์ สัปพันธ์, กระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรม, หน้า 12.

2. ผลกำไรที่ต่อเนื่อง คือแหล่งที่มาของรายได้ขององค์กรอาชญากรรมจะมาจาก การจัดเสนอและการบริหารสินค้าที่ผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด การพนัน การ เรียกดอกเบียเกินอัตรา การค้าประเวณี หรือกิจกรรมอื่นๆ อันทำให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เสื่อมลง ความผิดเหล่านี้ เรียกว่า “ความผิดที่ปราศจากผู้เสียหาย” (Victimless Crime) ซึ่งมักให้ผลกำไรสูงและมีความเสี่ยงน้อย
3. การผูกขาดในการจัดเสนอและการจัดจำหน่ายสินค้าแก่ตลาดหรือการให้บริการ
4. ความคุ้มกัน ความเฉื่อยชา และการละเลยต่อหน้าที่เป็นพื้นฐานสำคัญของความ คุ้มกันที่จะมีต่อองค์กรอาชญากรรม จึงต้องมีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่หรือการข่มขู่ผู้เป็นเหยื่อหรือพยานบุคคล

องค์กรอาชญากรรมเป็นกลุ่มซึ่งประสานงานกันและควบคุมกันโดยกฎเกณฑ์ในกลุ่มของตน เป็นที่รวมของอาชญากรรมซึ่งทำงานภายใต้โครงสร้างที่สลับซับซ้อน กฎหมายที่ใช้บังคับเข้มงวดและวิธีการบังคับที่เป็นความลับ กิจกรรมองค์กรจะไม่ใช้ความรุนแรงขับพลันโดยไม่คาดหวังประโยชน์ที่จะได้รับ แต่จะเป็นผลมาจากการสมคบกันโดยยากแก่การสืบสวนต่อเนื่องกันไปเป็นเวลาหลายปี มีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมกิจการที่ทำกำไรมหาศาล

กิจกรรมสำคัญขององค์กรอาชญากรรมคือกิจกรรมที่สนองความต้องการในสินค้าและบริการที่เป็นสิ่งผิดกฎหมาย รวมถึงการการประกอบการในธุรกิจที่ถูกกฎหมาย อันจะเห็นได้จากการค้ายาเสพติด การค้าอาวุธสงคราม การค้ามนุษย์ การค้าทรัพย์สินกรรมชาติ

ความผิดลักษณะนี้มักจะมีผู้กระทำความผิดในลักษณะเป็นกระบวนกร มีการวางแผนเป็นอย่างดี ตัวการใหญ่หรือผู้บริหารองค์กร ซึ่งอยู่เบื้องหลังจะหลุดรอดจากการถูกดำเนินคดี เนื่องจากไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอเชื่อมโยงไปถึง บุคคลที่ถูกจับมักเป็นบุคคลระดับล่าง

2.4.2 ความผิดที่ลักษณะของอาชญากรรมมีผลตอบแทนในวงเงินสูง

ในปัจจุบันมีการสร้างความร่ำรวยจากการประกอบอาชญากรรมทางธุรกิจเป็นจำนวนมากเนื่องจากส่วนหนึ่งสังคมวัดความสำเร็จของบุคคลจากความร่ำรวย ซึ่งไม่ทราบว่าเป็นเบื้องหลังอาจมาจากการกระทำความผิดที่ผิดกฎหมาย อีกทั้งอิทธิพลทางการเงินได้ช่วยให้คนในองค์กรอาชญากรรมได้รับค่าตอบแทนในวงเงินที่สูงและมีส่วนช่วยให้คนเหล่านั้นไม่ถูกลงโทษ

เมื่อถูกจับกุม หรือแม้ถูกจับกุมและลงโทษเงินที่สะสมไว้ก็จะเป็นทุนสำรองเพื่อเลี้ยงตัว หรือกลับมาก่อทำความผิดอีกเมื่อพ้นโทษ หรือระหว่างการถูกลงโทษเครือข่ายในสายงานสามารถประกอบอาชญากรรมของผู้กระทำความผิดยังดำเนินต่อไปเพราะเงินทุนยังหมุนเวียน สามารถทดแทนกันได้เมื่อขาดคนใดคนหนึ่ง รัฐจึงเล็งเห็นความสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการปราบปรามอาชญากรรมตามความผิดมูลฐาน เพื่อให้การปราบปรามให้มีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดการนำกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับใช้เพื่อทำลายแรงจูงใจในการกระทำความผิด

ผู้กระทำความผิดในลักษณะนี้ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีการศึกษาที่ดี ทำงานในระดับสูง หรือที่เรียกว่า “White collar crime “เช่นการทำความผิดยกยอก หรือฉ้อโกง ของผู้บริหารระดับสูง เช่นผู้จัดการ กรรมการ ธนาคารหรือบริษัทต่างๆโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินในหน้าที่ของตน ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุนหลักทรัพย์และเครดิตฟองซิเออร์

2.4.3 ความผิดที่มีลักษณะยากแก่การปราบปราม

การกระทำความผิดอาชญากรรม มีการพัฒนารูปแบบของการกระทำความผิด และมีการแพร่ขยายในวงกว้างในลักษณะที่เป็นองค์กรอาชญากรรม และมีความรุนแรงในการกระทำความผิดมากขึ้น และยากต่อการปราบปราม ปัจจุบันมีมาตรการริบทรัพย์ตามความผิดมูลฐานนั้นเป็นมาตรการทางอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่นที่บัญญัติเป็นพิเศษที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะ เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งได้บัญญัติให้ริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไว้ แต่มาตรการในทางอาญาไม่สามารถที่จะทำลายแรงจูงใจในการกระทำความผิดที่ได้ผลประโยชน์จำนวนมาก ทำให้ผู้กระทำความผิดมีการวางแผนการกระทำความผิดที่ซับซ้อน และยากแก่การสืบสวนสอบสวน ติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด มาตรการในทางกฎหมายจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีผลต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในการให้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานและวิธีในการปฏิบัติกับอาชญากรรมในลักษณะนี้ เช่น ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรของรัฐ ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร นอกเหนือจากความสลับซับซ้อนในการประกอบอาชญากรรมที่ยากต่อการสืบสวนจับกุมแล้ว การก่ออาชญากรรมมักกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยอาศัยเทคโนโลยี และการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย

สะดวก รวดเร็ว โดยผู้กระทำความผิดสามารถลงมือกระทำความผิดได้โดยไม่ต้องไปปรากฏตัวยังที่เกิดเหตุ รวมทั้งสามารถประชุมวางแผน สั่งการโดยอาศัยความทันสมัยของเทคโนโลยี จึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในปราบปราม

คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมข้ามชาติ(กปอ.) ได้ให้คำนิยามของอาชญากรรมข้ามชาติ หมายถึง การกระทำขององค์กรหรือกลุ่มบุคคลสมคบและร่วมมือกัน กระทำความผิดต่อเนื่องจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศอันเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา และบทลงโทษของประที่องค์กรหรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้น ดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์และอำนาจที่ขัดต่อหลักกฎหมายและศีลธรรมก่อให้เกิดความสับสนและความมั่นคงของบุคคล องค์กร เศรษฐกิจ สังคมการเมืองและอื่นๆ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติให้คำจำกัดความคำว่าอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime)¹⁹ การกระทำซึ่งประเทศที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยสองประเทศ ถือว่าเป็นความผิดกฎหมายอาญาและกำหนดโทษไว้โดยมีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปในรูปแบบขององค์กร มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมีการเตรียมการ พยายามและลงมือกระทำความผิดต่อเนื่องกันจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศ

2.4.4 ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ

ความผิดนี้มักเป็นคดีที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือคดีอาชญากรรมอื่นที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เช่น ความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ความผิดฐานกู้ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงเงินตรา

เนื่องจากธุรกิจผิดกฎหมายเหล่านี้ให้ผลประโยชน์มหาศาลและผลประโยชน์เหล่านี้จะถูกลักลอบนำกลับมาใช้สนับสนุนกิจกรรมผิดกฎหมายอื่นๆ หรือกิจกรรมผิดกฎหมายอื่นๆ หรือถ้าถูกนำกลับมาใช้ในกิจกรรมถูกกฎหมาย จะก่อให้เกิดการแย่งชิงทรัพยากร หรือเรียกว่าเป็น

¹⁹ www.police.net

คู่แข่งกับที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจนั้นๆ อยู่แล้ว ซึ่งนับว่าไม่ยุติธรรมสำหรับผู้ที่อยู่ในธุรกิจในด้านนั้นๆ อยู่แล้ว เพราะองค์การอาชญากรรมมีเงินจากธุรกิจผิดกฎหมายซึ่งเป็นจำนวนมหาศาลได้เปรียบว่าผู้ประกอบการธรรมดา ในระบบเศรษฐกิจทุนนิยม ผู้ที่มีทุนมากกว่าก็มีชัยไปกว่าครึ่งแล้ว ในที่สุดเงินจากธุรกิจผิดกฎหมายที่นำมาลงทุนทำธุรกิจถูกกฎหมายก็จะทำลายผู้ประกอบการอื่นที่อยู่ในธุรกิจถูกกฎหมายนั้นๆ ไปหมด²⁰ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อการเก็บรายได้ของรัฐในการเรียกเก็บภาษี ส่งผลให้เงินออกจากระบบการเงินเนื่องจากการนำเงินออกไปนอกระบบการเงิน ส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเงินของประเทศโดยตรง ส่งผลกระทบต่อการทำงานของแรงงานกรณีของการจ้างงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

2.5 ความผิดมูลฐานตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ประเทศไทย

เนื่องจากอาชญากรรมในปัจจุบัน สิ่งหนึ่งที่มีความมุ่งหมายต่อผลตอบแทนในลักษณะที่เป็นเงิน หรือทรัพย์สิน โดยเฉพาะอาชญากรรมบางประเภท เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับการขโมยประชาชน หรือความผิดเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นต้น สามารถอำนวยความสะดวกให้ผลตอบแทนเป็นมูลค่ามหาศาล อีกทั้งกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบัน และไม่ประสบความสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมายต่ออาชญากรรมเช่นว่านี้ อีกทั้งผลประโยชน์จากอาชญากรรม จะถูกนำไปใช้ในธุรกิจผิดกฎหมาย ส่วนที่เหลือจะถูกนำไปใช้ในธุรกิจถูกกฎหมายต่างๆ และเงินที่จะนำมาใช้ในธุรกิจผิดกฎหมายอีก ทำให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคม

การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้ เพื่อทำลายเศรษฐกิจของอาชญากร นอกเหนือจากการดำเนินคดีกับบุคคลที่โอน รับ โอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือกระทำการใดๆ เพื่อปกปิด หรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งแต่งตั้ง การจำหน่าย การโอนการได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาจากกระทำความผิด และมาตรการเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินมาใช้กับทรัพย์สินที่มีการถ่ายโอนดังกล่าว

²⁰ ผศ. ดร. นวฉวี ตรีรัตน์ และนางสาวปิยวรรณ สุขศรี, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ หัวข้อสภาพความรุนแรงของปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย สภาการวิจัยแห่งชาติ(2549), หน้า 92.

2.5.1 สาระสำคัญของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ในส่วนของประเทศไทยนั้นประสบกับปัญหาการฟอกเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟอกเงินของกลุ่มองค์กรลักลอบค้ายาเสพติด ด้วยเหตุที่ประเทศไทย ซึ่งสภาพทางภูมิศาสตร์มีอาณาเขตเชื่อมต่อกับบริเวณที่เรียกว่า “สามเหลี่ยมทองคำ” อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงของการพัฒนา จึงต้องประสบปัญหายาเสพติดอยู่มิใช่น้อย ซึ่งผู้ที่ได้ประโยชน์จากปัญหาเสพติด ก็จะมีกลุ่มผู้ผลิตและผู้ค้าเท่านั้นและบุคคลเหล่านี้ก็นำเงินที่ได้ไปทำการฟอกเงิน²¹

2.5.2 ความผิดมูลฐานของประเทศไทย

จากบทบัญญัติมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้น นอกจากการโอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้นๆ ดังที่บัญญัติไว้แล้ว การกระทำความผิดดังกล่าวแม้จะเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าจะก่อนการกระทำความผิด ขณะกระทำความผิด หรือหลังกระทำความผิดเพื่อมิให้ต้องรับหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน ก็ให้ถือว่ามีความผิดฐานฟอกเงินเช่นเดียวกัน สำหรับประเทศไทยได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้ในมาตรา 3 มีทั้งหมด 9 ประการ ดังนี้²²

1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่

1.1 ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530

1.2 ความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

²¹ ไชยยศ เหมะรัชตะ, กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน(2539), หน้า 7.

²² รศ.วีระพงษ์ บุญญากาศ, กระบวนการยุติธรรมกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, หน้า 59 – 67.

1.3 ความผิดตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

1.4 ความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

2. ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็น
 ธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นและ
 ความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและ
 ปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
 ค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการ
 ค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการ
 ค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการ
 ค้าประเวณี ได้แก่

2.1 ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการ
 การเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นและ
 ความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 282,317-319

2.2 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและ
 ปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ได้แก่พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปราม
 การค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540²³ คือ การกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงหรือเด็ก ชื่อ ชาย
 จำหน่าย พามา หรือส่งไปยังที่ใด รับหน่วงเหนี่ยว หรือกักขังซึ่งหญิงหรือเด็ก เพื่อการอนาจาร
 หรือจัดให้หญิงหรือเด็กกระทำการหรือยอมรับการกระทำใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เพื่อการ
 อนาจารหรือเพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ไม่ว่าจะหญิงหรือเด็ก
 นั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วยการ
 ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี กฎหมายว่าด้วยสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน หรือ
 พระราชบัญญัตินี้ รวมถึงการเตรียมการเพื่อกระทำความผิดและสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป
 เพื่อกระทำความผิดด้วย

²³ พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติป้องกันและ
 ปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

2.3 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่องไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี ได้แก่

2.3.1 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 9 คือ การเป็นธุระ จัดหา ล่องไป หรือพาไปซึ่งบุคคลใด เพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณีแม้บุคคลนั้นจะยินยอมก็ตาม และไม่ว่าการกระทำต่างๆ อันประกอบเป็นความผิดนั้นได้กระทำภายใน หรือนอกราชอาณาจักร

2.3.2 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 11 คือ การเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือ ผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

3. ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

3.1 ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่มาตรา 341 และ 342

3.2 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ได้แก่ กำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 4 คือ การโฆษณา หรือ ประกาศให้ปรากฏต่อประชาชน หรือ กระทำด้วยประการใดๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ว่านการกู้ยืมเงินตนหรือบุคคลใดจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย ที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นและในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป

4. ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สินหรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจ

เงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกระทำโดย กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน นั้น

4.1 ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือข้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ พระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 มาตรา 46 นว กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หมวด 1 (ความผิดฐานลักทรัพย์ชิงราว ทรัพย์สิน) หมวด 3 (ความผิดฐานข้อโกงทรัพย์สิน) หมวด 4 (ความผิดฐานโกงเจ้าหนี้) หมวด 5 1(ความผิดฐานยกยอก) หรือ หมวด 7 (ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน) รวมถึงผู้ใช้ให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด

4.2 ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือข้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ได้แก่ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522

4.3 ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือข้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

5. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการ ยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานใน องค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ได้แก่

5.1 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 - 166

5.2 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 200 - 204

5.3 ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502 มาตรา 4 - 11

5.4 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น เช่น ความผิดความพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

6. ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สินที่กระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่ หรือช่องโหว่ตามประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่

6.1 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 337 คือ การกรรโชกทรัพย์

6.2 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 338 คือ การรีดเอาทรัพย์สิน

7. ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ได้แก่

7.1 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศุลกากร ทั้ง 19 ฉบับ

7.2 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 ความตอนท้ายได้บัญญัติใหม่โดย พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2490 มาตรา 3 คือ การนำหรือพาของที่ยังไม่ได้เสียภาษี หรือของต้องกำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังไม่ได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาภายในราชอาณาจักรสยาม หรือที่ส่ง หรือพาของเช่นว่านี้เข้ามา หรือ ส่งออกไป หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือด้วยประการใดๆ ในการนำเข้ามาของเช่นว่านี้ จากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้ามั่นคง หรือโรงเก็บของ โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอมหรือจัดให้ผู้อื่นกระทำการเช่นว่านั้น หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใดๆ ในการขน หรือย้ายถอน หรือกระทำอย่างใดแก่ของเช่นว่านั้น หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใดๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยง การเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของโดยเจตนาจะหนีค่าภาษีของรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะต้องเสียสำหรับของนั้นๆ

7.3 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 27 ทวิ เพิ่มความโดยได้บัญญัติใหม่ตาม พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2499 มาตรา 4 คือ การช่วยซื้อเงิน ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนวน หรือรับไว้ด้วยประการใด ๆ ซึ่งของอันตนรู้ว่าเป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยหลีกเลี่ยงอากรข้อห้าม หรือ ข้อจำกัด

8. ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา²⁴

ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา เพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2546 มาตรา 4 ซึ่งความผิดก่อการร้ายได้แก่ มาตรา 135/1 (ความผิดฐานก่อการร้าย) มาตรา 135/2 (ความผิด ช่มชู้ เตรียมการสมคบ ยุยงหรือ ปกปิด การก่อการร้าย) มาตรา 135/3 (ความผิดเป็นผู้สนับสนุนการก่อการร้าย) มาตรา 135/4 (ความผิดเป็นสมาชิกผู้ก่อการร้าย)

9. ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีจำนวนผู้เข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่นแต่ละครั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยคน หรือมีวงเงินในการกระทำความผิดรวมกันมีมูลค่าเกินกว่าสิบล้านบาทขึ้นไป²⁵

นอกจากนี้ ยังมีความผิดอีก 2 ประการที่กฎหมายเฉพาะบัญญัติให้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้แก่

-ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550 มาตรา 53 ซึ่งห้ามไม่ให้ผู้สมัคร หรือผู้ใด กระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

²⁴ เพิ่มเติมเป็นความผิดมูลฐานที่ 8 โดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2452 พ.ศ. 2546 มาตรา 2

²⁵ เพิ่มเติมเป็นความผิดมูลฐานที่ 9 โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 3

(1) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมว่าจะให้ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(2) ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือโดยอ้อม แก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด

- ความผิดการค้ำมนุษย์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ.2551 มาตรา 14 ซึ่งกำหนดให้ความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ.2551 เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ซึ่งได้กำหนดความผิดไว้ดังนี้

มาตรา 6 ผู้ใดเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ใช้ออกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ

(2) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขังจัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็กผู้ซึ่งกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์

มาตรา 7 ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์

(1) สนับสนุนการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์

(2) อุปการะโดยให้ทรัพย์สิน จัดหาที่ประชุมหรือที่พำนักให้แก่ผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์

(3) ช่วยเหลือด้วยประการใดเพื่อให้ผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์พ้นจากการถูกจับกุม

(4) เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ถูกลงโทษ

(5) ชักชวน ชี้นำ หรือติดต่อบุคคลให้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์

ความผิด โดยความผิดมูลฐานทั้ง 11 ประการดังกล่าว เป็นความผิดที่รัฐถือว่าร้ายแรงและเป็นภัยอย่างยิ่งต่อสังคม ซึ่งโดยแท้จริงแล้วผู้กระทำความผิดตามบทกฎหมายดังกล่าวแต่ละมาตราก็จะมีความผิดในตัวเองอยู่แล้ว แต่เนื่องจากการสอบสวนจับกุมการกระทำความผิดมูลฐานดังกล่าวค่อนข้างยาก จึงจำเป็นต้องตรากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นมาเพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดตามความผิดมูลฐานทั้ง 11 ประการดังกล่าวนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั้นไปฝากเพื่อให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่สะอาดแล้วนำกลับมาประกอบอาชญากรรมอีก เพราะฉะนั้นหากผู้กระทำความผิดมูลฐานทั้ง 11 ประการ ได้เงินหรือทรัพย์สินมาจากการกระทำความผิดแล้วเก็บเงินไว้มิได้นำไปฝากตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา 5 ก็จะไม่มีความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัตินี้ แต่จะผิดกฎหมายตามความผิดมูลฐานแล้วนำไปดำเนินการฟอกเงินตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 ผู้นั้นหรือบุคคลอื่นที่กระทำความผิดจะมีความผิดฐานฟอกเงิน

ศูนย์วิทยุตำรวจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ความผิดมูลฐานของต่างประเทศ

แนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานของประเทศต่างๆ นั้นจะมีที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับลักษณะทางการเมือง และระบบเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ แต่ส่วนใหญ่เป็นผลสืบเนื่องจากบทบาทของอาชญากรรมทางการเงิน โดยเฉพาะกระบวนการที่สร้างรายได้จากอาชญากรรมประเภทต่างๆ ที่สำคัญได้แก่ การค้ายาเสพติด การหลบเลี่ยงภาษี การก่อการร้าย และการประกอบอาชญากรรมรุนแรงต่างๆ และนำรายได้จากการกระทำความผิดจำนวนมากมาเข้าสู่กระบวนการฟอกเงินในระบบสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเงินที่ได้มานั้นเป็นเงินโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงทำให้เกิดแนวความคิดที่จะยับยั้งการกระทำความผิดดังกล่าว โดยวิธีการสืบหาแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินอันได้จากการกระทำความผิดและใช้มาตรการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือการทำให้เงินหรือทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิดนั้นตกเป็นของแผ่นดิน หรือแนวความคิดในการใช้อำนาจอรัฐในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด แต่อย่างไรก็ตามรายได้และกำไรของเงินหรือทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิดมีจำนวนมากขึ้นเท่าไร ความสลับซับซ้อนของกระบวนการฟอกเงินก็ยังมี ความซับซ้อนขึ้นอีกเช่นกัน จึงทำให้รัฐบาลต้องออกกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟอกเงินมาบังคับใช้ โดยการออกบทบัญญัติที่เป็นความผิดมูลฐานขึ้นมามีบังคับใช้แตกต่างกันออกไป

3.1 ความผิดมูลฐานในต่างประเทศ

3.1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในการศึกษากฎหมายที่เป็นความผิดมูลฐานเกี่ยวกับกฎหมายการฟอกเงินนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับการยอมรับว่าเป็นต้นตำรับแนวความคิดในเรื่องการให้มีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน ดังนี้¹

¹ ศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย, "การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน," เอกสารเผยแพร่ลำดับที่ 1 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (สิงหาคม 2537), หน้า 28-29. อ้างถึง วริศรา ภูษมภู, อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ศึกษาเฉพาะกรณี ข้อตกลงระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงิน (วิทยานิพนธ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2541), หน้า 26-28 และไชยยศ เหมะรัชตะ, "กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน," วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 16, ฉบับที่ 2 (เมษายน 2539)

3.1.1.1 Federal Crimes and Criminal Procedure

กฎหมายฉบับนี้ มีสาระสำคัญดังนี้

1. การกระทำหรือพยายามกระทำการ

- สนับสนุน ช่วยเหลือในการกระทำความผิดเกี่ยวกับเงิน
- ปกปิด ซ่อนเร้นในการกระทำความผิด
- หลีกเลี่ยงไม่รายงานการโอนเงิน

โทษ ปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ หรือสองเท่าของมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องสูงแต่จำนวนไหนจะมากกว่า หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

2. กระทำหรือพยายามนำเข้า หรือนำออก Monetary Instrument (เหรียญหรือเงินตราของสหรัฐอเมริกา หรือของประเทศอื่น เช็คเดินทาง เช็คส่วนตัว เช็คธนาคาร⁺ ตัวเงิน เป็นต้น)

3. ทั้งข้อ 1. และข้อ 2. ตั้งรับผิดไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินหรือไม่เกิน 10,000 เหรียญสหรัฐ

จากสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นบทบัญญัติ ที่มีลักษณะเป็นบทกำหนดโทษของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน รวมถึงการนำเข้าหรือนำออกเงิน หรือตัวเงิน ฯลฯ โดยเฉพาะ และไม่ใช่อำนาจของศาลในการตัดสินคดี

3.1.1.2 Bank Secrecy Act 1970 (BSA)

ระหว่างช่วงสุดท้ายของปี ค.ศ. 1960 -1970 รัฐบาลของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสนใจต่อการใช้บัญชีลับของธนาคารชาวอเมริกัน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมผิดกฎหมาย จึงได้ออกกฎหมายฉบับนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการพิสูจน์ทราบแหล่งที่มาของเงิน ปริมาณเงิน และความเคลื่อนไหวของกระแสเงินที่นำเข้าหรือออกนอกประเทศ หรือที่ฝากไว้ในธนาคารหรือสถาบันการเงิน เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถตรวจสอบและสืบสวนผู้กระทำความผิดฝ่าฝืนกฎหมายอาญา กฎหมายภาษีอากร และกฎหมายอื่น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากมีบางประเทศได้ออกกฎหมายคุ้มครองความลับทางธนาคาร โดยถือว่าข้อมูลของธนาคารเป็นความลับ ธนาคารไม่สามารถเปิดเผยความลับในบัญชีของลูกค้าได้ การเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นความผิดอาญา เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาจึงไม่ได้รับความร่วมมือจากธนาคารในต่างประเทศในการสืบสวนพฤติกรรมผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย โดยเฉพาะการหลีกเลี่ยงภาษี

การค้ายาเสพติด ค้าอาวุธ ซึ่งมีการนำเงินที่ได้มาโดยมิชอบไปฝากในบัญชีลับของธนาคารต่างประเทศ รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้พยายามแก้ไขปัญหภายในประเทศเองโดยการเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม ค.ศ. 1969 และเข้าสู่การพิจารณาของสภาคองเกรส เมื่อวันที่ 6 เมษายน 1970 และมีการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม ค.ศ. 1970 ²

กฎหมาย Bank Secrecy Act ได้กำหนดมาตรการติดตามการฝากเงินผ่านทางสถาบันการเงิน ³ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้⁴

1. กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรู้จักลูกค้าที่มาติดต่อทำธุรกรรมหรือผ่านทางสถาบันการเงินโดยลูกค้าต้องแสดงตนและที่อยู่จริง และไม่อนุญาตให้มีการปิดบัญชีโดยใช้ชื่อปลอมหรือใช้นามแฝง

2. กำหนดให้สถาบันการเงินจัดทำและบันทึกข้อมูลทางการเงินไว้เป็นเวลา 5 ปี ซึ่งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เป็นไปตามที่รัฐมนตรี กระทรวงการคลังได้กำหนด (31 U.S.C.มาตรา 5318 (3))

3. กำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงิน รวมทั้งบุคคลธรรมดา รายงานข้อมูลทางการเงินประเภทต่างๆ ต่อหน่วยงานของรัฐ ได้แก่

3.1 กำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินภายในประเทศรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงิน การรับเงิน การโอนเงิน (หรือตราสารทางการเงินอื่นๆ ตามที่รัฐมนตรีว่ากระทรวงการคลังกำหนด) ซึ่งมีจำนวนเงิน

² U.S. Department of Justice, Investigation and Prosecution of Illegal Money laundering : A Guide to the Bank Secrecy Act (Drug Enforcement Administration, 1983), pp, 1-2.

³ เมธี กุศลสร้าง, กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับบทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน, หน้า 85- 94.

⁴ U.S. Department of Justice, Investigation and Prosecution of Illegal Money laundering : A Guide to the Bank Secrecy Act , pp, 34 – 58.

ตามที่กฎหมายกำหนด คือ เกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไป (31 U.S.C. มาตรา 5313 (a))

3.2 กำหนดให้บุคคลใดหรือตัวแทนหรือผู้รับฝากเงิน รายงานการนำเงินหรือตราสารทางการเงิน ซึ่งมีจำนวนเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐ ขึ้นไปเข้ามาหรือออกนอกสหรัฐ (31 U.S.C.มาตรา 5316)

3.3 กำหนดให้บุคคลที่อยู่ภายใต้กฎหมายสหรัฐอเมริกา รายงานธุรกรรมหรือความสัมพันธ์ที่มีต่อสถาบันการเงินในต่างประเทศ ตามกฎเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกระทรวงการคลังกำหนด (31 U.S.C.มาตรา 5314(a))

3.4 กำหนดให้มีการกระจายข้อมูลทางการเงิน โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจในการกระจายข้อมูลทางการเงินประเภทต่างๆ ให้กับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อใช้ในการสืบสวนดำเนินคดีอาญาและคดีอาชญากรรม ข้อมูลที่ได้รับนี้จะต้องรักษาไว้เป็นความลับและเปิดเผยให้กับบุคคลที่นำไปใช้ประโยชน์ในทางราชการเกี่ยวกับการสืบสวนดำเนินคดี (31 U.S.C.มาตรา 5319)

3.5 กำหนดให้ธนาคาร หรือสถาบันการเงินจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดให้ลูกค้าแสดงตน การจัดทำบันทึกและการรายงานข้อมูลทางการเงิน รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ

3.6 มีบทกำหนดโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายทั้งในทางแพ่งและในทางอาญา

ความรับผิดในทางแพ่ง

กรณีสถาบันการเงินภายในประเทศ รวมทั้งหุ้นส่วนผู้จัดการ พนักงานหรือลูกจ้าง ของสถาบันการเงินจงใจฝ่าฝืนกฎหมาย หรือระเบียบที่ออกภายใต้กฎหมาย (ยกเว้นกรณี ฝ่าฝืน 31 U.S.C.มาตรา 5314 , มาตรา 5315) จะถูกปรับมากกว่าจำนวนเงินที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรม(ไม่เกิน 100,000 เหรียญสหรัฐ) หรือปรับ 25,000 เหรียญสหรัฐ (31 U.S.C.มาตรา 5312 (a))

ความรับผิดทางอาญา

ผู้ใดเจตนาฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบที่ออกภายใต้กฎหมาย (ยกเว้นกรณี ฝ่าฝืน 31 U.S.C. มาตรา 5315) จะถูกปรับไม่เกิน 250,000 เหรียญสหรัฐ หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ (31 U.S.C. มาตรา 5322(a))

ในกรณีที่จำเลยกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ (ยกเว้นกรณี ฝ่าฝืน 31 U.S.C. มาตรา 5315) พร้อมกับกระทำความผิดกฎหมายอื่นๆ ของสหรัฐอเมริกาด้วย หรือ เป็นประเภทหนึ่งของการกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีจำนวนเกินกว่า 100,000 เหรียญสหรัฐ ภายในระยะเวลา 12 เดือน ผู้กระทำความผิดจะถูกปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ หรือจำคุก ไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ (31 U.S.C. มาตรา 5322(B))

จากสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ อาจกล่าวได้ว่า จัดเป็นความผิดมูลฐานเกี่ยวกับความลับของธนาคารโดยเฉพาะ ซึ่งมีที่มากจากการไม่ได้รับความร่วมมือจากธนาคารในต่างประเทศในการสืบสวนพฤติกรรมของผู้ฝ่าฝืนกฎหมายของชาวอเมริกัน ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเงินที่ผิดกฎหมาย ซึ่งการที่หมวดที่ 2 ระบุว่า ธนาคารและสถาบันการเงินอื่นๆ จะต้องเก็บข้อมูลทางการเงินบางประเภทเป็นระยะเวลา 5 ปี โดยการเก็บข้อมูลเหล่านั้น ทางรัฐสภาเชื่อว่า จะได้รับประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวน การดำเนินคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมภาษี และกฎระเบียบต่างๆ โดยสมมติฐานนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่รัฐสภาพบว่า “การต่อสู้กับอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยมาตรการที่เหมาะสมและถูกต้องในการเก็บข้อมูลของสถาบันการเงิน” และการที่รัฐตรากฎหมายฉบับนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองตรวจสอบการฝากเงินยังสถาบันการเงิน พร้อมทั้งกำหนดบทลงโทษทั้งในทางแพ่งและทางอาญาแลเพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องในการสกัดกั้นและสืบสวนเกี่ยวกับเรื่องความลับของธนาคารดังกล่าว⁵

⁵ Bank Secrecy Act A3

3.1.1.4 Money Laundering Control Act 1986 (MLCA)

เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม ค.ศ. 1986 ประธานาธิบดี Reagan ได้ประกาศใช้กฎหมาย Anti-Drug Act of 1986 ส่วน H ของตอน 1 ของกฎหมายดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในนามว่า “กฎหมายควบคุมการฟอกเงิน” (Money Laundering Control Act of 1986 หรือ MLCA) ซึ่งประกาศใช้ฐานความคิดใหม่เพื่อต่อต้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยสภาองเกรส (Congress) มีวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นกฎหมายกำหนดความผิดมูลฐานเพื่อควบคุมการฟอกเงินซึ่งได้กำหนดห้ามเกี่ยวข้องในการฟอกเงินในลักษณะกว้าง ๆ ของการโอนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม โดยผู้กระทำนั้นต้องมีเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือรู้ว่าการโอนนั้นได้กระทำไปโดยมีเจตนาที่จะปกปิดแหล่งที่มาหรือเจ้าของเงินหรือการควบคุมเงินหรือหลบเลี่ยงการรายงานการโอนเงิน นอกจากนี้กฎหมายฉบับนี้ยังเน้นที่เจตนาในใจของผู้กระทำความผิด ดังนั้นขอบเขตของกฎหมายฉบับนี้จึงใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปและสถาบันการเงินสำหรับการโอนรายได้อันมีขอบด้วยกฎหมาย มีดังต่อไปนี้

1. ความผิดมูลฐานที่กำหนดไว้ใน 18 U.S.C. มาตรา 1961 (RICO) ยกเว้นที่บที่ 31 เรื่องการไม่รายงานการโอนเงินไปต่างประเทศ ได้แก่

- ความผิดเกี่ยวกับสินบน
- ความผิดเกี่ยวกับการลักขโมยการขนส่งระหว่างรัฐ
- ความเกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก
- ความผิดเกี่ยวกับการลักยานพาหนะ
- ความผิดเกี่ยวกับการนำเข้ายาเสพติด
- รวมถึงความผิดเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง

2. ความผิดลักษณะเฉพาะที่กำหนดใน 18 U.S.C. มาตรา 1956 (1996)

- ความผิดเกี่ยวกับการแสดงข้อความเท็จ
- ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี
- ความผิดเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้าจากเขตศุลกากร
- ความผิดเกี่ยวกับการละเมิดทางอาญาเกี่ยวกับลิขสิทธิ์
- ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนสินค้าเถื่อนทางอากาศ

- ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมการส่งออกการ
ใช้ยา
- ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมการส่งออกอาวุธ
- ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายการจัดการการส่งออก
- ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจในภาวะ
ฉุกเฉินทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการค้ากับชนชาติศัตรู

3. การฝ่าฝืนกฎหมายที่ได้ระบุไว้เฉพาะเจาะจงเป็นประการอื่น

ความผิดบางประเภทที่ไม่ได้ระบุและถือได้ว่าเป็นความผิดมูลฐาน ถ้ามีส่วนเกี่ยวข้องกับ”การนำเข้าที่ฝ่าฝืนกฎหมาย” ภายใต้ 18 U.S.C. มาตรา 545 (1996) เช่น การบริการหรือการจำหน่ายสินค้า ปลอมแปลง กฎหมาย ห้ามการนำเข้าสัตว์ การขนส่งระหว่างมลรัฐซึ่งทรัพย์สินที่ถูกลักมา

4. นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ ยังได้กำหนดคำจำกัดความของ “การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย” ในมาตรา 1956 (c) (7) ดังนี้คือ

คำนิยาม Specified Unlawful activity ได้บัญญัติในมาตรา 1956 (c) (7) คือ

(A) การกระทำใดหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความผิดพลาดตามข้อหาที่กำหนดไว้ในมาตรา 1961 (1) ของตอนนี้ เว้นแต่การกระทำนั้น กำหนดไว้ภายใต้พระราชบัญญัติเงินตราและการรายงานโอนเงินต่างประเทศ

(B) ใช้บังคับแก่การโอนเงินซึ่งเกิดขึ้นทั้งหมดหรือบางส่วนภายในประเทศสหรัฐอเมริกา ความผิดต่อรัฐต่างประเทศซึ่งเกี่ยวกับเรื่องการผลิต และการนำเข้าสินค้า การขาย จำหน่ายสารเสพติดตามพระราชบัญญัติควบคุมสารเสพติด

(C) กระทำใด ๆ หรือการกระทำซึ่งก่อให้เกิดการประกอบธุรกิจผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ดังคำนิยามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมสารเสพติด 408 หรือ

(D) การกระทำความผิดในข้อหาต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ใน

- มาตรา 152 (เกี่ยวเนื่องกับการช้อนเร้นทรัพย์สิน การอ้างสิทธิ เรียกร้องและสาบานตัวเป็นเท็จ การให้สินบน

- มาตรา 215 (เกี่ยวเนื่องกับการให้ค่าคอมมิชชั่นหรือของขวัญ ในการขอกู้ยืม)

- มาตรา 500 – 503 (เกี่ยวเนื่องกับความผิดฐานปลอมแปลง

- มาตรา 511 (เกี่ยวเนื่องกับความมั่นคงของรัฐและความ มั่นคงส่วนบุคคล)

- มาตรา 543 (เกี่ยวเนื่องกับการนำสินค้าหนีภาษีเข้าไปใน สหรัฐอเมริกา)

- มาตรา 641 (เกี่ยวเนื่องกับการเงินเพื่อประโยชน์สาธารณะ ทรัพย์สินหรือหลักฐานการรายงาน)

- มาตรา 656 (เกี่ยวเนื่องกับการลักทรัพย์ ยกยอก การกระทำ ความผิดวัตถุประสงค์โดยพนักงานธนาคารหรือลูกจ้าง)

- มาตรา 666 (เกี่ยวเนื่องกับการลัก หรือให้สินบนในการเสนอ โปรแกรมเพื่อรับเงินอุดหนุนจากมลรัฐ)

- มาตรา 793,794 หรือ 798 (เกี่ยวเนื่องกับการจารกรรม)

- มาตรา 875 (เกี่ยวเนื่องกับการคมนาคมภายในรัฐ)

- มาตรา 1201 (เกี่ยวเนื่องกับการลักพาตัว)

- มาตรา 1203 (เกี่ยวเนื่องกับการจับตัวประกัน)

- มาตรา 1344 (เกี่ยวเนื่องกับการซื้อโกงธนาคาร)

- มาตรา 2113,2114 (เกี่ยวเนื่องกับธนาคารและการปล้น ธนาคารหรือลักทรัพย์ในการให้บริการสาธารณะ)

- มาตรา 38 ของพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกอาวุธ (22 U.S.C. 2778 มาตรา

- มาตรา 2 (เกี่ยวเนื่องกับการลงโทษทางอาญา) ตาม พระราชบัญญัติการบริหารการส่งออก ค.ศ.1979 (50 U.S.C. App.2401

- มาตรา 203 (เกี่ยวเนื่องกับมาตรการบังคับทางอาญา) ตาม พระราชบัญญัติอำนาจในภาวะฉุกเฉินทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ หรือ

- มาตรา 3 (เกี่ยวเนื่องด้วยการกระทำความผิดทางอาญา)ตาม พระราชบัญญัติการค้ากับชาติที่เป็นศัตรู (50 U.S.C. App 3)

จากคำนิยามของ “การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายที่กำหนดไว้” (Specified Unlawful activity) จึงเห็นได้ว่ามาตรา 1956 มีความเชื่อมโยงกับมาตรา 1961 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ป้องกันการกระทำมิชอบด้วยกฎหมายโดยมิได้กำหนดการกระทำผิดเป็นฐานความผิดแต่เพียงฐานใด ฐานหนึ่ง แต่นำเอาความผิดหลาย ๆ ฐานมารวมเข้าเป็น “แบบแผนของการกระทำมิชอบด้วยกฎหมาย” เพื่อที่จะได้ตัวผู้บงการในการกระทำผิดแต่ละฐานที่แท้จริงมาลงโทษเพื่อทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นผล และจากการศึกษารวบรวมพบว่าความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้ประมาณ 130 ความผิดมูลฐาน โดยพิจารณาจากความผิดที่เป็นปัจจัยสำคัญ คือ ความผิดทางเศรษฐกิจและผลร้ายของความผิดดังกล่าว จะมีส่วนทำลายสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนมนุษยชาติ⁶

อย่างไรก็ตาม Money Laundering Control Act 1986 นี้ จะได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้เป็นจำนวนมากและได้กำหนดลักษณะของการโอนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม โดยผู้กระทำนั้นต้องมีเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำที่มิชอบด้วยกฎหมายหรือรู้ว่าการโอนเงินนั้นได้กระทำไปโดยมีเจตนาที่จะปกปิดแหล่งที่มาหรือเจ้าของเงินหรือการควบคุมเงินหรือหลบเลี่ยงการรายงานการโอนเงินก็ตามแต่กฎหมายฉบับนี้ก็ยังคงได้เน้นเรื่องเจตนาในใจของผู้กระทำความผิดดังที่กล่าวข้างต้น ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ซึ่งเกิดจากการอพยพของชาวอังกฤษ ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 17 และหลักจากที่ได้นำเอาวัฒนธรรมและกฎหมายของอังกฤษเข้ามาด้วยและนำมาใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายคอมมอนลอว์ ดังนั้นมลรัฐต่างๆ โดยส่วนมากได้เริ่มมีกฎหมายระบบคอมมอนลอว์เป็นพื้นฐานในการใช้บังคับ

เพราะฉะนั้น การกระทำที่จะเป็นเหตุให้บุคคลต้องรับผิดและรับโทษ จึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของความผิดตามกฎหมายระบบคอมมอนลอว์ด้วย โดยจะต้องประกอบด้วย การกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมายหรือการกระทำที่แสดงออกภายนอกนั้นผิดกฎหมาย (actus reus) และจะต้องมีส่วนของจิตใจที่ถูกตำหนิได้ ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบภายในอันเป็นองค์ประกอบทางจิตใจ คือ mens rea นั้นเอง⁷

⁶ จรัญ ภักดีธนากุล, บันทึกการประชุมคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 10 วันที่ 13 พฤศจิกายน 2540

⁷ Richard Card, *Criminal Law, twelfth edition* (London: Butterworth, 1992), p.49.

ตัวอย่างเช่น ตามมาตรา 1956 (a)(1) ห้ามการเป็นธุระในการโอนเงินซึ่งเกี่ยวกับรายได้ของการประกอบอาชญากรรม ไม่ว่าเจตนาสนับสนุนการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือด้วยรู้เห็นเป็นใจว่าการโอนเงินได้ทำไปเพื่อ

1. ปกปิดเงินที่ได้มาก (ปกปิดตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของเงินที่แท้จริง, การควบคุมการเงิน. ที่มาของเงิน) หรือ
2. เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานเกี่ยวกับการโอนเงิน

วรรคสองของมาตรา 1956 ห้ามการเป็นเครื่องมือในการโอนเงินในทางการค้าต่างประเทศโดยเจตนาหรือเจตจำนงเช่นเดียวกัน

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบความผิดในมาตรานี้แบ่งได้ 2 ส่วน คือ ส่วนรู้ (Knowledge) และส่วนของการกระทำ (Conduct)⁸ ซึ่งมาตรา 1956 มีกรอบที่กว้างขวางครอบคลุมการกระทำในเชิงพาณิชย์ซึ่งเกี่ยวข้องกับรายได้ของกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายโดยไม่จำกัดจำนวน

จากการศึกษาความผิดมูลฐานของกฎหมายฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา ดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีกฎหมายที่สำคัญในการกำหนดความผิดมูลฐาน 3 ฉบับ โดยกฎหมาย Federal Crimes and Criminal Procedure นั้นมีลักษณะเป็นบทกำหนดโทษซึ่งไม่บ่งชี้ความผิดมูลฐานอย่างชัดเจน แต่กฎหมายหมาย Bank Secrecy Act 1970 (BSA) และกฎหมาย Money Laundering Control Act 1986 (MLCA) ทั้งสองฉบับได้กล่าวถึงความผิดมูลฐานไว้ โดยเฉพาะ BSA ได้ออกกฎหมายโดยรัฐได้มีเจตจำนง (will) เพื่อพิสูจน์ทราบแหล่งที่มาของเงิน ปริมาณและความเคลื่อนไหวของกระแสเงินที่นำเข้าหรือออกนอกประเทศ โดยความผิดมูลฐานตามกฎหมายฉบับนี้คือ กฎหมายเกี่ยวกับความลับของธนาคารโดยเฉพาะเจาะจง ส่วน MLCA รัฐไม่ออกกฎหมายโดยเฉพาะเจาะจงเพื่อนำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่จะกำหนดลักษณะของความผิดมูลฐานไว้กว้างๆ เพื่อให้ครอบคลุมในเรื่องของการโอนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม โดยผู้กระทำต้องมีเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมาย หรือรู้ว่าการโอนเงินได้กระทำโดยมีเจตนาที่จะปกปิดแหล่งที่มาหรือเจ้าของเงิน หรือการควบคุมการเงินหรือหลีกเลี่ยงการรายงานการโอนเงิน อย่างไรก็ตาม MLCA ยังได้

⁸ ปิยะพันธ์ สารากรบริรักษ์, การกำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับการฟอกเงิน, หน้า 56 - 60.

มุ่งเน้นถึงเจตนาภายในของผู้กระทำความผิดและโดยเฉพาะตาม 18 U.S.C. มาตรา 1956 (a)(1) ต้องพิสูจน์ให้ได้มากกว่าเหตุสงสัยคือ

1. เจตนาที่จะสนับสนุนการดำเนินงานของการประกอบอาชญากรรม
2. รู้ว่าการโอนเงินนั้นมีเจตจำนงที่จะปกปิดทั้งหมดหรือบางส่วนของรายได้ซึ่งมีที่มาจากเรื่องเกี่ยวกับการกระทำความผิด
3. รู้ว่าการโอนเงินนั้นเจตนาจะปกปิด หรือหลีกเลี่ยงการรายงานการโอนเงินตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาหรือมลรัฐ⁹

ถึงอย่างไรก็ตาม MLCA เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องพิสูจน์ Mens Rea ดังกล่าว แต่ทั้งนี้การกำหนดความผิดมูลฐานเกี่ยวกับกฎหมายการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา จะเห็นได้ว่าเป็นการกำหนดความผิดมูลฐานที่มีพื้นฐานมาจากอาชญากรรมทางการเงินแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะกระบวนการในการสร้างรายได้ของอาชญากรรมสำคัญ คือ ยาเสพติด การหลบเลี่ยงภาษี การก่อการร้ายรวมถึงการประกอบธุรกิจผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง การกระทำความผิดอาญาที่รัฐได้กำหนดไว้ รวมตลอดถึงความผิดมูลฐานที่รัฐเห็นว่าเป็นภัยหรือคุกคามและเกี่ยวข้องทางการเงินซึ่งความผิดที่รัฐกำหนดนั้นจะเห็นได้ชัดเจนว่าส่วนใหญ่กระทำในรูปแบบของขบวนการขนาดใหญ่และมีลักษณะที่สลับซับซ้อนยากต่อการตรวจสอบ จึงได้ออกกฎหมายลักษณะดังกล่าว

3.1.1.4 USA Patriot Act 2001 หรือ Anti-Terrorist Act H.R. 2975

เป็นกฎหมายปราบปรามแหล่งเงินทุนขององค์กรก่อการร้ายข้ามชาติ ใช้บังคับเมื่อเดือนตุลาคม 2001 หลังจากเหตุการณ์ 11 กันยายน 2001 ที่ผ่านมา จุดมุ่งหมายของกฎหมายนี้ได้แก่ การเพิ่มอำนาจเจ้าหน้าที่ในการติดตามการกระทำผิดผ่านทาง การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้กระทำความผิด ใช้มาตรการติดตามการกระทำความผิดได้ทั้งในประเทศและนอกประเทศ โดยเริ่มต้นจากการเพิ่มอำนาจของเจ้าหน้าที่กระทรวงการคลัง (Department of Treasury) เพื่อปราบปรามการทุจริตในสถาบันการเงินเป็นแห่งแรก โดยให้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การ

⁹ U.S. Dept. of Justice , pp 8-25.

เคลื่อนย้ายเงินข้ามประเทศจำนวนมาก และการดำเนินงานขององค์กรก่อการร้ายข้ามชาติที่มีความเกี่ยวพันเล็กน้อยเพียงใด กฎหมายนี้ได้มีการกำหนด ฐานความผิดเพิ่มเติม บทลงโทษ และกระบวนการวิธีพิจารณาความอาญาใหม่ๆ เพื่อให้ทันต่อการปราบปรามการก่อการร้ายระหว่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตามมาตรการภายใต้กฎหมายนี้อาจเป็นการออกนอกขอบเขตของหลักนิติธรรมของกฎหมายอาญาไปพอสมควร แต่กระทรวงยุติธรรมสหรัฐ (Department of Justice) จะเป็นหน่วยงานที่เข้ามาผลักดันการบังคับใช้มาตรการตามกฎหมายนี้ทั้งหมดไม่ให้เกินขอบเขตของความยุติธรรม

ส่วนมาตรการที่ใช้ติดตามกระบวนการกระทำความผิดภายใต้กฎหมายฉบับนี้ได้แก่ มาตรการดักฟังการกระทำความผิด (Wiretapping) นั้นเอง ซึ่งอาจติดตามการกระทำความผิดโดยใช้การดักฟังทางโทรศัพท์การแอบดูการกระทำความผิดทางเครื่องบันทึกภาพ หรือการดักข้อมูลจากการติดต่อสื่อสารทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนอย่างรุนแรง เมื่อพิจารณาจาก Title III ของ The Omnibus Crime and Safe Street Control Act of 1968 กฎหมายนี้ได้เคยห้ามมิให้มีการใช้มาตรการดักฟังทางเครื่องมือสื่อสารไม่ว่ากรณีใดๆ เว้นแต่ว่าการดักฟังดังกล่าวจะเป็นประโยชน์แก่การปราบปรามอาชญากรรมที่ร้ายแรงเท่านั้น และการขอใช้อำนาจการดักฟังการกระทำความผิดเช่นนั้นจะต้องกระทำการขออนุญาตต่อศาลก่อนเนื่องจากศาลจะต้องพิจารณาว่าการใช้มาตรการดักฟังของเจ้าหน้าที่เกินขอบเขตหรือเสี่ยงต่อการดักฟังข้อมูลของผู้บริสุทธิ์หรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามแนวทางพิจารณาของศาลในการใช้อำนาจตามมาตรการดักฟังการกระทำความผิดขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่นำเสนอว่ามีความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่เจ้าหน้าที่จะไปดักฟังหรือไม่ มากกว่าที่จะพิจารณาตามดุลยพินิจของศาลเอง

จุดมุ่งหมายของกฎหมาย Patriot Act ฉบับนี้ได้แก่

- (1) อนุญาตให้ติดตั้งเครื่องดักฟัง (Pen Register) บนเครือข่ายโทรศัพท์หรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องสงสัย ในขณะที่มีการติดต่อสื่อสารกันอยู่
- (2) อนุญาตให้ศาลทั่วประเทศออกหมายอนุญาตให้มีการดักฟัง และการเข้าตรวจสอบสวน

- (3) แหล่งเก็บรวบรวมที่ได้จากการติดต่อสื่อสารนั้น เช่น การบันทึกเสียงการติดต่อทางโทรศัพท์ หรือการตรวจสอบ e-mail ที่บันทึกไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
- (4) ให้ถือว่าพยานหลักฐานที่ได้จากการบันทึกการสนทนาทางโทรศัพท์ที่มีคุณสมบัติเทียบเท่ากับแฟ้มข้อมูลที่ได้จากการบันทึก e-mail
- (5) ห้ามเจ้าหน้าที่เข้าไปดักฟัง การติดต่อสื่อสารของบุคคลผ่านเครือข่ายการสื่อสารใดๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ควบคุมเครือข่ายนั้นเสียก่อน
- (6) ให้เพิ่มการก่อกำรร้ายข้ามชาติและอาชญากรคอมพิวเตอร์ ให้เป็นฐานความผิดภายใต้ Title III ด้วย
- (7) ให้มีมาตรการคุ้มครองพยานบุคคลที่อำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตาม Title III
- (8) สร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่ในประเทศและหน่วยงานสืบสวนสอบสวนของต่างประเทศ
- (9) ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ผู้เสียหายอาจฟ้องร้องเจ้าหน้าที่จากการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบได้
- (10) ให้ดำเนินคดีกับผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ หรือการทำงานของหน่วยงานของต่างประเทศเพื่อประโยชน์ตามกฎหมายนี้

ความเกี่ยวพันกับกฎหมายฟอกเงิน

กฎหมาย Patriot Act ได้เพิ่มอำนาจของเจ้าหน้าที่ของ Department of Treasury ในการตรวจสอบทางธุรกรรมทางการเงินในสถาบันการเงินทุกแห่งว่ามีความเกี่ยวข้องกับกำรก่อการร้ายข้ามชาติมากน้อยเพียงใด โดยได้เสริมอำนาจการใช้มาตรการที่มีอยู่ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) อำนาจในการบังคับให้บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ Broker หรือ Dealer รายงานการทำธุรกรรมทางการเงินที่น่าสงสัยในสถาบันของตน
- (2) บังคับให้ธุรกิจใดๆ ที่มีการทำธุรกรรมทางการเงินมากกว่า 10,000 USD ขึ้นไป ต้องทำรายงานทางธุรกรรมทางการเงิน SAR

- (3) ป้องกันมิให้สถาบันการเงินในสหรัฐฯ ทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินนอกระบบ หรือ Small Bank
- (4) ป้องกันให้สถาบันการเงินให้บริการทางการเงินอื่นๆ นอกจากบริการตามปกติของสถาบันการเงิน ในอันที่จะอำนวยความสะดวกในการปกปิดการทำธุรกรรมทางการเงินที่น่าสงสัย
- (5) ให้สถาบันเงินมีการจดยางานข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าใหม่ของสถาบันการเงิน พร้อมทั้งให้มีมาตรการกักกันกรองผู้ที่จะมาเป็นลูกค้าใหม่ของสถาบันการเงินด้วย
- (6) ให้มีการประสานความร่วมมือในเรื่องข้อมูลระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้บังคับบัญชาของสถาบันการเงิน ในเรื่องรูปแบบการทำธุรกรรมที่น่าสงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงินและข้อมูลในเรื่องแหล่งเงินทุนสนับสนุนการก่อการร้ายข้ามชาติ

นอกจากนั้น กฎหมาย Patriot Act ได้เพิ่มฐานความผิดให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินรวมถึงการกระทำความผิดดังต่อไปนี้ด้วย ได้แก่

- (1) การฟอกเงินในสหรัฐฯ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรมนอกประเทศและการวางแผนเพื่อประกอบอาชญากรรมทางการเมืองในสหรัฐฯ
- (2) การฟอกเงินผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Cyber Money Laundering) หรือเพื่อสนับสนุนองค์กรก่อการร้ายข้ามชาติ
- (3) การเพิ่มโทษสำหรับความผิดฐานเคลื่อนย้ายเงินตราออกนอกระบบโดยไม่ได้รับอนุญาต
- (4) ให้ศาล Supreme Court มีอำนาจในการพิจารณาเปรียบเทียบปรับผู้ที่เคลื่อนย้ายเงินออกนอกระบบมากกว่า 300,000 USD และไม่รายงานต่อหน่วยงานของศุลกากร
- (5) ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ สหรัฐฯ ในการดำเนินคดีการขโมยบัตรเครดิตต่างของสหรัฐฯ ที่เกิดขึ้นนอกประเทศ
- (6) ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการดำเนินคดีสถานที่ที่มีการวางแผนและเตรียมการกระทำฟอกเงินได้

ในส่วนของมาตรการบังคับเอาเกี่ยวกับทรัพย์สินจากการกระทำความผิด บทบัญญัติในกฎหมาย Patriot Act ได้ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการวิธีพิจารณาความอาญาหลายประการ เพื่อให้จะให้เจ้าหน้าที่เข้าถึงทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง หรือสนับสนุนการวางแผนการก่อการร้ายข้ามชาติ ทั้งในและนอกประเทศ และให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการบังคับเอาเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้ใช้ หรือได้จากการก่อการร้ายข้ามชาติ ไม่ว่าจะเป็นการก่อการร้ายในประเทศ หรือนอกประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดของการใช้มาตรการตรงส่วนนี้ได้แก่ บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญสหรัฐฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับหลัก Due Process, Double Jeopardy และ ex post facto clause หลักที่ว่านี้ได้แก่

- (1) ให้เพิ่มอำนาจเจ้าหน้าที่ของสหรัฐฯ ในการติดตามตัวบุคคลและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายข้ามชาติ ที่ถูกลักลอบนำออกนอกประเทศ หรือใช้หลัก Long Arm Jurisdiction
- (2) ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจบังคับเอาเกี่ยวกับทรัพย์สินที่อยู่ในสหรัฐฯ ที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับกระทำผิดตามกฎหมายของต่างประเทศ
- (3) ให้เจ้าหน้าที่ของสหรัฐฯ มีอำนาจจัดการกับทรัพย์สินตามคำสั่งบังคับเอาเกี่ยวกับทรัพย์สินของศาลต่างประเทศ
- (4) ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปยึดอายัดเงินในบัญชีของสถาบันการเงินในสหรัฐฯ ตามคำร้องขอของสถาบันการเงินในต่างประเทศให้บังคับเอาเกี่ยวกับเงินดังกล่าว
- (5) ให้สถาบันการเงินปฏิเสธที่จะทำธุรกรรมทางการเงินกับหน่วยธุรกิจที่ปรากฏว่ามีผู้ไม่มีตัวตนเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ

3.1.2 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศ ที่มีศูนย์กลางทางการเงินที่เจริญก้าวหน้าประเทศหนึ่งของโลก¹⁰ โดยเฉพาะโครงสร้างขอบเขตทางการเงินและสภาพภูมิศาสตร์ เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมที่ผู้กระทำผิดมักนำเงินที่ได้จากการกระทำผิดดังกล่าวไปใช้จ่ายหรือทำการเปลี่ยนสภาพเพื่อปกปิดการกระทำผิด และเพื่อแสวงหาประโยชน์เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้รัฐบาลออสเตรเลียจึงได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อใช้บังคับ

¹⁰ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, หน้า 50.

รวมทั้งให้มีอำนาจในการปราบปรามการค้าเฮโรอีน การค้าของเถื่อน องค์การค้ายาเสพติดซึ่งมาจากประเทศจีน เข้าสู่ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา¹¹ โดยมีการออกกฎหมาย Customs Act ขึ้นเป็นฉบับแรก เมื่อปี ค.ศ. 1901 และประเทศออสเตรเลียยังพัฒนากฎหมายที่จะทำการควบคุมการแพร่หลายของการฟอกเงินไปยังประเทศต่าง ๆ โดยผ่านกฎหมายที่สำคัญได้แก่ The Proceed of Crime Act และทำให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดอาญา โดยประเทศออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอยู่ด้วยกัน 4 ฉบับ ได้แก่

3.1.2.1 Customs Act 1901

กฎหมายฉบับนี้ออกมาเพื่อวัตถุประสงค์ให้รัฐมีอำนาจในการยึดรายได้ ที่มีที่มาจาก การซื้อขายยาเสพติดไม่ว่ารายได้นั้นจะเป็นเงินสด เช็ค หรือทรัพย์สินอื่นใด รวมถึงการให้อำนาจศาลในการสั่งปรับได้สูงเท่ากับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการซื้อขายยาเสพติด อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้ก็ได้กำหนดไว้ชัดเจนถึงความผิดมูลฐานเกี่ยวกับยาเสพติดโดยตรง เพียงแต่กฎหมายนี้มีไว้เพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์ในการให้อำนาจรัฐเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยใช้มาตรการบังคับเข้ากับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

3.1.2.2 Proceed of Crime Act 1987

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ คือ

- (1) ให้ศาลมีอำนาจในการสั่งยึดทรัพย์สินที่ใช้เกี่ยวกับการกระทำความผิด
- (2) ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจในการขออำนาจศาล สั่งให้สถาบันการเงินส่งข้อมูลของบุคคลใดให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อมีเหตุอันควรสงสัย หรือเชื่อว่าข้อมูลซึ่งอยู่ที่สถาบันการเงินส่งข้อมูลของบุคคลใดให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อมีเหตุอันสงสัย หรือเชื่อว่าข้อมูลซึ่งอยู่ที่สถาบันการเงินนั้นแสดงว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดหรือกำลังจะกระทำความผิดหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำ

¹¹ Fletcher N. Baldwin , Jr and Robert J. Munto, Money Laundering Asset Forfeiture and international Financial Crimes (Oceana Publications , Inc 1993), p.3.

ความผิดข้อหาที่รุนแรง (Serious Offense) เช่น การค้ายาเสพติด การฉ้อโกง ประชาชน (Organized Fraud) การหลีกเลียงภาษีและการฟอกเงิน หรือ แสดงว่าบุคคลนั้นได้รับผลประโยชน์ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการ กระทำความผิด

- (3) ให้สถาบันการเงินต้องทำการเก็บรักษาเอกสารสำคัญในการทำธุรกรรมทางการเงิน (Financial Transaction Document) ไว้เป็นเวลา 7 ปี
- (4) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถขอหมายค้นจากศาลได้ หรือให้ขอหมายค้นจาก ศาลทางโทรศัพท์ได้ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน หากเจ้าหน้าที่เชื่อว่า บุคคลใดมีทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการกระทำความผิด (Tainted Property) ไว้ ในครอบครอง
- (5) บทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำการฟอกเงิน ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็น บุคคลธรรมดาให้ปรับไม่เกิน 200,000 เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้ง จำทั้งปรับ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ให้ปรับไม่เกิน 600,000 เหรียญ

จะเห็นได้ว่า กฎหมาย Proceed of Crime Act มิได้มีการกำหนดความผิดมูลฐาน เกี่ยวกับการฟอกเงินไว้อย่างชัดเจน แต่เป็นการกำหนดถึงการให้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่ง ได้แก่ศาลยุติธรรม เจ้าหน้าที่ตำรวจ พร้อมทั้งได้กำหนดบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล รวมทั้งกำหนดโทษแก่บุคคลที่พยายามยุยง จัดหายักย้ายถ่ายเท ทรัพย์สิน ช่วยผู้กระทำความผิดให้พ้นจากการถูกลงโทษด้วย

อย่างไรก็ดี กฎหมายฉบับนี้ ก็ได้มีการยกตัวอย่างของการกระทำความผิดข้อหา ชั้นรุนแรงอันได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การร่วมกันฉ้อโกง ซึ่งทำเป็นกระบวนการฟอกเงิน และการหลีกเลียงภาษี จึงอาจกล่าวได้ว่า ความผิดมูลฐานของการฟอกเงินตามกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่ การกระทำความผิดข้อหาที่รุนแรงเคลื่อนกลิ้งไปกับมาตรการการใช้อำนาจของรัฐในการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3.1.2.3 Financial Transaction Report Act 1988

กฎหมายฉบับนี้เดิมเรียกว่า The Cash Financial Transaction Report Act 1988 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน ค.ศ. 1988 โดยมีวัตถุประสงค์หลักการครอบคลุมถึงธุรกรรมเกี่ยวกับการเงินทุกประเภท ไม่จำกัดเฉพาะทรัพย์สินในลักษณะที่เป็นเงินสดเท่านั้นและมีเจตนารมณ์เพื่อเป็นเครื่องมือให้เจ้าหน้าที่รัฐในการสืบสวนสอบสวนพฤติการณ์การกระทำความผิดต่าง ๆ เช่น การหลีกเลี่ยงภาษี การกระทำความผิดตามกฎหมายหุ้นส่วนบริษัท การฟอกเงินจากการค้ายาเสพติด และจากองค์กรอาชญากรรมและต่อมาได้เปลี่ยนชื่อตามชื่อข้างต้น เนื่องจากมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมาย โดยกำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานคำสั่งการโอนเงินระหว่างประเทศ และเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เรียกว่า “Australian Transaction Reports and Analysis Centre (Austrac) “

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้อำนาจรัฐในการสืบสวนเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินทั้งในและนอกประเทศทุกประเภทพร้อมกับช่วยรัฐในการสืบสวนสอบสวนโดยไม่มีภาระมุ่งเน้นหรือกำหนด ความผิดมูลฐานในการกำหนดความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันหรือปราบปรามการฟอกเงินแต่อย่างใด

3.1.2.4 Telecommunication Act 1991

กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการขอหมายศาลเพื่อใช้มาตรการดักฟังการกระทำความผิดทางโทรศัพท์ (Wiretapping) โดยเฉพาะคดีสำคัญๆ เช่นการค้ายาเสพติด ฆาตกรรม การลักพาตัว การหลบเลี่ยงภาษี Serious Fraud หรือ Serious Revenue เป็นต้น และให้ใช้มาตรการดักฟังการกระทำความผิดนี้กับความผิดฐานฟอกเงินด้วย กฎหมายฉบับนี้จึงเป็นกฎหมายนำร่องในการนำมาตราการใหม่ๆทางวิธีพิจารณาความอาญามาใช้ ซึ่งเป็นการเพิ่มอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ตัดทอนสิทธิบางประการของประชาชนเพื่อประโยชน์ในการปราบปรามอาชญากรรมตามนโยบาย Crime Control Model อย่างไรก็ตามการใช้มาตรการดักฟังการกระทำความผิดมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดในการติดตามการกระทำความผิดฐานฟอกเงินและอาชญากรรมทางการเงินอื่นๆในออสเตรเลีย เพราะสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการตรวจสอบหาข้อมูล พร้อมกับรับทราบข้อมูลที่จำเป็นในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

นอกจากนั้น AUSTRAC ยังได้กำหนดสิ่งที่จะเป็นหลักวินิจฉัยว่าเป็นธุรกรรมการเงินที่ไม่ปกติ (Unusual Transaction) อันได้แก่

- (1) กรแลกเปลี่ยนเป็นธนบัตรมูลค่าน้อยแต่เป็นจำนวนมาก
- (2) ธุรกรรมการเงินที่กระทำโดยผู้ไม่ปรากฏชื่อ
- (3) การเคลื่อนย้ายเงินจำนวนมากโดยไม่ปรากฏที่มาที่ถูกต้องตามกฎหมาย
- (4) การฝากเงินในบัญชีโดยใช้ตราสารเปลี่ยนมือต่างๆอย่างบ่อยครั้ง เช่น การใช้เช็คธนาคาร ตั๋วแลกเงิน bearer bond โดยในแต่ละครั้งจะนำเงินฝากบัญชีน้อยกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด
- (5) การใช้เช็คเดินทางที่มีมูลค่ามาก
- (6) การเปิดบัญชีที่ปกติ เช่น การเปิดบัญชีจำนวนหลายบัญชีมากกว่าที่ควรจะมีในธุรกิจนั้น การเปิดบัญชีโดยใช้ชื่อเจ้าของบัญชีหลายชื่อและบางบัญชีไม่มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจโดยตรง หรือการปิดบัญชีโดยคนหายคนในประเทศเพื่อเป็นแหล่งเคลื่อนย้ายเงิน
- (7) การโอนเงินโดยผิดปกติ เช่นการโอนเงินโดยผ่าน Telegraphic จำนวนมากจนน่าสงสัย การโอนเงินไปยังบัญชีชั่วคราวที่ตั้งขึ้น การโอนเงินไปยังลูกค้าผู้ไม่ปรากฏชื่อที่อยู่และลักษณะธุรกิจที่แน่นอน หรือการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินเพื่อประโยชน์ในการโอนเงิน
- (8) การฝากเงินในช่องฝากเงิน Deposit Box ในตอนกลางคืนเป็นจำนวนมาก
- (9) การฟอกเงินที่ได้จากธุรกิจผิดกฎหมายโดยการฝากเข้าไปในบัญชีของธุรกิจอื่นที่ถูกต้องกฎหมาย

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศออสเตรเลียทั้ง 4 ฉบับพบว่า มีความใกล้เคียงกับประเทศสหรัฐอเมริกาในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยออกกฎหมายที่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นสำคัญ มิได้มุ่งเน้นถึงการกำหนดลักษณะหรือฐานความผิดของอาชญากรรมแต่อย่างใด โดยกฎหมายของออสเตรเลียได้กำหนดได้กำหนดถึงการกระทำความผิดที่เป็นข้อหารุนแรง (serious offence) พร้อมกับการยกฐานความผิด คือ การค้ายาเสพติด การเลียงภาษี เป็นต้น ดังนั้นความผิดมูลฐานของประเทศออสเตรเลียจึงหมายถึงความผิดที่มีลักษณะการกระทำความผิดข้อหารุนแรง แต่ไม่กำหนดเฉพาะเจาะจง และความผิดอื่นๆ เพียงแต่กำหนดไว้ในลักษณะครอบคลุมกว้าง ๆ แต่ต้องดู

ความผิดในลักษณะที่เป็นข้อหารุนแรงตามที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ได้กำหนดไว้ด้วยเช่นกัน

3.1.3 ประเทศมาเลเซีย

3.1.3.1 Anti-Money Laundering Act 2001

กฎหมายปราบปรามการฟอกเงินของประเทศมาเลเซีย ถือว่าเป็นกฎหมายฟอกเงินภายใต้ระบบประมวลกฎหมายที่มีรายละเอียดมาก และได้กำหนดสิ่งที่เป็นฐานความผิดในการฟอกเงินไว้มากกว่า 100 ฐานความผิด มีบทลงโทษที่รุนแรง และสนับสนุนอำนาจการทำงานของเจ้าหน้าที่เพื่อปราบปรามการฟอกเงินอย่างกว้างขวางถือว่าเป็นกฎหมายที่สามารถบังคับใช้กับการดำเนินคดีฟอกเงินได้อย่างครอบคลุม จุดเด่นอีกประการหนึ่งของกฎหมายฉบับนี้ได้แก่การทำให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปค้นหรือจับกุมดำเนินคดีในที่เกิดเหตุได้โดยไม่ต้องอาศัยหมายค้น และเจ้าหน้าที่ยังสามารถฟังประตูของที่รโหฐานเขาไปหาพยานหลักฐานในการดำเนินคดีได้ถ้าจำเป็น ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงมีบทบังคับที่รุนแรงและส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนมาก แต่เพื่อประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศมาเลเซียเอง

3.1.3.1 Anti-Money Laundering Bill 2001

กฎหมายฉบับนี้ของมาเลเซียจะเป็นกฎหมายที่ใช้ในการปราบปรามการฟอกเงินในประเทศมาเลเซีย รวมทั้งสถาบันการเงินนอกระบบที่อยู่ใน Labuan และได้มีกำหนดฐานความผิดในการฟอกเงินกว่า 119 ฐานความผิด เป็นกฎหมายที่ก่อตั้งหน่วยงานที่มาดูแลในเรื่องการกำหนดแนวทางในการปราบปรามการฟอกเงิน FIU: Financial Intelligence Unit และกำหนดอำนาจในการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ในความผิดฐานฟอกเงินทุกประเภท

ในส่วนของคำจำกัดความของศัพท์ที่สำคัญของกฎหมายฉบับนี้

“Unlawful activity” หมายถึง กิจกรรมใดๆที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดฐานฟอกเงิน

“Bank Negara Malaysia” หมายถึง ธนาคารกลางแห่งประเทศมาเลเซีย ตามกฎหมาย The Central Bank of Malaysia Act 1958

“Document” หมายถึง เอกสารที่ถือเป็นพยานหลักฐานตาม The Evidence Act 1950

“Proceeds of Unlawful activity” หมายถึงทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมา ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม โดยบุคคลที่กระทำความผิด

“Property” ได้แก่ ทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ได้และเคลื่อนที่ไม่ได้ ที่อยู่ในและนอก ประเทศมาเลเซีย ไม่ว่าจะโอนได้หรือโอนไม่ได้ และรวมถึงผลประโยชน์อันอาจเกี่ยวเนื่อง จากทรัพย์สินเหล่านั้น

“Financial institution” หมายถึง

- (a) สถาบันการเงินภายใต้กฎหมาย Islamic Banking Act 1983, Bank and Financial Institution Act 1989, Insurance Act 1996 และ Money Changing Act 1998
- (b) บุคคลผู้ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย Security Industry Act 1983, Security Commission Act 1993
- (c) สถาบันการเงินนอกระบบ ภายใต้ Labuan Offshore Financial Service Authority Act 1996

“Serious Offense” หมายถึง

- (a) การกระทำความผิดใดๆที่อยู่ภายใต้การกำหนดของ Second Schedule
- (b) การพยายามกระทำความผิดเหล่านั้น หรือ
- (c) การช่วยเหลือผู้กระทำความผิด

“Foreign serious offense” หมายถึง

- (a) การกระทำความผิดตามกฎหมายที่ออกโดยหรือเป็นผลบัญญัติมาจาก บทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศ
- (b) การกระทำใดๆจากภายนอกประเทศที่อาจส่งผลให้เกิดการกระทำความผิดฐาน ฟอกเงินในประเทศมาเลเซีย

“Money laundering” หมายถึงการกระทำได้ต่อไปนี้

- (a) การจัดการโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้มีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด
- (b) การจัดหา การโอน การรับ การแปลงสภาพ การแลกเปลี่ยน การทำลาย การใช้ การเอาออกไปนอกหรือการนำเข้ามาในประเทศซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

“Promise” หมายถึง สถานที่ ทั้งที่เคลื่อนที่ได้และเคลื่อนที่ไม่ได้ ที่สามารถจะเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อยู่นอกประเทศ หรือนำออกไปนอกประเทศได้ เช่น เติร์ก รถยนต์ เรือ หรือ ทำอากาศยาน

“Relative” หรือ ญาติ ให้หมายถึง คู่สมรส พี่หรือน้องของบุคคลนั้นและคู่สมรสรวมทั้งญาติสายตรงของบุคคลนั้น

“Associate” หรือ การกระทำการร่วมกัน หมายถึง

- (a) ผู้ที่รับมอบหมายหรือผู้ได้บังคับบัญชา
- (b) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มอบหมายตนให้กระทำความผิด
- (c) บุคคลที่เกี่ยวข้องในเชิงธุรกิจและความสัมพันธ์ส่วนตัวอื่นๆ
- (d) บริษัทหรือนิติบุคคลภายใต้ The Company Act 1965 ที่อาจเกี่ยวข้องหรือมีผลประโยชน์ใดๆร่วมกับผู้กระทำความผิด
- (e) ทรัพย์สิน ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20

“Dealing” หมายถึง การกระทำที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดอันได้แก่

- (a) การริบทรัพย์สิน
- (b) ปกปิดที่ไปที่ไปของทรัพย์สิน
- (c) ทำลายหรือแปลงสภาพทรัพย์สิน
- (d) นำทรัพย์สินเข้ามาหรือออกนอกมาเลเซีย
- (e) ใช้ทรัพย์สินเพื่อแสวงหาประโยชน์ด้วยวิธีการอื่น
- (f) ใช้เป็นหลักประกันในการชำระหนี้อื่นๆ

ในส่วนขององค์ประกอบความผิดเกี่ยวกับการกระทำฟอกเงิน บัญญัติไว้ใน

มาตรา 4 อันได้แก่

- (1) บุคคลใด
 - (a) มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด หรือพยายามความผิด
 - (b) ให้ความช่วยเหลือด้วยประการใด

- (2) บุคคลที่กระทำความผิดตามข้อ (1) และเกี่ยวข้องกับกับการกระทำความผิด Serious Offense ตามบัญญัติท้ายกฎหมายฉบับนี้

ส่วนมาตรา 5 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ที่เปิดเผยข้อมูลแก่รัฐอันเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีฟอกเงิน จะไม่ต้องมีความรับผิดทางกฎหมายทั้งทางแพ่งและทางอาญา และไม่ต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกที่อาจได้รับความเสียหายจากการรายงานเหล่านั้น

ในมาตรา 6 ได้กำหนดว่าเมื่อรัฐบาลได้รับรายงานข้อมูลการฟอกเงินจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลเหล่านั้นสู่สาธารณชน ใ้ว่าจะด้วยวิธีการใด ทั้งนี้ไม่ให้ใช้บังคับกฎเกณฑ์นี้เมื่อเป็นการที่คู่ความในคดีจะเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้ศาลวินิจฉัยคดีเสร็จสิ้นได้ หรือเป็นการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณชนโดยหน่วยงานของรัฐบาล

ส่วนหน่วยงานที่มีหน้าที่รับรายงานธุรกรรมทางการเงินหรือข้อมูลเกี่ยวกับการฟอกเงิน หรือ FIU (Financial Intelligence Unit) ได้แก่ กระทรวงการคลัง โดยจะมีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการฟอกเงินและประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลที่ได้รับรายงานจะถูกเก็บไว้เป็นความลับระหว่างหน่วยงาน และผู้ใดมีหน้าที่เกี่ยวกับข้อมูล ถ้ากระทำการเปิดเผยข้อมูลจะต้องมีความผิด เว้นแต่จะเป็นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อดำเนินคดีในศาล

ในมาตรา 13 ได้กำหนดถึงหน้าที่ในการเก็บรักษารายงานธุรกรรมทางการเงิน ทั้งที่เป็นธุรกรรมที่เกี่ยวกับเงินตรามาเลเซียและเงินตราต่างชาติ ถ้ามีธุรกรรมมีมูลค่ามากกว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนด ซึ่งในกฎหมายฟอกเงินฉบับนี้ไม่ได้กำหนดไว้ว่าเป็นเท่าใด และให้อยู่ในดุลพินิจของแต่ละหน่วยงาน ให้ทำรายงานธุรกรรมการเงินแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามบัญญัติในมาตรา 14 และสถาบันการเงินจะต้องเก็บข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ของผู้ทำธุรกรรมหรือผู้ได้รับมอบอำนาจกระทำการแทน ประเภทของธุรกรรมที่ทำ ตราสารการเงินต่างๆ ที่ใช้ในการทำธุรกรรม รวมทั้งวันเดือนปีที่ทำธุรกรรมและมูลค่าของการทำธุรกรรม และกรณีที่เป็นรายการธุรกรรมเงินสดหลายครั้งในวันเดียว แต่มีมูลค่ารวมกันมากกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด ให้ทำรายงานธุรกรรมทางการเงินให้แก่หน่วยงานของรัฐเช่นเดียวกัน (มาตรา 13 (4))

ในมาตรา 17 ได้กำหนดให้มีการเก็บรักษารายงานธุรกรรมทางการเงินที่สถาบันทางการเงินที่สถาบันการเงินได้บันทึกเป็นเวลาอย่างน้อย 6 ปี หลังวันที่ทำธุรกรรม วันที่ถูกปฏิเสธการทำธุรกรรม หรือวันที่สถาบันการเงินยกเลิกการทำธุรกรรมกับลูกค้ารายนั้นแล้ว แต่บทบัญญัติในข้อนี้จะไม่นำมาใช้เมื่อสถาบันการเงินได้ส่งรายงานธุรกรรมการเงินให้แก่หน่วยงานปราบปรามการฟอกเงินของรัฐไปแล้ว

ในมาตรา 18 บัญญัติเกี่ยวกับบุคคลที่ทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน โดยเปิดบัญชีโดยใช้ชื่อที่อยู่เป็นเท็จ หรือการที่บุคคลเดียวให้ชื่อมากกว่า 2 ชื่อในการทำธุรกรรม หรือเป็นการเปิดบัญชีโดยชื่อบุคคลคนหนึ่ง แต่กลับลงนามในการทำธุรกรรมโดยใช้ชื่อบุคคลอีกคนหนึ่งนอกจากเจ้าของบัญชี หรือการใช้ชื่อบุคคลเป็นเจ้าของบัญชี แต่บุคคลเหล่านี้ไม่มีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจกับบัญชีนั้นเลย และกฎหมายนี้สามารถใช้อย่างย้อนหลังไปถึงการใช้ชื่อในบัญชีที่เป็นเท็จที่กระทำก่อนวันที่กฎหมายนี้จะใช้บังคับด้วย

ในมาตรา 19 ได้กำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบมีการควบคุมการทำงานในสถาบันการเงินให้มีความโปร่งใส และเสริมสร้างให้มีความรู้ความเข้าใจในหลัก Know Your Customer พร้อมให้มีการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทุกปี

ในมาตรา 23 ได้กำหนดในเรื่องการรายงานซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ ภายใต้ข้อกำหนดของ The Exchange Control Act 1953 , The Central Bank of Malaysia Act 1958 และ The Custom Act 1967 ว่าเมื่อมีมูลค่าของการทำธุรกรรมเกี่ยวกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ให้มีการทำรายงานการซื้อขายและแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเสนอต่อหน่วยงานที่มีอำนาจตามมาตรา 30 โดยให้ไปตามที่กำหนดใน Gazette ซึ่งอาจรวมถึงธนาคารกลางของมาเลเซียและกรมศุลกากรมาเลเซียด้วย

ในส่วนของอำนาจการสืบสวนสอบสวน เป็นส่วนที่ 3 ของกฎหมายฉบับนี้เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของมาเลเซีย กล่าวคือ ได้ให้อำนาจอย่างกว้างขวางแก่เจ้าหน้าที่ในการค้นหรือเข้าไปแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดี โดยไม่ต้องใช้หมายในมาตรา 30 ได้กำหนดว่า เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจสอบสวนได้ อาจเป็นเจ้าหน้าที่โดยตำแหน่งหรือผู้ที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่แต่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ให้กระทำการนั้น

และในมาตรา 91 ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ที่อาจเป็นที่เก็บรักษาทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด (premise) โดยไม่ต้องใช้หมายเพื่อทำการค้นหาสิ่งของเช่นนั้น หรือทำสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง หรือเมื่อมีความจำเป็นเจ้าหน้าที่สามารถทำลายประตูเข้าไปในสถานที่เช่นนั้นได้

และมาตรา 34 บัญญัติเกี่ยวกับผู้ที่ขัดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายร่างกายเจ้าหน้าที่ การปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลหรือการสอบสวน การปกปิดข้อมูลหรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ หรือการทำลายหลักฐานก่อนที่เจ้าหน้าที่จะค้นพบ ผู้นั้นมี ความผิดและต้องรับโทษถึงหนึ่งล้านริงกิต หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และมาตรา 35 บัญญัติเกี่ยวกับการเปิดเผยความลับในการดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ให้บุคคลภายนอกทราบ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ต้องรับโทษเท่าเทียมกับการที่บัญญัติไว้ในมาตรา 34

ในส่วนที่ 6 ของกฎหมายฉบับนี้ เป็นเรื่องของกระบวนการบังคับทางแพ่งกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

Labuan Offshore Financial Services Authority (LOFSA)

หน่วยงาน LOFSA เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดูแลการทำงานของสถาบันการเงินนอกระบบที่มีเครือข่ายอยู่ทั่วโลก โดยเป็นหน่วยงานที่ให้บริการแบบครบวงจร กล่าวคือ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายควบคุมการดำเนินงานในสถาบันการเงิน และมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นหน่วยงานรับผิดชอบธุรกิจสถาบันการเงินที่จะจดทะเบียนขึ้นใหม่ เป็นหน่วยงานใช้บังคับกฎหมาย และเป็นหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนด้วย

ส่วนมาตรการที่ใช้ในการปราบปรามการฟอกเงินของ LOFSA ประการแรกได้แก่ Know Your Customer Policy ตามแนวทาง Basle Committee โดยกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าสถาบันการเงิน การรายงานเกี่ยวกับแหล่งที่มาของเงินทุน การรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงิน กระบวนการเก็บรักษาและกฎเกณฑ์ในการเผยแพร่เอกสารนั้นสู่สาธารณชน

ในส่วนกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาการเปิดสถาบันการเงินใหม่ หรือการอนุมัติเงินสนับสนุน ให้พิจารณาว่าสถาบันการเงิน หรือทีมงานของสถาบันการเงินเหล่านั้นมีความพร้อมและประวัติการสนับสนุนประกอบการที่หรือไม่ ถ้าหน่วยธุรกิจนั้นมีประวัติการประกอบการที่ไม่ดีทางการอาจไม่อนุญาตให้เปิดสาขาหรือให้เงินสนับสนุน นอกจากนี้จะต้องตรวจสอบด้วยว่าสถาบันการเงินนั้นจะต้องไม่มีความเกี่ยวข้องกับแหล่งเงินทุนที่ผิดกฎหมายทั้งภายในและนอกประเทศ

จากการเปรียบเทียบการบังคับใช้มาตรการปราบปรามการฟอกเงินของมาเลเซียว่าสอดคล้องกับแนวทางของ FATF 40 Recommendations หรือไม่ ผลปรากฏว่าความเสี่ยงที่จะเกิดการฟอกเงินในประเทศที่อยู่ในความควบคุมของ LOFSA อยู่ในเกณฑ์ต่ำแม้ว่าจะไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยการปราบปรามการฟอกเงินใช้บังคับโดยเฉพาะ และพบว่าโอกาสที่จะเกิดการฟอกเงินในสถาบันการเงินแบบ Offshore Company ของ Labuan จะเกิดขึ้นน้อยมาก¹²

¹² Maria Mat Said, Know Your Customer Policy and Anti Money Laundering Measures in Labuan IOFC. A PowerPoint Presentation.

จากจุดนี้ จะเห็นได้ว่ากฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของมาเลเซีย (Anti Money Laundering Bill 2001) เป็นกฎหมายปราบปรามการฟอกเงินที่กำหนดฐานความผิดไว้มากมายและแนวทางในการทำงานของเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนและดำเนินคดีเกี่ยวกับการฟอกเงินไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วนและมีการลงโทษของการฝ่าฝืนบทบัญญัติที่รุนแรง จึงทำให้กฎหมายปราบปรามการฟอกเงินของมาเลเซียสามารถนำมาเป็นแบบอย่างของประเทศอื่นในการนำมาใช้เป็นแนวทางกฎหมายฟอกเงินของประเทศอื่นได้เป็นอย่างดี

3.1.4 ประเทศฟิลิปปินส์

3.1.4.1 Anti-Money Laundering Act of 2001

กฎหมายนี้มีขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในกิจการที่ผิดกฎหมายทุกชนิดและป้องกันมิให้มีการฟอกเงินในสถาบันการเงินในฟิลิปปินส์ แต่จุดประสงค์ที่ 2 ที่ดูเหมือนจะสำคัญกว่า ได้แก่ การที่ไม่ให้ประเทศฟิลิปปินส์ถือว่าเป็นแหล่งสวรรค์ของการฟอกเงินในภูมิภาคนี้ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลฟิลิปปินส์จึงได้เร่งออกกฎหมายปราบปรามการฟอกเงินอย่างเร่งด่วนโดยไม่ได้มีการพิจารณาที่มากนัก

แนวคิดในการร่างกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงินฉบับนี้มีดังต่อไปนี้¹³

- (1) เป็นการแสดงเจตจำนงของประเทศฟิลิปปินส์ในการปราบปรามการฟอกเงินอย่างจริงจัง
- (2) การกำหนดฐานความผิดในการกระทำการฟอกเงิน
- (3) กำหนดภาระหน้าที่ในการรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงินเสนอแก่รัฐ
- (4) กำหนดให้มีการคุ้มครองผู้ที่รายงานข้อมูลความลับของลูกค้าของสถาบันการเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีฟอกเงินโดยสุจริต
- (5) กำหนดมาตรการบังคับทางแพ่งกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน
- (6) ก่อตั้งหน่วยงาน FIU: Financial Intelligence Unit

¹³ Juan De Zuniga Jr., Reform on Money Laundering in Philippines . A PowerPoint Presentation.

- (7) ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ผิดกฎหมาย ทั้งที่อยู่ในสถาบันการเงินและนอกสถาบันการเงิน
- (8) กำหนดความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงิน

ส่วนฐานความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ ที่บัญญัติไว้ใน Section 3(I) Unlawful Activities มีดังนี้

- (1) ความผิดเกี่ยวกับการลักพาตัว
- (2) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ภายใต้ The Dangerous Drug Act 1972
- (3) ความผิดเกี่ยวกับการรับสินบน ภายใต้ The Anti-Grafted and Corrupted Practice Act
- (4) ความผิดเกี่ยวกับการเรียกค่าไถ่
- (5) ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ภายใต้ประมวลกฎหมายอาญาฟิลิปปินส์
- (6) ความผิดเกี่ยวกับการพนัน
- (7) การกระทำอันเป็นโจรสลัด
- (8) Qualified Theft
- (9) การฉ้อโกงประชาชน (Swindling)
- (10) การลักลอบขนของผิดกฎหมาย (Smuggling)
- (11) การทุจริตภายใต้กฎหมาย Electric Commerce Act of 2000
- (12) ความผิดเกี่ยวกับสลัดอากาศ การวางเพลิง การฆาตกรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา ที่อาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการก่อการร้ายกับผู้ไม่สามารถต่อสู้
- (13) การทุจริตเกี่ยวกับหลักทรัพย์ ภายใต้ Security Regulation Code of 2000
- (14) ความผิดรุนแรงที่มีบทลงโทษตามกฎหมายต่างประเทศ

จากฐานความผิดทั้ง 14 ฐานความผิด ฐานความผิดที่ 3 อันได้แก่ความผิดฐานรับสินบน (Anti-Graft Policy) นับว่ามีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากฟิลิปปินส์ได้รับบทเรียนจากการกระทำทุจริตและการฟอกเงินของผู้นำประเทศ

องค์ประกอบความผิดในการฟอกเงินตามมาตรา 4 ของกฎหมายฉบับนี้ ได้บัญญัติให้ผู้กระทำการดังต่อไปนี้ มีความผิดฐานฟอกเงิน

- (a) บุคคลใดโดยรู้ว่าการกระทำนั้นเป็นการฟอกเงินหรือทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการฟอกเงิน ได้กระทำการ หรือ พยายามกระทำการแปลงสภาพทรัพย์สินนั้น
- (b) บุคคลใดโดยรู้ว่าการกระทำนั้นเป็นการฟอกเงินหรือทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำฟอกเงิน ได้เข้าช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกในการกระทำตามข้อ (a) นั้น
- (c) บุคคลใด กระทำการปกปิด ซ่อนเร้น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำฟอกเงินและ ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตาม The Anti-Money Laundering Council (AMLC)

โดยสรุปแล้วประเทศฟิลิปปินส์ได้ออกกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้เป็นที่ไปในแนวทางของ Financial Action Task Force (FATF) เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ และประเทศไทย และได้มีการกำหนดฐานความผิดสืบฐานความผิดแต่ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาของฟิลิปปินส์ และอาชญากรรมทางการเงิน แต่มีฐานความผิดหนึ่งที่น่าจะเป็นความเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินที่ได้จากการก่อการร้ายข้ามชาติ คือ ข้อ 12 ที่เกี่ยวกับสัลดอากาศและการก่อการร้าย ที่ถือว่าเงินที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการก่อการร้ายดังกล่าวถือเป็นการฟอกเงิน แต่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรข้ามชาติโดยเฉพาะ ยังไม่ปรากฏในกฎหมายฉบับนี้

3.1.5 ประเทศไต้หวัน

ประเทศจีนประสบปัญหาข้าราชการน้อยใหญ่ฉ้อราษฎร์ บังหลวง กดขี่ข่มเหงประชาชน ในขณะที่นายพลเจียงไคเช็คได้บริหารประเทศอยู่ ก็ถูกเหมาเซตุงก่อตั้งก๊กมินตั๋งในจีนแผ่นดินใหญ่จนกลายเป็นสงครามกลางเมือง ผู้คนแบ่งเป็นสองฝ่าย ต่อมาเหมาเซตุงเป็นผู้ได้รับชัยชนะ นายพลเจียงไคเช็คจึงถอยร่นออกมาจากแผ่นดินใหญ่ไปตั้งรกรากอยู่ที่เกาะไต้หวัน ในปี ค.ศ. 1949¹⁴ พร้อมกับสถาปนารัฐเป็นสาธารณรัฐจีน และจีนคณะชาติยึดเกาะไต้หวัน หรือเกาะฟอร์โมซา เป็นที่ตั้งรัฐบาล และถือว่ารัฐบาลจีนคณะชาติเป็นรัฐบาลที่ชอบด้วยกฎหมาย¹⁵ แต่นั้นมาจนกระทั่งปัจจุบัน

¹⁴ อานันท์ ทรัพย์วิเชียร, การใช้กฎหมายป้องกันคอมมิวนิสต์(กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา. 2517), หน้า 105.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 130.

ได้หวั่นมีการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น ได้มีพระราชบัญญัติควบคุมการฟอกเงิน คือ MONEY LAUNDERING CONTROL Act 1996 ประกาศเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2539 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2540 ได้บัญญัติไว้รวม 15 มาตรา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมปราบปรามอาชญากรรมร้ายแรง และได้กำหนดหรือให้นิยามที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน อาชญากรรมร้ายแรง ทรัพย์สิน ฯลฯ พร้อมทั้งได้กำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐานของการฟอกเงินจะเน้นที่อาชญากรรมร้ายแรง ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการฟอกเงิน ซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา 3 “อาชญากรรมร้ายแรง” ที่อ้างถึงตามพระราชบัญญัตินี้ได้แก่

- (1) อาชญากรรมซึ่งโทษจำคุกอย่างต่ำเป็นเวลา 5 ปี หรือมากกว่า
- (2) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 201 I ของประมวลกฎหมายอาญา
- (3) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 240 III, 241 II ,และ 243 I ของประมวลกฎหมายอาญา
- (4) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 296 I ,297 I ,298 II และ 300 I ของประมวลกฎหมายอาญา
- (5) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 340 และ 345 ของประมวลกฎหมายอาญา
- (6) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 23 II,IV & 27 II ของมาตรการเพื่อป้องกันการค้าทางเพศกับเด็กและวัยรุ่น
- (7) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 8 I & II ,10 I & II และ 11 I & II ของกฎหมายการควบคุมอาวุธปืน ,วัตถุระเบิด,และอาวุธมีด
- (8) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 2 I & II และ 3 I & II ของกฎหมายเพื่อลงโทษการลักลอบสินค้าหนีภาษี
- (9) อาชญากรรมที่ขัดต่อ มาตรา 155 I & II ตามที่กำหนดใน มาตรา 171 เช่นเดียวกับอาชญากรรมที่ขัดกับมาตรา 157-1 I ตามที่กำหนดในมาตรา 175 ของพระราชบัญญัติควบคุมการซื้อขายหลักทรัพย์
- (10) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 125 I ของกฎหมายธนาคาร
- (11) อาชญากรรมที่กำหนดในมาตรา 154 ,155 ของกฎหมายล้มละลาย

การผลิต ขนส่ง และขายที่ผิดกฎหมายซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ภายนอกดินแดนสาธารณรัฐจีน ถือเป็น การประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรง ตามที่กล่าวข้างต้น เว้นแต่การประกอบอาชญากรรมดังกล่าวจะไม่ถูกลงโทษตาม กฎหมายของสถานที่ประกอบอาชญากรรมนั้น

การผลิต ขนส่ง และขายที่ผิดกฎหมายซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ในประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ ถือเป็น การประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรงตามที่ กล่าวถึงไว้ในวรรค 1

จากการศึกษาความผิดมูลฐานของประเทศไต้หวันตามมาตรา 3 จะเห็นได้ว่า ประเทศไต้หวันได้กำหนดอาชญากรรมร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยใน (1) ได้มุ่งถึงอาชญากรรมที่มีอัตราโทษจำคุกอย่าง ต่ำเป็นเวลา 5 ปี หรือมากกว่าและเน้นอาชญากรรมที่เป็นความผิดกฎหมายอาญาของประเทศ ไต้หวัน โดยได้กำหนดไว้ใน (2) – (5) รวมทั้งได้กำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายการ ควบคุมอาวุธปืน , วัตถุระเบิด, และอาวุธมีด กฎหมายเพื่อลงโทษการลักลอบสินค้าหนีภาษี กฎหมายควบคุมการซื้อขายหลักทรัพย์ กฎหมายธนาคาร กฎหมายล้มละลาย รวมทั้งการ ผลิต ขนส่ง และขายที่ผิดกฎหมายซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาททั้งในและ นอกประเทศ

ความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศ ไต้หวันนั้นจะเน้นการกำหนดความผิดมูลฐานแบบกว้างๆ ไม่เฉพาะเจาะจงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะในเรื่องของยาเสพติดเหมือนประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนด จึงทำให้ความผิดมูลฐาน ของกฎหมายหมายควบคุมการฟอกเงินของประเทศไต้หวันมีลักษณะครอบคลุมความผิดทุก ประเภทที่มีอัตราโทษลงแก่ผู้กระทำความผิดโดยจำคุก ขั้นต่ำตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป แต่ยังมีข้อสังเกต ถึงวรรคท้ายของมาตรา 3 ที่มุ่งเน้นถึงการผลิต ขนส่งและขายยาเสพติด หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท ซึ่งเป็นอาชญากรรมที่มีความร้ายแรงเช่นกัน

3.2 ผลกระทบของการกำหนดความผิดมูลฐาน

นายสุรพล ไตรเวทย์ นักวิชาการซึ่งเป็นอนุกรรมการที่ได้ร่วมยกร่างกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับผลดีและผลเสียของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้ดังนี้¹⁶

ผลกระทบในทางที่ดี

1. ช่วยให้รัฐบาลสามารถดำเนินการตามกฎหมายกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและความผิดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้มากขึ้น เพราะในช่วงที่ผ่านมา ผู้ค้ายาเสพติดและอาชญากรอื่น ๆ สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอย่างเต็มที่เพราะการฟอกเงินยังไม่ได้เป็นความผิดตามกฎหมาย

2. ประเทศใดที่มีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะทำให้นักลงทุนที่มีความเชื่อถือในกฎหมาย นำเงินเข้ามาลงทุนภายในประเทศ เพราะระบบการเงินจะมีเสถียรภาพ เนื่องจากไม่มีเงินจากอาชญากรเข้ามาปะปนในระบบการเงิน

3. ปัจจุบันในประเทศต่าง ๆ ที่เจริญแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ แคนาดา ออสเตรเลีย และประเทศในยุโรป ยอมรับถึงระบบการเงินที่มีมาตรฐานว่า จะต้องมีการฟอกเงิน บางประเทศ เช่น สวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งเคยถูกตำหนิและตั้งข้อสงสัยว่าเป็นสวรรค์ของนักฟอกเงินหรือพวกอาชญากร เพราะประเทศสวิตเซอร์แลนด์ไม่ยอมรับกฎหมายฟอกเงิน และไม่ให้ความร่วมมือกับนานาชาติในการปราบปรามการฟอกเงิน แต่เมื่อภายหลังได้เห็นความสำคัญของกฎหมายนี้ จึงได้ออกกฎหมายนี้แล้ว

4. กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะช่วยป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เพราะมีกลไกของกฎหมายในการตรวจสอบเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดหรือธุรกิจผิดกฎหมายที่มีการเปลี่ยนสภาพ หรือฟอกเงิน แล้วนำกลับไปเป็นทุนในการประกอบอาชญากรรมอีก

¹⁶ ประธาน วัฒนวานิชย์, เศรษฐราชย์ อันสมศรี, "การป้องกันองค์การอาชญากรรมข้ามชาติภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์การ ค.ศ.2000 ข้อ 31," รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์ เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติระยะที่ 2 (2549), หน้า 91-92.

5. ในปัจจุบันประเทศไทยถูกมองว่าเป็นทางผ่านของขบวนการค้ายาเสพติดไปสู่ตลาดโลก หากมีกฎหมายฟอกเงินจะแสดงให้เห็นถึงความจริงจังของฝ่ายบริหาร ว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับอาชญากรรมข้ามชาติ

6. กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะเป็นหลักประกันในการคุ้มครองชื่อเสียง และสถานภาพของสถาบันการเงินในประเทศไทย ให้พ้นจากการถูกมองว่าเป็นแหล่งใหญ่ที่ใช้ในการฟอกเงินและคุ้มครองลูกค้าบางรายที่ใช้บริการซึ่งได้เงินมาโดยไม่ถูกต้องว่าเป็นเงินบริสุทธิ์

7. กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะเป็นผลให้ขบวนการค้ายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยเกิดความยากลำบากในการนำเงินที่ได้จากธุรกิจผิดกฎหมาย มาเปลี่ยนสภาพ หรือฟอก เพื่อให้ผู้กระทำผิดรอดพ้นจากการถูกดำเนินการตามกฎหมาย

8. การมีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะเป็นผลดีต่อภาพลักษณ์ของประเทศ ในการร่วมมือกับนานาชาติในการปราบปรามยาเสพติดและองค์การอาชญากรรม

ผลกระทบในทางไม่ดี

1. กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อาจจะทำให้แก่สถาบันการเงินในการทำรายงานธุรกรรม (Transaction) ของลูกค้าที่มีข้อสงสัย หรือธุรกรรมที่มีเงินเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ไปยังหน่วยงานกลาง เพื่อตรวจสอบความบริสุทธิ์ของธุรกรรม อย่างไรก็ตาม ถ้าธุรกรรมนั้นเป็นธุรกรรมที่บริสุทธิ์ ธนาคารหรือสถาบันการเงินก็สามารถดำเนินการได้ตามปกติ

2. กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อาจจะมีผลกระทบต่อกลไกการนำเงินเข้าออกประเทศอย่างเสรี

3. มีบางฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย โดยเห็นว่าเป็นกฎหมายที่เข้าไปก้าวก่ายสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล เพราะมีการตรวจสอบการทำธุรกรรมทางการเงิน (เฉพาะธุรกรรมที่ต้องสงสัยหรือมีจำนวนเงินเกินกว่าที่กำหนดไว้)

3.3 มาตรการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินกับความผิดมูลฐาน

3.3.1 การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา

เมื่อการฟอกเงินเป็นความผิดอาญาแล้ว ผู้กระทำการฟอกเงินก็ต้องเป็นความผิดตามกฎหมาย โดยทั่วไปประเทศที่มีการพัฒนากฎหมายฟอกเงินไปมากแล้ว เช่นสหรัฐอเมริกา

หรือ ออสเตรเลีย จะกำหนดลักษณะความผิดมูลฐานฟอกเงินให้ครอบคลุมถึงการโอนเงินไม่ว่าเงินนั้นจะได้มาด้วยความผิดอาญาฐานใด หากเป็นเงินที่ได้มาจากรูปแบบของการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้รับเงินรู้ว่าผู้ให้เงินไม่มีแหล่งที่มาของเงินที่แน่นอน ก็เพียงพอที่จะถือว่าผู้รับเงินกระทำการเป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน การรับเงินไว้โดยไม่อธิบายได้ถึงแหล่งที่มาของเงินจำนวนมาก เป็นเหตุผลหนึ่งในการสื่อให้เห็นว่าผู้กระทำมีเจตนาช่วยให้เงินจากองค์กรอาชญากรรมคงอยู่และมุ่งเบี่ยงเบนความสนใจไปจากผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง ในการกระทำดังกล่าวผู้ฟอกเงินย่อมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในตัว และกำหนดความผิดอาญาที่เกี่ยวกับการฟอกเงินจะทำให้สามารถแยกแยะการเงินที่หมุนเวียนอย่างผิดปกติ และตามวงจรการเงินไปจนถึงผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง ซึ่งเป็นการขัดขวางฐานทางเศรษฐกิจขององค์กรอาชญากรรม และทำให้ภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศมีความมั่นคงและอยู่ในรูปแบบที่ปกติ

3.3.2 กำหนดความผิดมูลฐาน หรือ ความผิดเบื้องต้นที่ทำให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินซึ่งอาชญากรนำมาฟอกเงินในภายหลัง

ความผิดฐานฟอกเงินต้องเป็นการกระทำต่อเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ ความผิดเพียงบางประเภทเท่านั้น ซึ่งเรียกว่า ความผิดมูลฐาน 11 ประการ ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3.3.3 กำหนดให้นำมาตรการริบทรัพย์สินในทางแพ่ง ไปใช้ควบคู่กับการดำเนินการในกฎหมายอื่นได้

ในกรณีที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นทรัพย์สินที่สามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่นได้อยู่แล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นตามกฎหมายดังกล่าว หรือการดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวไม่เป็นผล หรือการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการบังคับใช้และดำเนินการกับทรัพย์สินต่อไปตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงเป็นการนำไปเสริมกับมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิด การริบทรัพย์สินในทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอื่น ๆ ได้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับกับทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกำหนดนั้น ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยสามารถริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นได้ แม้จะสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดในคดีอาญาก็ตาม แต่ทำให้เงินในองค์กรอาชญากรรมถูกริบเป็นของแผ่นดิน

3.3.4 กำหนดให้มีมาตรการรับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในทางแพ่ง

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นความผิดตามกฎหมายที่มีบทบัญญัติมีลักษณะเป็นมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สิน โดยการนำเอาทรัพย์สินในทางแพ่งมาใช้ด้วยการยึดหรืออายัด ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ซึ่งหมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือจากการสนับสนุน หรือช่วยเหลือการกระทำความผิดมูลฐาน ซึ่งกฎหมายว่าด้วยซึ่งความผิดมูลฐาน ตามที่กล่าวมาข้างต้น ทั้ง 11 มูลฐาน ซึ่งเป็นความมุ่งหมายสำคัญตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่อศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน โดยที่ศาลอาจจะไม่พิจารณาถึงว่าผู้กระทำความผิดได้รับโทษตามความผิดมูลฐานนั้น ๆ หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อตัดแรงจูงใจในการกระทำอาชญากรรมขึ้นอีก

3.3.5 กำหนดให้มีมาตรการลงโทษผู้สนับสนุน หรือช่วยเหลือผู้พยายามกระทำความผิด หรือผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

ด้วยรูปแบบและวิธีการฟอกเงินที่ซับซ้อน เพื่อหลบเลี่ยงจากการตรวจสอบและถูกจับกุม โดยการแบ่งหน้าที่กันระหว่างผู้ประโยชน์ หรือการประสานงานกับบุคคลในตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ทำให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นอาจเกี่ยวข้องกับคนหลายคนและต่างบทบาทและหน้าที่ จึงกำหนดบทลงโทษในความผิดฐานฟอกเงินให้ครอบคลุมไปถึงบุคคลต่างที่หน้าที่ในองค์การอาชญากรรม ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน หรือการสมคบกัน เพื่อการกระทำความผิดตลอดจนเป็นผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อดวงจรรยาของการกระทำความผิด

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามบทลงโทษผู้ที่สนับสนุนการกระทำความผิดหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ว่าก่อนหรือขณะกระทำความผิดหรือจัดหา หรือให้เงิน หรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใดๆหรือการกระทำการใดเพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ หรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ผู้ที่พยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงิน (ได้มีการกระทำความผิดฐานที่ฟอกเงินเพราะมีเหตุที่ได้มีการสมคบกัน)ไว้ให้ได้รับโทษเช่นเดียวกับตัวการที่กระทำความผิด อันถือว่าเป็นบทลงโทษที่หนักพอสมควร เพราะการสนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา86 ได้รับโทษเพียงสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดที่สนับสนุนการพยายามกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา80 ได้รับโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น หรือในกรณีที่มีความผิดที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลนั้นตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้รวมกระทำความผิดด้วยกันนั้น ประมวลกฎหมาย

อาญา มาตรา 83 กำหนดให้ผู้ที่เป็นตัวการได้รับโทษตามกฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดดังกล่าวเท่านั้น

3.3.6 กำหนดให้มีมาตรการลงโทษที่หนักขึ้นหากผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

โดยให้ผู้มีหน้าที่ต่าง ๆ ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หากกระทำความผิด ฐานฟอกเงิน หรือเป็นผู้สนับสนุน ผู้สมคบ หรือพยายามกระทำความผิด ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เนื่องจากเป็นผู้มีอำนาจหรือมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานต่าง ๆ ที่สามารถเอื้อประโยชน์ในการฟอกเงิน ทำให้สามารถใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนเป็นทางในการฟอกเงิน หรือแสวงหาประโยชน์อื่นได้

3.3.7 ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินแม้จะกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ผู้นั้นอาจจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร

ผู้กระทำความผิดฟอกเงิน ต้องรับโทษในราชอาณาจักร ถ้าปรากฏว่า

1. ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
2. ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำไปโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ

3. ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวและการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐเท่านั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักรและมีได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

3.3.8 กำหนดให้มีการตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

กฎหมายป้องกันและปราบและปรามการฟอกเงิน มีมาตรการในตรวจสอบการใช้อำนาจในการปฏิบัติงานของพนักงาน เจ้าหน้าที่ในทุกๆ ขั้นตอน เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินการเหล่านั้นมีความโปร่งใศ ถูกต้อง เป็นธรรม รวมถึงการให้สิทธิผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ผู้รับโอน ขอคืนทรัพย์สิน หรือผู้รับโอน ขอคืนทรัพย์สิน หรือให้ผู้รับผลประโยชน์ขอการคุ้มครองสิทธิของตนได้

นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการคืนทรัพย์สินพร้อมชดใช้ค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพ การใช้ราคาทรัพย์สิน การชดใช้ดอกเบี้ยในอัตราสูงสุด

3.3.9 กำหนดให้มีการรายงานและรวบรวมข้อมูล

ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินใช้ช่องโหว่ของธุรกิจที่ไม่มีการจดบันทึกหรือเอกสารหลักฐานทางการเงิน ทำให้การฟอกเงินเป็นไปอย่างง่ายดาย และการสืบสวนสอบสวนเป็นไปด้วยความยากลำบาก กฎหมายจึงกำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการธุรกิจเกี่ยวกับการเงิน ต้องมีหน้าที่ในการรายงานการทำธุรกรรม และดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เช่น สถาบัน , สำนักงานที่ดิน , ผู้ประกอบอาชีพที่ปรึกษาลงทุน

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

การกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 เป็นความผิดมูลฐานตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

4.1 อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000

4.1.1 ความเป็นมาของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000

ไม่เพียงแต่ประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง และด้านอื่น ๆ เป็นอย่างมากจากการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร หรือเป็นที่รู้จักในนามองค์กรอาชญากรรม แต่เป็นปัญหาของทุกประเทศทั่วโลก จนเมื่อเดือนธันวาคม 2543 องค์การสหประชาชาติ จึงได้จัดให้มีการลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 พร้อมกับพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญานี้อีก 3 ฉบับ ได้แก่ พิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Woman and Children, supplement the United Nations Convention against Transnational Organized Crime) พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบย้ายถิ่นโดยทางบก ทะเล และอากาศ (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air, supplement the United Nations Convention against Transnational Organized Crime) และพิธีสารเพื่อต่อต้านการผลิตและค้าอาวุธโดยผิดกฎหมาย (Protocol against the Illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms, Their Part and Components and Ammunition, supplement the United Nations Convention against Transnational Organized Crime) อันเป็นผลมาจากความพยายามของผู้แทนประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งจากประเทศไทย ทั้งนี้ด้วยความมุ่งมั่นร่วมกันที่ต้องการให้ประชาคมโลกเกิดความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการนี้ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้าน

อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 และพิธีสารสองฉบับคือพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก และ พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบย้ายถิ่นโดยทางบก ทะเล และอากาศ ส่วนพิธีสารเพื่อต่อต้านการผลิตและค้าอาวุธโดยผิดกฎหมาย นั้นยังคงอยู่ในระหว่างการดำเนินการ¹

อนึ่งมาตรการต่างที่กำหนดในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 และพิธีสารทั้งสามฉบับได้รับการคาดหมายว่าจะสามารถช่วยให้แก้ปัญหาอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร โดยเฉพาะที่มีการดำเนินกิจกรรมข้ามชาติ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถได้รับการประโยชน์อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 และพิธีสารทั้งสามฉบับนั้น ควรมีการศึกษาถึงการปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศด้วยเช่นกัน กล่าวคือ กรณีการเพิ่มความผิดมูลฐานเข้าไปในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้เป็นไปตามอนุสัญญา เพื่อให้การอนุวัติกฎหมาย ได้ผลในทางการปฏิบัติ และการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

4.1.2 วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000

วัตถุประสงค์เบื้องต้นและเป้าหมายอันดับแรกของอนุสัญญาเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ปรากฏอยู่ในข้อ 1. ของอนุสัญญาโดยมีการกล่าวถึงความมีระหว่างประเทศในการร่วมมือกันป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีใจความสำคัญดังนี้

“ มาตรา 1 “ เพื่อส่งเสริมให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพ “

นอกจากนี้หลาย ๆ ข้อในอนุสัญญาเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นแนวทางให้แก่ผู้มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ทั้งในโดยหลาย

¹ วันชัย รุจนวงศ์, นายวีระศักดิ์ แสงสารพันธ์, “การใช้ถ้อยคำในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร และพิธีสารแนบท้าย,” รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์ เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติระยะที่ 2 (2549), หน้า 6 – 9.

มาตราในอนุสัญญาฉบับนั้น ในบางประเทศอาจมีกฎหมายในลักษณะเดียวกันกับมาตราที่ปรากฏอยู่ในอนุสัญญาแล้ว แต่ยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด หรือบางประเทศยังไม่มีกฎหมายในลักษณะดังกล่าวเลย ดังนั้นเมื่อประเทศเหล่านี้ รวมทั้งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 แล้ว ประเทศที่เข้าเป็นภาคีย่อมมีภาระในการตรากฎหมายภายในประเทศของตน หรือมาตรการต่าง ๆ ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นสำหรับการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยการนี้ภายในอนุสัญญายังได้มีการกำหนดแนวทางในการบัญญัติกฎหมายและแนวนโยบายสำหรับการแก้ปัญหขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเอาไว้อีกด้วย²

อนุสัญญาเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 มีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ กล่าวคือ มิได้มีลักษณะเป็นกฎหมายภายในสำหรับประเทศใดประเทศหนึ่ง หากแต่เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศอันมีผลบังคับรัฐเท่านั้น หากได้มีผลบังคับต่อบุคคลนอกจากนี้แล้วกระบวนการในการทำความตกลงได้กำหนดนโยบายและแนวทางในการนำไปปฏิบัติ โดยใช้ภาษาซึ่งประเทศต่างๆ ที่ได้เข้าร่วมลงนามเป็นภาคีสมาชิกสามารถที่จะนำไปใช้หรือยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไปต่อไปตามกระบวนการกฎหมายภายในของแต่ละประเทศเองได้ ดังนั้นเมื่อประเทศใดรวมทั้งประเทศไทยได้ลงนามเป็นภาคีสมาชิกในอนุสัญญานี้แล้วย่อมถือได้ว่าประเทศนั้นเห็นชอบที่จะเป็นภาคีสมาชิกและได้แสดงความน่าจที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติในอนุสัญญานี้ รวมทั้งพิธีสารแนบท้ายทั้งสามฉบับสุดท้ายเพื่อให้บรรลุเจตจำนงของการเข้าเป็นสมาชิกของอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว ประเทศต่าง ๆ จะต้องทำการสำรวจกฎหมายต่าง ๆ ภายในประเทศของตนว่ามีความสอดคล้องกับมาตรการต่าง ๆ ในอนุสัญญานี้หรือไม่เพียงใด ซึ่งหากกฎหมายภายในประเทศของตนส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือทั้งหมดไม่สอดคล้องกับมาตรการต่าง ๆ แล้ว ประเทศนั้น ๆ จะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศของตนให้สอดคล้องกับมาตรการต่าง ๆ ของอนุสัญญานี้เพื่อเป็นการให้สัตยาบันกันอนุสัญญาและพิธีสารดังกล่าวต่อไป

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 20 – 21.

2. เนื้อหาสาระของอนุสัญญาที่เป็นข้อสำคัญ คือ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีการกำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องมีการอนุวัติกฎหมายภายในประเทศของตนให้สอดคล้องกับอนุสัญญาและเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ อนุสัญญาเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 จึงได้กำหนดมาตรการที่สำคัญในการดำเนินการอันเป็นบรรทัดฐานขั้นต่ำเพื่อเป็นแนวทางให้แก่ประเทศภาคีสมาชิกได้สามารถนำมาตราการภายในอนุสัญญาดังกล่าวเหล่านี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป จนสามารถที่จะมั่นใจได้ว่าไม่มีสถานใดปลอดภัยสำหรับการดำเนินกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ มาตรการนี้ได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อลดความแตกต่างของระบบกฎหมายระหว่างประเทศสมาชิก ตลอดจนวิธีในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายรวมทั้งแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ ภายใต้ความคาดหวังว่ามาตรฐานต่าง ๆ ในอนุสัญญานี้ซึ่งได้กำหนดไว้เป็นขั้นต่ำจะไปปรากฏอยู่ในกฎหมายภายในประเทศภาคีสมาชิกบนพื้นฐานความต้องการและความตกลงร่วมกันเพื่อร่วมมือกันต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในระดับทวิภาค ระดับภูมิภาค และระดับสากล

ลักษณะเนื้อหาสาระสำคัญของอนุสัญญานี้ สามารถแยกได้ 7 ประการคือ

1. มีการกำหนดและนิยามความหมาย โดยมีการกำหนดถ้อยคำ ความหมาย องค์ประกอบของการกระทำความผิด และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ต้องการให้ครอบคลุมถึงเกี่ยวกับการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. มีการกำหนดขึ้นใหม่ซึ่งการกระทำ และการดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมายขององค์กรอาชญากรรมที่มีลักษณะข้ามชาติ ตลอดจนการกระทำที่มีลักษณะเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้เป็นความผิดที่บดบังโทษในทางอาญา โดยกำหนดให้ทุกประเทศต้องกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญา ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างมาตรฐานและให้เกิดประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ
3. มีการกำหนดให้ประเทศสมาชิกมีภาระหน้าที่ที่จะต้องอนุวัติ หรือ ตรากฎหมายภายในประเทศ และแนวปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งดำเนินโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศของตนให้มีความสอดคล้องกับมาตรการต่าง ๆ ในอนุสัญญานี้

4. มีการกำหนดให้ประเทศสมาชิกจะต้องให้ความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ สำหรับการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม โดยตระหนักอยู่เสมอว่าปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาที่นานาประเทศจะต้องร่วมมือกันต่อต้านและปราบปราม

5. มีการกำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกซึ่งเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งมีความรู้ประสบการณ์และเชี่ยวชาญในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามข้ามชาติมากกว่า ให้ความช่วยเหลือทางด้านผู้เชี่ยวชาญ เทคนิค หรือทรัพยากร แก่ประเทศซึ่งกำลังพัฒนา หรือประเทศด้อยพัฒนา

6. ในอนุสัญญานี้มีการเรียกร้องให้ประเทศภาคีสมาชิกกำหนดให้มีมาตรการทางกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ สำหรับการป้องกันไม่ให้เกิดองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หรือป้องกันให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไม่สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมได้ มาตรการเหล่านี้ยกตัวอย่างเช่น มาตรการเกี่ยวกับการป้องกันความปลอดภัยล่วงหน้า การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรม รวมทั้งการใช้มาตรการพิเศษอื่น ๆ เป็นต้น

7. มีการกำหนดในเรื่องทางเทคนิค และการดำเนินการให้อนุสัญญานี้มีผลบังคับใช้ในฐานะกฎหมายระหว่างประเทศ โดยในอนุสัญญานี้มีการเปิดให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมลงนามอย่างเป็นทางการ ณ เมืองปาเลอโม ประเทศอิตาลี นับตั้งแต่วันที่ 12 - 15 ธันวาคม ค.ศ. 2000 และภายหลังจากนั้นเปิดให้ลงนามได้ ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ ที่รัฐนิวยอร์ก จนถึงวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 2000 ซึ่งประเทศที่ได้ลงนามในอนุสัญญานี้สามารถทำการให้สัตยาบันภายหลังได้ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ทั้งนี้อนุสัญญานี้จะมีผลบังคับใช้เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 90 วัน ภายหลังจากที่มีการให้สัตยาบัน

นอกจากมาตรการต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในอนุสัญญาเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 และพิธีสารแนบทำอนุสัญญาทั้งสามฉบับ ได้ถูกยกร่างขึ้นให้มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือมาตรการต่าง ๆ ในอนุสัญญาเป็นการกำหนดบททั่วไปเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่นความร่วมมือกันระหว่างประเทศในด้านเทคนิค หรือแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา โดยในส่วนของพิธีสารแนบทำอนุสัญญาทั้งสามฉบับจะมีการกำหนดมาตรการพิเศษเพิ่มเติมเพื่อปรับใช้เกี่ยวกับเรื่องของพิธีสารนั้นโดยเฉพาะแล้วแต่ฉบับไป

ทั้งนี้อนุสัญญาเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 และพิธีสารแนบทำทั้งสามฉบับได้บัญญัติเอาไว้ในอนุสัญญามาตรา 3 โดยมีการ

กำหนดให้มีการปรับใช้กับการกระทำความผิดอาญาตามข้อ 5 , 6 , 8 , และ 23 รวมทั้งการกระทำ ความผิดอาญาร้ายแรงตามที่ได้มีการนิยามความหมายเอาไว้ในอนุสัญญาข้อ 2 วรรคแรก (b) ใน กรณีความผิดดังกล่าวมีลักษณะข้ามชาติ และเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะ องค์กร และมาตรการอื่นๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อนุสัญญาให้ความสำคัญกับประเด็นของการ ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในกรณีบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในทุกด้านเป็นอย่างมาก ประเทศไทยจึงควรรับมาเป็น แนวทางในการกำหนดนโยบาย รวมทั้งนำมาใช้เป็นหลักในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา ตลอดจนการบัญญัติกฎหมายภายในประเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจาก องค์กรอาชญากรรมด้วยอีกทางหนึ่ง

4.2 ความผิดอาญาร้ายแรง(Serious Crime) ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้าน อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000

4.2.1 ลักษณะความผิดอาญาร้ายแรง

อาชญากรรมเป็นอาการอย่างหนึ่งของสังคม ซึ่งมีหลายรูปแบบตั้งแต่การลักเล็กขโมย น้อย ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ฆาตกรรม การปล้นทรัพย์ ซึ่งอาชญากรรมแต่ละอย่าง มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในเรื่องของความร้ายแรง (Seriousness) ของอาชญากรรมนั้น โดยความร้ายแรงนั้นขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละสังคมจะเป็นอย่างไร ซึ่งอาจไม่เท่ากัน ถึงแม้ว่าหากพิจารณาแล้วความแตกต่างของรูปแบบอาชญากรรมต่าง ๆ จะ สามารถพิจารณาได้ในหลายมิติ เช่น จำนวนความถี่ของการก่ออาชญากรรม สถานที่เกิดเหตุ ช่วงเวลาเกิดเหตุ ก็ตาม

แต่เดิมนั้นความร้ายแรงของอาชญากรรมเป็นการพิจารณาลักษณะสำคัญของ อาชญากรรมที่เกี่ยวกับวัตถุ ดังนั้น จึงไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปจากบุคคลที่อยู่ต่างสังคม หรือ ต่างวัฒนธรรม เพราะความร้ายแรงของอาชญากรรมนั้นวัดได้จากแรงจูงใจของบุคคลบางกลุ่ม เท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากความเห็นของบุคคลทั่วไป ที่มักพิจารณาจากความเสียหาย (Harmfulness) ,ผู้เสียหาย(victim) ที่ได้รับความเสียหายจากการก่ออาชญากรรม หรือในแง่ของศีลธรรมและความไม่ถูกต้อง(wrongfulness) ของอาชญากรรมนั้น ๆ จากการสำรวจ(Dollar ,war,1989) พบว่าอาชญากรรมบางประเภทเป็นความไม่ถูกต้องมากกว่าเป็นเรื่องของความ

เสียหาย เช่นการลักเล็กขโมยน้อย หรืออาชญากรรมบางประเภทเป็นความเสียหายมากกว่าความผิด เช่นการก่อวินาศกรรม การเขียนข้อความลามกอนาจารในที่สาธารณะ แต่อย่างไรก็ตามความเสียหายและความไม่ถูกต้องเป็นสาระสำคัญของความร้ายแรงสำหรับอาชญากรรมบางประเภท³

ความร้ายแรงของอาชญากรรมนั้น ส่งผลต่อการกระทำของผู้คนในสังคมคือ การตัดสินใจว่าอาชญากรรมใดร้ายแรงหรือไม่นั้นเป็นพื้นฐานทางวัฒนธรรมของมนุษย์ และกระบวนการพิจารณาคดีตลอดจนถึงการลงโทษของศาล จะพิจารณาจากความร้ายแรงของอาชญากรรมที่ผู้กระทำความผิดนั้นได้กระทำลงไป และขณะเดียวกัน การยอมรับของสังคมว่าอาชญากรรมใดเป็นอาชญากรรมร้ายแรง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะเข้าใจจิตวิทยาสังคม (social psychology) ของอาชญากรรม เช่นประชาชนมองว่าอาชญากรรมที่มีความรุนแรงมากมักเกิดน้อยกว่าอาชญากรรมที่มีความรุนแรงน้อยกว่า กล่าวคือ สังคมเชื่อว่าคดีฆาตกรรม เกิดน้อย คดีลักเล็กขโมยน้อย

ปัจจัยที่ใช้วัดระดับว่าอาชญากรรมใดน่ากลัวหรือไม่นั้น คือความเข้าใจถึงความร้ายแรงของการกระทำของผู้กระทำความผิด ดังนั้น ความร้ายแรง (Seriousness) อันเป็นการแสดงถึงความชัดเจนในความสำคัญของอาชญากรรม อันหนึ่งความร้ายแรงจึงเป็นคนละกรณีกับ “สภาพของความผิด” กล่าวคือ ความร้ายแรงแห่งสภาพความผิดขึ้นอยู่กับโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นในต้วบทกฎหมาย⁴ ส่วนกรณีของสภาพของความผิด หมายถึงกรณีที่เกี่ยวข้องกับ “เหตุฉกรรจ์” หรือ “เหตุบรรเทาโทษ” ที่ผู้กระทำความผิดได้ก่อขึ้นในการกระทำความผิด

บทบัญญัติอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 United Nations Conventions Against Transnational Organized Crime 2000 (UNTOC) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ตามอนุสัญญา คือ เพื่อส่งเสริมให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นใน

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 35.

⁴ เกียรติขจร วัจนสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด(กรุงเทพฯ: วิทยุชน, 2540), หน้า 69.

ความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ⁵ ได้บัญญัติคำจำกัดความเกี่ยวกับอาชญากรรมร้ายแรง หรือ ความผิดอาญาร้ายแรงไว้ดังนี้

Article 2 use of terms

For the purposes of this convention :

(a).....

(b)"serious Crime" shall mean conduct constituting an offence punishable by a maximum deprivation of liberty of at least four years or a more serious penalty;

ซึ่งตามคำแปลโดย ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และคณะ ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้⁶

ข้อ 2 คำจำกัดความ

โดยวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฉบับนี้ :

(a).....

(b)"อาชญากรรมร้ายแรง" ให้นิยามถึง การกระทำความผิดซึ่งสามารถลงโทษโดยการจำคุกหรือการกักขังที่มีอัตราสูงเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปี หรือ โดยโทษที่หนักกว่านั้น

ดังนั้นความผิดอาญาร้ายแรง ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 จึงหมายถึงการกระทำความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีขึ้นไป หรือโทษที่หนักกว่านั้น

4.2.2 ประเภทของความผิดอาญาร้ายแรงที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม

สำนักงานข่าวกรองอาชญากรรมแห่งชาติ(National Criminal intelligence Service) ของประเทศอังกฤษ ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินคดีกับอาชญากรรมร้ายแรงและอาชญากรรมด้านการข่าวได้กำหนดอาชญากรรมร้ายแรงเพื่อวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์รูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ไว้ดังนี้⁷

⁵ อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 "มาตรา 1 "

⁶ ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, ชาติ ชัยเดชสุริยะ, ณัฐวสา ฉัตรไพฑูรย์, อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เด็อนตุลา), หน้า 111.

⁷ สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน(กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2543), หน้า 47.

- ฆาตกรรมและการพยายามฆาตกรรม
- การลักพาตัวและการพยายามลักพาตัว
- กรรโชกทรัพย์ รวมทั้งรีดเอาทรัพย์
- ความผิดทางเพศอย่างร้ายแรงเช่น ช่มชู้ และพยายามช่มชู้
- ปล้นทรัพย์
- ลักทรัพย์ในเวลากลางคืน
- ลักทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง
- การขโมยซึ่งมีลักษณะเป็นองค์กร
- การปลอมแปลงเงินตรา และปลอมลายมือชื่อ
- ความผิดเกี่ยวกับผลประโยชน์โดยเฉพาะในภูมิภาคซึ่งมีความสำคัญ

ซึ่งที่กล่าวมาข้างต้นเป็นตัวอย่างของความผิดอาญาร้ายแรงที่ขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรม ใช้เป็นวิธีการในการกระทำความผิด เพื่อให้ได้ซึ่งทรัพย์สินมายังขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรมนั้น ๆ ทั้งนี้ การที่องค์กรอาชญากรรมใดจะก่ออาชญากรรมประเภทใด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ขององค์กรอาชญากรรมแต่ละองค์กร

4.3 วิเคราะห์ความเหมาะสมกับสังคมไทย

ในประเทศไทยเริ่มมีพัฒนาการ จากเจ้าพ่อซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลในเขตพื้นที่ของตนที่มีอาณาเขตแน่นอนและมีผลประโยชน์จากการกระทำผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด ค้ามนุษย์ ค้าอาวุธ การพนัน เรียกค่าคุ้มครอง ปลอมเงินกู้ยืมระบบ รับจ้างทางหนี้อื้อมือปืนรับจ้าง เป็นต้น และมักมีบริเวณล้อมรอบเจ้าพ่อ และมีการบังคับบัญชาในลักษณะเฉพาะตัวที่ค่อนข้างจะหลวม เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอาชญากรรมของต่างประเทศ และเมื่อมีการขัดผลประโยชน์ระหว่างกันจะใช้มือปืนเพื่อล่าสังหารฝ่ายตรงข้าม เพื่อที่จะไม่มีการแก่งแย่งผลประโยชน์กัน จนกระทั่งกลุ่มหรือองค์กรมีศักยภาพมากพอ จะผันตัวจากเจ้าพ่อเป็นนักการเมืองท้องถิ่น และพัฒนาไปเป็นนักการเมืองระดับชาติต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการฟอกเงินของกลุ่มหรือองค์กรมีประสิทธิภาพการดำรงอยู่ของอำนาจและอิทธิพล โดยมีลักษณะการกระทำความผิดได้แก่

- เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- เกี่ยวข้องในการฮั้วประมูลและขัดขวางการเสนอ/แข่งขันราคาในการ

ประมูลงานของทางราชการ

- เรียกรับผลประโยชน์จากคิรวรถจักรยานยนต์ และรถยนต์รับจ้างผิดกฎหมาย
- เรียกรับผลประโยชน์จากโรงงาน ร้านค้า สถานบริการ และสถานประกอบการต่างๆ
- ลักลอบขนสินค้าหนีภาษี นำมันเถื่อน นำมันปาล์ม บุหรี่/สุรา เถื่อนและรับเคลียร์การนำเข้าสินค้าผิดกฎหมาย
- ค้าหญิงและเด็ก บังคับค้าประเวณี โสเภณีเด็ก
- ลักลอบนำคนเข้า – ออกและอยู่ในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมาย
- ขี้โกงหลอกลวงคนไปทำงานในต่างประเทศ
- หลอกลวงต้มตุ๋นนักท่องเที่ยว
- มือปืนรับจ้าง
- ลักลอบค้าอาวุธ
- รับจ้างทวงหนี้ด้วยการข่มขู่หรือใช้กำลัง
- บุกรุกที่ดินสาธารณะ และหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เรียกรับผลประโยชน์จากการรับเคลียร์หรือคุ้มครองการกระทำผิดบนทางหลวงหรือทางสาธารณะ

4.3.1 ความผิดอาญาร้ายแรงตามกฎหมายของไทย

ในส่วนของประมวลกฎหมายอาญาของไทยนั้น มิได้ให้ความหมายของคำว่า อาชญากรรมร้ายแรง ว่ามีลักษณะอย่างไร แต่มีการกำหนดให้คดีที่มีอัตราโทษอย่างต่ำจำคุก ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น ศาลจะต้องรับฟังพยานหลักฐานโจทก์จนกว่าจะเชื่อแน่ว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176 จึงกลายเป็นความเข้าใจโดยนัย ว่าความผิดร้ายแรงตามกฎหมายไทยคือความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป การที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนี้ หากพิจารณาในแง่ของอัตราโทษตามที่กฎหมายมาตรานี้กำหนดแล้ว กฎหมายไทยยอมรับว่าอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไปเป็นอัตราโทษที่หนักและเป็นความผิดร้ายแรง จึงจำเป็นที่ศาลจะต้องรับฟังพยานหลักฐานโจทก์ หรือต้องสืบพยานหลักฐานจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิด

จริงจึงจะพิพากษาลงโทษได้ แม้ว่าจำเลยจะยอมรับสารภาพ หากคำนี้ถึงอัตราโทษ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการห้ามศาลมีให้ลงโทษโดยอาศัยคำรับสารภาพเพียงแต่อย่างเดียว⁸

ซึ่งใกล้เคียงกับความหมายที่อนุสัญญาเพื่อต่อต้านอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 มาตรา 2 (ข) กำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรง หมายถึงการกระทำความผิดซึ่งสามารถลงโทษโดยทำให้สูญเสียเสรีภาพขั้นสูงสุด(จำคุก) เป็นเวลา 4 ปี หรือโทษที่หนักกว่านั้น

ดังนั้นประเทศไทยควรให้มีการศึกษาถึงความจำเป็นของการนำอาชญากรรมร้ายแรงตามอนุสัญญาเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่มีลักษณะเป็นองค์กร ค.ศ.2000 เป็นความผิดมูลฐานอย่างหนึ่งในความผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อให้กฎหมายดังกล่าวสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเคยปรากฏตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีการกล่าวถึงความผิดอาญาร้ายแรงไว้เช่นกัน ในมาตรา 237 และปัจจุบันปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 32 วรรคสอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

“มาตรา 237 ในคดีอาญาการจับและการคุมขังบุคคลใด จะกระทำมิได้เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยผู้ถูกจับจะต้องได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับโดยมิชักช้าและต้องได้รับโอกาสแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งไว้วางใจทราบในโอกาสแรก และผู้ถูกจับซึ่งยังถูกคุมขังอยู่ ต้องถูกนำตัวไปศาลภายในสี่สิบแปด ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวถึงพนักงานสอบสวน เมื่อศาลพิจารณาว่ามีเหตุที่จะขังผู้ถูกจับไว้ตามกฎหมายหรือไม่ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

⁸ คำพิพากษาฎีกาที่ 1467/2525 และ ฎีกาที่ 408/2485 (ฎีกาจัดพิมพ์โดยเนติบัณฑิตยสภา ที่ 112,1110)

หมายจับหรือหมายขังบุคคลจะออกได้ต่อเมื่อ

(1) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงที่มีอัตราโทษตามที่กฎหมายบัญญัติหรือ

(2) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนี หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่นด้วย”

แต่ต่อมา มีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2540 และประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวถูกตัดออกไป แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2540 ส่งผลให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อปี พ.ศ. 2547 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 22 ในมาตรา 66 ดังนี้

มาตรา 66 เหตุที่จะออกหมายจับได้มี ดังต่อไปนี้

(1) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญา ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือ

(2) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น

ถ้าบุคคลนั้นไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควร ให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี

เมื่อศึกษาจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 66 ทำให้ทราบว่าความผิดอาญาร้ายแรง ตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 237 (1) นั้นคือความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี ตามที่กำหนดในมาตรา 66 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเป็นเหตุในการออกหมายจับของศาล ซึ่งครอบคลุมความผิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลชั้นต้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์การให้ตัวผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ต้องหาในคดีอาญามาเพื่อทำการสอบสวนของพนักงานสอบสวนเท่านั้น

ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าว ทำให้การออกหมายจับหรือออกหมายชั่งบุคคลต้องปรากฏว่าหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลนั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงที่มีอัตราโทษตามที่กฎหมายบัญญัติเท่านั้น แต่ไม่ได้มีกฎหมายฉบับใด ให้ความหมายของ “ความผิดอาญาร้ายแรง” ไว้แต่ประการใด นอกจากนี้ความผิดอาญาร้ายแรงตามที่รัฐธรรมนูญและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่กำหนดไว้จะต้องคำนึงถึงอัตราโทษที่กำหนดไว้ด้วย นั้นหมายความว่า หากจะมีการออกหมายจับ หมายชั่งบุคคลที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรงแล้ว ต้องเป็นความผิดที่มีอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับกรณีนั้นว่าเท่าไร ซึ่งในรายละเอียดที่กล่าวมานี้ก็ยังไม่ได้มีการกล่าวถึงในกฎหมายไทย มีแต่เพียงเท่าที่ปรากฏในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในศาลดั่งที่กล่าวมาเท่านั้น หากว่าจะมีการบัญญัติความหมายของความผิดอาญาร้ายแรงไว้ โดยชัดเจนว่าเป็นอัตราโทษเท่าใดก็ควรเป็นไปตามที่กำหนดของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000

ซึ่งจากการศึกษาประมวลกฎหมายอาญาของไทย พบว่ามีความผิดอาญาที่โทษจำคุก 4 ปี และโทษจำคุกกว่า 4 ขึ้นไปเป็นจำนวนมาก ดังนี้

ลักษณะ 1 ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

- หมวด 1 ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ มาตรา 107-112
- หมวด 2 ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร มาตรา 113-117
- หมวด 3 ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร มาตรา 119-129
- หมวด 4 ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ มาตรา 130-134
- ความผิดฐานการก่อการร้าย 135/1 – 135/4

ลักษณะ 2 ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง

- หมวด 1 ความผิดต่อเจ้าพนักงาน มาตรา 140,143,144
- หมวด 2 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา 147-164,166

ลักษณะ 3 ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม

- หมวด 1 ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม มาตรา 167,174,175,177,180
วรรคสอง, 181,184,185,188,190,191,198
- หมวด 2 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม มาตรา 200-202,204

ลักษณะ 4 ความผิดเกี่ยวกับศาสนา มาตรา 206

ลักษณะ 5 ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน มาตรา 209-213,215

ลักษณะ 6 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน มาตรา 217-222,224-232,234,237-238

ลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง

- หมวด 1 ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา มาตรา 240-247
- หมวด 2 ความผิดเกี่ยวกับดวงตรา แสตมป์ และตั๋ว มาตรา 250-255
- หมวด 3 ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร มาตรา 265-266

ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ มาตรา 276-286

ลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

- หมวด 1 ความผิดต่อชีวิต มาตรา 288-2931
- หมวด 2 ความผิดต่อร่างกาย มาตรา 297-298
- หมวด 3 ความผิดฐานทำให้แท้งลูก มาตรา 302-303
- หมวด 4 ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บหรือคนชรา มาตรา 308

ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง

- หมวด 1 ความผิดต่อเสรีภาพ มาตรา 309,310 ทวิ,311 วรรคสอง, 312 ทวิ,313-315,317-320

ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

- หมวด 1 ความผิดฐานลักทรัพย์ และ วิ่งราวทรัพย์ มาตรา 335,335 ทวิ,336,336 ทวิ
- หมวด 2 ความผิดฐานกรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และ ปล้นทรัพย์ มาตรา 337-340 ตี
- หมวด 3 ความผิดฐานฉ้อโกง มาตรา 342-343,347
- หมวด 5 ความผิดฐานยักยอก มาตรา 354
- หมวด 6 ความผิดฐานรับของโจร มาตรา 357
- หมวด 7 ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ มาตรา 359-360 ทวิ
- หมวด 8 ความผิดฐานนุกรุก มาตรา 365

นอกจากนี้ยังมีความผิดตามกฎหมายอื่นที่รวบรวมได้ดังนี้

บัญชีรายชื่อความผิดอาญาตามกฎหมายไทยที่มีอัตราโทษขั้นสูงจำคุกตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป

1. พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 12
2. พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 126,154
3. พระราชบัญญัติการค้าข้าว พ.ศ. 2489 มาตรา 17,18,20,21
4. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 มาตรา 69,72 ทวิ, 68 ทวิ, 79
5. พระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2522 มาตรา 18
6. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 50 วรรคสอง
7. ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 290 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2515 เรื่องการทางพิเศษ มาตรา 51,52

8. พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 มาตรา 33
9. พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 มาตรา 40
10. พระราชบัญญัติการเนรเทศ พ.ศ. 2499 มาตรา 9 ทวิ, ตริ, 9 เบญจ
11. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และ ธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 มาตรา 17,75,75 ทวิ,75 ตริ, 75 เบญจ, 75 ฉ, 75 สัตต, 75 อัฐ
12. พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 มาตรา 62 ทวิ
13. พระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา พ.ศ. 2527 มาตรา 62
14. พระราชบัญญัติการบีโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2521 มาตรา 54 วรรค 2,58
15. พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 มาตรา 58
16. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2531 มาตรา 83,84,85,86,89
17. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2522 มาตรา 83-86,91
18. พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 มาตรา 20
19. พระราชกำหนดการแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2516 มาตรา 8
20. พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท จำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 42
21. พระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. 2522 มาตรา 43,45,46

22. พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ พ.ศ. 2464 มาตรา 4,5
23. พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 มาตรา 70
24. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 63 วรรค 1,64,71,73
25. พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและของเก่า พ.ศ. 2474 มาตรา 12 ตี
26. พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2495 มาตรา 6
27. พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 มาตรา 62
28. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภค บริโภค และ ของอื่นๆในภาวะคับขัน พ.ศ. 2488 มาตรา 10,11,12,14,15-19
29. พระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. 2495 มาตรา 9,10
30. พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 มาตรา 42,43,50
31. พระราชบัญญัติควบคุมและจัดการกิจการหรือทรัพย์สินของคนต่างด้าวบางจำพวกในภาวะคับขัน พ.ศ. 2484 มาตรา 17,20,21
32. พระราชกำหนดควบคุมและดำเนินงานการรื้อการทำเหมืองแร่ทองคำ พ.ศ. 2483 มาตรา 14
33. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 56 วรรคสอง
34. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 มาตรา 41,42 วรรค 1
35. พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งซึ่งใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์ในภาวะคับขัน พ.ศ. 2486 มาตรา 3
36. พระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจ พ.ศ. 2477 มาตรา 6,6 ทวิ

37. พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ. 2477 มาตรา 6,6 ทวิ
38. พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักศึกษาวิชาทหาร และเครื่องแบบผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร พ.ศ. 2511 มาตรา 5 วรรค 2
39. พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2531 มาตรา 73,74
40. พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 82
41. พระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ พ.ศ. 2525 มาตรา 18,22,25
42. พระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 มาตรา 7,9
43. พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 มาตรา 25 ตี วรรค 2
44. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล และพนักงานองค์การของรัฐ พ.ศ. 2498 มาตรา 13
45. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาตรา 14,15
46. พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 31,31 ทวิ 32,33,36,38,39
47. พระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. 2535 มาตรา 216
48. พระราชบัญญัติบังคับการให้เป็นไปตามอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก พ.ศ. 2498 มาตรา 12,15,17
49. พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 มาตรา 91,116 วรรค 5
50. ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 มาตรา 108 ทวิ
51. ประมวลกฎหมายอาญาทหาร พ.ศ. 2507 มาตรา 13-20,22,26-27,29-39,42-50
52. ประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2494 มาตรา 37

53. พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 62,72,72 ทวิ,73,73ทวิ
54. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 31
55. พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พ.ศ. 2477 มาตรา 58
56. พระราชบัญญัติป้องกันและการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 มาตรา 4-6,9,11-12
57. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 มาตรา 15-24
58. พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524 มาตรา 59,66
59. พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 มาตรา 37
60. พระราชบัญญัติไฟ พ.ศ. 2486 มาตรา 14 จัตวา
61. พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 36
62. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายรัษฎากร พ.ศ. 2534 มาตรา 90/4
63. พระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2527 มาตรา 147,165
64. พระราชบัญญัติมาตรา ชั่ง ตวง วัด พ.ศ. 2466 มาตรา 32
65. พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. 2403 มาตรา 7,18,51,58,59
66. พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 มาตรา 101,117,118,119 122 ทวิ
67. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 65,66-69,73-36,82,83,86,91,93,93 ทวิ
68. พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 มาตรา 135,148,152
69. พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481 มาตรา 62 ทวิ,62 ตริ

70. พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2479 มาตรา 36,48
71. พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 32
72. พร.37 (โรงงานผลิตอาวุธ) พ.ศ. 2518 ข้อ 30,38
73. พระราชบัญญัติรัตนโกสินทร์ศก 113 พ.ศ. 2517 มาตรา 62
74. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 69
75. พระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ. 2471 มาตรา 4
76. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ข้อ 10
77. พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2495 มาตรา 16,17
78. พระราชบัญญัติว่าด้วยเขตปลอดภัยในราชการทหาร พ.ศ. 2478 มาตรา 7
79. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. 2530 มาตรา 25 วรรคสอง
80. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502 มาตรา 4-11
81. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดบางประการต่อการเดินอากาศ พ.ศ. 2521 มาตรา 5-10
82. พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 มาตรา 17
83. พระราชบัญญัติวิทยุโทรคมนาคม พ.ศ. 2498 มาตรา 6,11,16
84. พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 มาตรา 13,13 ทวิ, 16 วรรคแรก,36,62,62 ทวิ,62 ตี,62 จัตวา,106,106 ทวิ
85. พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 มาตรา 45

86. พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 27,27 ทวิ,31
87. พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2480 มาตรา 10
88. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 53,54
89. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98,99,101 วรรคสอง
90. พระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว พ.ศ. 2489 มาตรา 10,13,13 ทวิ,15
91. พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 278-279,306,309,310-313
92. พระราชบัญญัติองค์การร่วมไทย-มาเลเซีย พ.ศ. 2535 มาตรา 23
93. พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 มาตรา 59,61
94. พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 มาตรา 72,72 ทวิ,73 ทวิ,74,75,78
95. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 24
96. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2524 มาตรา 15
97. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 มาตรา 5,6,7,10,11,12,13

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับความผิดมูลฐานตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้ง 9 ฐานความผิด และความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 และความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550 รวมทั้งสิ้น 11
 มูลฐานความผิด ดังนี้⁹

- ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา
- ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
- ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์หรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
- ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา
- ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์ที่กระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่ หรือช่องโหว่ตามประมวลกฎหมายอาญา
- ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
- ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา
- ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน
- ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- ความผิดการค้ามนุษย์

พบว่าความผิดทั้ง 11 มูลฐานความผิดที่เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน มีบทบัญญัติที่ได้กำหนดโทษจำคุกเกิน 4 ปี และหรือเกินกว่าสี่ปีขึ้นไป เปรียบเทียบกับแนวความคิดในการของความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือความผิดนั้นต้องมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม , ความผิดที่ลักษณะของอาชญากรรมมีผลตอบแทนในวงเงินสูง , ความผิดที่มีลักษณะยากแก่การปราบปราม , ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 ดังนี้

⁹ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 139/2546 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2546

ความผิดนั้นต้องมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม

องค์กรอาชญากรรมเป็นกลุ่มซึ่งประสานงานกันและควบคุมกันโดยกฎเกณฑ์ในกลุ่มของตน เป็นที่รวมของอาชญากรรมซึ่งทำงานภายใต้โครงสร้างที่สลับซับซ้อน กฎหมายที่ใช้บังคับเข้มงวดและวิธีการบังคับที่เป็นความลับ มีการแบ่งหน้าที่กันทำ มีการบังคับบัญชา กิจกรรมสำคัญขององค์กรอาชญากรรมคือกิจกรรมที่สนองความต้องการในสินค้าและบริการที่เป็นสิ่งผิดกฎหมาย รวมถึงการการประกอบการในธุรกิจที่ถูกกฎหมาย อันจะเห็นได้จาก ความผิดอาญาร้ายแรง ต่อไปนี้ที่ผู้กระทำผิดมีทั้งที่กระทำผิดเพียงลำพัง และมีลักษณะที่ผู้กระทำความผิดเป็นองค์กรอาชญากรรม เช่น ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชกทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ (รับจ้างทวงหนี้) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย (มือปืนรับจ้าง) ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง (เรียกค่าไถ่ ค่าคุ้มครอง) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ (แก๊งค์ลักทรัพย์ ลักโบราณวัตถุ หรือ ปล้นทรัพย์) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อันได้แก่ความผิดดังต่อไปนี้

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

ลักษณะ 1 ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

- หมวด 2 ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร มาตรา 113-117
- ความผิดฐานการก่อการร้าย 135/1 – 135/4

ลักษณะ 6 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน มาตรา 217-222,224-232,234,237-238 (ลักลอบวางเพลิง เผาทรัพย์)

ลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย (มือปืนรับจ้าง)

- หมวด 1 ความผิดต่อชีวิต มาตรา 288-2931
- หมวด 2 ความผิดต่อร่างกาย มาตรา 297-298

ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง

- หมวด 1 ความผิดต่อเสรีภาพ มาตรา 309,310 ทวิ,311 วรรคสอง, 312 ทวิ,313-315,317-320 (จับตัวเรียกค่าไถ่ เรียกค่าคุ้มครอง)

ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ (แก๊งค์ลักทรัพย์ ลักวัตถุโบราณ ปล้นทรัพย์)

- หมวด 1 ความผิดฐานลักทรัพย์ และ ชิงทรัพย์ มาตรา 335,335 ทวิ,336,336 ทวิ
- หมวด 2 ความผิดฐานกรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และ ปล้นทรัพย์ มาตรา 337-340 ตี(แบล็คเมลล์)
- หมวด 3 ความผิดฐานฉ้อโกง มาตรา 342-343,347 (ฉ้อโกงประชาชน)

ความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 63 วรรค 1,64,71,73

พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 82

พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 มาตรา 25 ตี วรรค 2

พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 31,31 ทวิ 32,33,36,38,39

พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 62,72,72 ทวิ,73,73ทวิ

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 31

พระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2527 มาตรา 147,165

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 65,66-69,73-36,82,83,86,91,93,93 ทวิ

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 69

พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 มาตรา 13,13 ทวิ, 16 วรรคแรก,36,62,62 ทวิ,62 ตี,62 จัตวา,106,106 ทวิ

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 53,54

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และ สิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490
มาตรา 72,72 ทวิ,73 ทวิ,74,75,78

ความผิดที่ลักษณะของอาชญากรรมมีผลตอบแทนในวงเงินสูง

องค์กรอาชญากรรมได้รับค่าตอบแทนในวงเงินที่สูงและมีส่วนช่วยให้คนเหล่านั้นไม่ถูกลงโทษเมื่อถูกจับกุม หรือแม้ถูกจับกุมและลงโทษเงินที่สะสมไว้ก็จะเป็นทุนสำรองเพื่อเลี้ยงตัวหรือกลับมามีกระทำความผิดอีกเมื่อพ้นโทษ หรือระหว่างการถูกลงโทษเครือข่ายในสายงานสามารถประกอบอาชญากรรมของผู้กระทำความผิดยังดำเนินต่อไปเพราะเงินทุนยังหมุนเวียนสามารถทดแทนกันได้เมื่อขาดคนใดคนหนึ่ง

ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีการศึกษาที่ดี ทำงานในระดับสูง การทำความผิดยกยอกหรือข้อโกง ของผู้บริหารระดับสูง เช่นผู้จัดการ กรรมการ ธนาคารหรือบริษัทต่างๆโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินในหน้าที่ของตน ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุนหลักทรัพย์และเครดิตฟองซิเออร์ อันได้แก่ความผิดดังต่อไปนี้

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

ลักษณะ 2 ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง

- หมวด 1 ความผิดต่อเจ้าพนักงาน มาตรา 140,143,144
- หมวด 2 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา 147-164,166

ลักษณะ 3 ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม

- หมวด 1 ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม มาตรา 167,174,175,177,180
วรรคสอง, 181,184,185,188,190,191,198
- หมวด 2 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม มาตรา 200-202,204

ลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง

- หมวด 1 ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา มาตรา 240-247
- หมวด 2 ความผิดเกี่ยวกับดวงตรา แสตมป์ และตั๋ว มาตรา 250-255

- หมวด 3 ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร มาตรา 265-266

ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง

- หมวด 1 ความผิดต่อเสรีภาพ มาตรา 309,310 ทวิ,311 วรรคสอง, 312 ทวิ,313-315,317-320

ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

- หมวด 1 ความผิดฐานลักทรัพย์ และ ชิงทรัพย์ มาตรา 335,335 ทวิ,336,336 ทวิ
- หมวด 2 ความผิดฐานกรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และ ปล้นทรัพย์ มาตรา 337-340 ตี
- หมวด 3 ความผิดฐานฉ้อโกง มาตรา 342-343,347
- หมวด 6 ความผิดฐานรับของโจร มาตรา 357

ความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา

พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 มาตรา 40

พระราชบัญญัติการส่งออกปิ่นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 มาตรา 20

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และ ธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 มาตรา 17,75,75 ทวิ,75 ตี, 75 เบญจ, 75 ฉ, 75 สัตต, 75 อัญฐ

พระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2527 มาตรา 147,165

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 69

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 278-279,306,309,310-313

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542
มาตรา 5,6,7,10,11,12,13

ความผิดที่มีลักษณะยากแก่การปราบปราม

การกระทำความผิดอาชญากรรม มีการพัฒนารูปแบบของการกระทำความผิดและมีการแพร่ขยายในวงกว้างในลักษณะที่เป็นองค์กรอาชญากรรม และมีความรุนแรงในการกระทำความผิดมากขึ้น รวมทั้งผู้กระทำความผิดมีการวางแผนการกระทำความผิดที่ซับซ้อน และยากแก่การสืบสวนสอบสวน ติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด มาตรการในทางกฎหมายจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีผลต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในการให้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานและวิธีในการปฏิบัติกับอาชญากรรมในลักษณะนี้ เช่น ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การของรัฐ เป็นต้น ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร และการก่ออาชญากรรมมักกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยอาศัยเทคโนโลยี และการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว โดยผู้กระทำความผิดสามารถลงมือกระทำความผิดได้โดยไม่ต้องไปปรากฏตัวยังที่เกิดเหตุ รวมทั้งสามารถประชุม วางแผน สั่งการโดยอาศัยความทันสมัยของเทคโนโลยี จึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในปราบปราม อันได้แก่ความผิดดังต่อไปนี้

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

ลักษณะ 2 ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง

- หมวด 1 ความผิดต่อเจ้าพนักงาน มาตรา 140,143,144
- หมวด 2 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา 147-164,166

ลักษณะ 3 ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม

- หมวด 1 ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม มาตรา 167,174,175,177,180
วรรคสอง, 181,184,185,188,190,191,198
- หมวด 2 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม มาตรา 200-202,204

ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

- หมวด 3 ความผิดฐานฉ้อโกง มาตรา 342-343,347

ความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และ ผู้ว่าราชการ

กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2531 มาตรา 83,84,85,86,89

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2522 มาตรา 83-86,91

พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 มาตรา 25 ตีรวรรค 2

พระราชบัญญัติพรกการเมือง พ.ศ. 2524 มาตรา 59,66

พระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2527 มาตรา 147,165

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 65,66-69,73-

36,82,83,86,91,93,93 ทวิ

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502

มาตรา 4-11

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 27,27 ทวิ,31

พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2480 มาตรา 10

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 278-

279,306,309,310-313

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542

มาตรา 5,6,7,10,11,12,13

ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ

เนื่องจากธุรกิจผิดกฎหมายเหล่านี้ให้ผลประโยชน์มหาศาลและผลประโยชน์เหล่านี้จะถูหมุนกลับมาใช้สนับสนุนกิจกรรมผิดกฎหมายนั้นๆ หรือกิจกรรมผิดกฎหมายอื่นๆ หรือถ้าถูกนำกลับมาใช้ในกิจกรรมถูกกฎหมาย จะก่อให้เกิดการการแย่งชิงทรัพยากร หรือเรียกว่าเป็นคู่แข่งกับที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจนั้นๆ อยู่แล้ว ซึ่งนับว่าไม่ยุติธรรมสำหรับผู้ที่อยู่ในธุรกิจในด้านนั้นๆ อยู่แล้ว เพราะองค์การอาชญากรรมมีเงินจากธุรกิจผิดกฎหมายซึ่งเป็นจำนวนมหาศาลได้เปรียบว่าผู้ประกอบการ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อการเก็บรายได้ของรัฐในการเรียกเก็บภาษี ส่งผลให้เงินออกจากระบบการเงินเนื่องจากการนำเงินออกไปนอกระบบการเงิน ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงินของประเทศโดยตรง เช่น ความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ความผิดฐานกักขังเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงเงินตรา อันได้แก่ความผิดดังต่อไปนี้

ความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา

พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 มาตรา 40

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และ ธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 มาตรา 17, 75, 75 ทวิ, 75 ตริ, 75 เบญจ, 75 ฉ, 75 สัตต, 75 อัฐ

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 56 วรรคสอง

พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 มาตรา 25 ตริ วรรค 2

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 31

พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 มาตรา 37

พระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2527 มาตรา 147, 165

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 69

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 53, 54

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98,99,101 วรรคสอง

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 24

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2524 มาตรา 15

ซึ่งการนำความผิดอาญาร้ายแรงที่กล่าวมาข้างต้น มากำหนดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ประเภทความผิดทั้งสี่ประเภทนั้นมีข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

ข้อดี

1. ทำให้ทราบว่า ความผิดอาญาร้ายแรงที่มีโทษจำคุกสี่ปีหรือกว่าสี่ปีขึ้นไปปรากฏในกฎหมายของไทยนั้นมีมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการพิจารณาแนวทางในการกำหนดความผิดตามกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาของไทย

2. เป็นการตรวจสอบว่าความผิดประเภทใดบ้างที่เข้าเงื่อนไขของการเป็นความผิดความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินประกอบกับเป็นการจัดกลุ่มความผิดอาญาร้ายแรงไว้ตามประเภทของลักษณะผลกระทบที่เกิดมาจากการทำความผิดอาญาร้ายแรงในด้านต่างๆ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไป เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเป็นความผิดมูลฐานเฉพาะความผิดนั้นในโอกาสต่อไป

3. ทำให้ทราบว่าความผิดที่ผู้กระทำความผิดนำมาใช้เป็นกิจกรรมในการฟอกเงินที่ได้มาจากการทำความผิดมีมากมายหลายวิธีการมาก ที่มีการกำหนดการกระทำเหล่านั้นให้เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายแล้ว แต่หากต้องการให้การบังคับใช้มีประสิทธิภาพก็ควรกำหนดให้ความผิดนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วย

ข้อเสีย

1. การที่ความผิดอาญาร้ายแรงมีจำนวนมาก หากมีการกำหนดเป็นความผิดมูลฐานทั้งหมดจะทำให้ความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินของไทยมีจำนวนมาก จนอาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพลดลง

2. การที่ความผิดมูลฐานมีจำนวนมากก็ย่อมส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจจำนวนมากเช่นกัน อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนในวงกว้างขึ้น

ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าการตรวจสอบความผิดอาญาร้ายแรง ที่มีโทษจำคุกสี่ปีหรือมากกว่าสี่ปีขึ้นไป เป็นการตรวจสอบความผิดที่มีโทษทางอาญาของไทยว่าความผิดใดบ้างที่เป็นความผิดอาญาร้ายแรงตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ซึ่งเป็นการตรวจสอบกฎหมายโดยรวม อีกทั้งเมื่อนำประเภทความผิดนั้นมาจัดกลุ่มตามลักษณะของความผิดที่เป็นไปตามเงื่อนไขของความผิดมูลฐานทำให้เห็นภาพชัดเจนว่าความผิดใดบ้างที่ส่งผลกระทบในด้านใดบ้าง ซึ่งมีทั้งข้อดีที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพและครอบคลุมกิจกรรมของเหล่าอาชญากรแล้วก็ยังมีส่วนเสียที่เป็นความผิดที่มีจำนวนมากทำให้การบังคับใช้กฎหมายอาจไม่เต็มที่ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าวิธีการที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพเต็มที่ แม้การนำความผิดอาญาร้ายแรงซึ่งมีความผิดจำนวนมากมาบังคับใช้จำส่งผลกระทบในวงกว้าง แต่เมื่อคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดคือการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่นับวันจะมีความรุนแรงมากขึ้น จึงควรเพิ่มมาตรการดังกล่าว แม้อาจทำให้เกิดความไม่สะดวกขึ้น การเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายนั้นย่อมส่งผลดีกับสังคมโดยรวมทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของชาติ อีกทั้งผู้เขียนเห็นว่า เมื่อประเทศไทยมีกฎหมายป้องกันและป้องกันการฟอกเงิน ก็ควรใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ควรจำกัดกรอบความผิดไว้เพียงแค่ความผิด 11 มูลฐานความผิดเท่านั้น

4.3.2 เปรียบเทียบความผิดมูลฐานของต่างประเทศกับประเทศไทย

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศพบว่า มีลักษณะความผิดมูลฐานเปรียบเทียบกับประเทศไทยได้ดังนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่อกฎหมายควบคุมการฟอกเงิน ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน คือ Money Laundering Control Act 1986 (MLCA) ซึ่งบัญญัติไว้ใน 18 U.S.C. (18 United States Code) ซึ่งได้กำหนดห้ามเกี่ยวกับการฟอกเงินในลักษณะกว้าง ๆ ของการโอนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรมโดยผู้กระทำนั้นต้องมีเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำอันมิชอบด้วยออกกฎหมาย (Specified Unlawful Activity) หรือรู้ว่าการโอนเงินนั้นได้กระทำไปโดยมีเจตนาที่จะปกปิดแหล่งที่มา หรือเจ้าของเงิน หรือการควบคุมเงิน จึงเห็นได้ว่าการที่จะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของ

สหรัฐอเมริกาจะต้องมีการกระทำตามที่บัญญัติไว้ใน 18 U.S.C. ดังรายละเอียดที่ปรากฏในบทที่ 3

และพบว่าสหรัฐอเมริกาได้กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายไว้เป็นจำนวนมากกว่า 150 ฐานความผิด โดยพิจารณาจากความผิดที่เงินเป็นปัจจัยสำคัญคือความผิดทางเศรษฐกิจ และผลร้ายของความผิดดังกล่าวจะมีส่วนทำลายสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนมนุษยชน จึงอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกามีลักษณะความผิดมูลฐานมากกว่าประเทศอื่น ๆ และครอบคลุมความผิดเกือบทุกการกระทำผิด ทั้งนี้เนื่องจากความเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพ ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง จึงมีความจำเป็นในการที่รัฐบาลต้องออกกฎหมายมาเพื่อครอบคลุมการกระทำผิดให้มากที่สุดเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และเป็นแม่แบบของกฎหมายฟอกเงินในประเทศต่าง

ประเทศออสเตรเลีย มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอยู่ 4 ฉบับ คือ Custom Act 1901 , Proceed of Crime Act 1987 , Financial Transaction Report Act 1988, Telecommunications Act 1991 แต่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินมากที่สุดได้แก่ Custom Act 1901 ที่กำหนดให้รัฐบาลสามารถยึดทรัพย์สิน ที่ได้มาจากการซื้อขายยาเสพติดและให้ศาลมีอำนาจสั่งปรับผู้กระทำความผิดได้เป็นจำนวนที่สูงเท่ากับผลประโยชน์ที่ได้จากการซื้อขายยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดแม้จะไม่ใช่ความผิดมูลฐานโดยตรงของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่อาจถือได้ว่าเป็นความผิดมูลฐานโดยอ้อม ทั้งนี้เพราะกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด เพียงแต่ให้อำนาจรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งศาลยุติธรรมของให้สถาบันการเงินส่งข้อมูลของผู้กระทำหรือกำลังจะกระทำเกี่ยวกับความผิดที่เป็นข้อหารุนแรงซึ่งได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การฉ้อโกงเป็นขบวนการ การฟอกเงิน และการเลียงภาษี หรือผู้ที่ได้รับหรือกำลังจะได้รับประโยชน์ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมจากการกระทำความผิดดังกล่าว กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดบทลงโทษการฟอกเงิน การตรวจสอบความผิดที่เป็นข้อหารุนแรง จึงถือได้ความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินของออสเตรเลียมีลักษณะครอบคลุมทุกฐานความผิด(all crime)

ประเทศมาเลเซีย กฎหมาย Anti Money Laundering Act 2001 ได้ให้อำนาจในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้อย่างกว้างขวาง โดยได้กำหนดความผิดไว้กว่า 119 ความผิดมูลฐาน โดยมีลักษณะเด่นคือการให้ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการ

ฟอกเงินของมาเลเซีย มีอำนาจในการพัฒนาการเปิดสถาบันการเงินใหม่ตรวจสอบความพร้อม และ ประวัติการประกอบการที่ไม่ดี รวมไปถึงมีอำนาจในการตรวจสอบว่าสถาบันการเงินนั้นจะต้องไม่ มีความเกี่ยวข้องกับแหล่งทุนที่ผิดกฎหมายทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

ประเทศฟิลิปปินส์ กฎหมาย Anti Money Laundering Act of 2001 มี วัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในกิจการที่ผิดกฎหมาย และป้องกันมิให้ การฟอกเงินในสถาบันการเงินในฟิลิปปินส์ กฎหมายฉบับนี้กำหนดฐานความผิดไว้ 14 ความผิด มูลฐาน เช่น ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด การลักพาตัว ความผิดเกี่ยวกับการรับสินบน ฯลฯ ซึ่งเป็นความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงและมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม

ประเทศไต้หวัน กฎหมาย Money Laundering Control Act 1996 ได้ กำหนดความผิดมูลฐานไว้แบบกว้าง ๆ เป็นอาชญากรรมร้ายแรงหรือความผิดอาญาร้ายแรง ตัวอย่างเช่น กำหนดอัตราโทษขั้นต่ำของฐานความผิดทางอาญาไว้ว่า ความผิดทุกประเภทที่มีอัตรา โทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป พร้อมกับความผิดอย่างอื่นที่ได้ระบุความผิดไว้ในจำนวน 11 ประเภท ความผิดอาญาร้ายแรงเป็นสำคัญ

ประเทศไทย ได้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน มีความผิดมูลฐานจนกระทั่งถึงปัจจุบัน 9 มูลฐานความผิด และความผิดตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 และความผิดตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่ง สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550 รวมทั้งสิ้น 11 มูลฐานความผิด

สรุปได้ว่าประเทศต่าง ๆ ได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้ในกฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งในการกำหนดความผิดมูลฐาน แบ่ง ออกได้เป็นสามประเภท¹⁰

ประเภทแรก คือกำหนดความผิดมูลฐานครอบคลุมทุกฐานความผิด (all Crime) เช่นประเทศ ออสเตรเลีย เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ เป็นต้น

¹⁰ สีนทาท ประยูรรัตน์ ,พ.ต.อ., “ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับมาตรการป้องกันและ ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล,”ใน การประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 เรื่องมาตรการ ป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2547), หน้า 357.

ประเภทที่สอง คือ ระบุความผิดจำนวนมากลงไปในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เช่น สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

ประเภทที่สาม คือ ไม่ระบุฐานความผิดแต่จะระบุไว้กว้างๆ ครอบคลุมความผิดหลายประเภท โดยการกำหนดตามโทษขั้นต่ำไว้เช่น ฮองกง ไต้หวัน ญี่ปุ่น เป็นต้น

ซึ่งปรากฏตามตารางแสดงลักษณะในการกำหนดความผิดมูลฐานดังนี้

ประเทศ	ความผิดมูลฐาน			หมายเหตุ
	อาชญากรรมทุกประเภทเป็นความผิดมูลฐาน	กำหนดตามโทษขั้นต่ำ/ขั้นสูง/ฟ้องร้องดำเนินคดีได้	กำหนดเป็นความผิดบัญญัติรายชื่อความผิดมูลฐาน	
Andora			5	
Argentina		✓	7	
Australia	✓			
Belgium			22	
Brazil		✓	8	
Bulgaria	✓			
Canada		✓	14	
Columbia			9	
Denmark	✓			
Dominica			13	
Estonia	✓			
Finland	✓			
Georgia		✓		
Hong Kong		✓		
Indonesia			15	
Italy			21	
Ireland		✓	3	
Japan		✓	59	

ประเทศ	ความผิดมูลฐาน			หมายเหตุ
	อาชญากรรมทุกประเภทเป็นความผิดมูลฐาน	กำหนดตามโทษขั้นต่ำ/ขั้นสูง/ฟ้องร้องดำเนินคดีได้	กำหนดเป็นความผิดบัญชีรายชื่อความผิดมูลฐาน	
Korea			18	
Lebanon		✓	6	
Malaysia			176	
Mauritius		✓		
Monaco		✓	2	
Myanmar			11	
Netherlands	✓			
Panama			11	
Philippines		✓	14	
Poland	✓			
Portugal		✓	23	
Russia		✓		
Singapore			187	
South Africa		✓		
St. Vincent and the Grenadines		✓		
Ukraine		✓		
United Kingdom	✓			
United States of America		✓	มากกว่า 150	

4.3.3 ความเหมาะสมในการกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

4.3.3.1 ความจำเป็นที่ต้องกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

จากการศึกษาความผิดอาญาร้ายแรง (Serious Crime) ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 เป็นความต้องการร่วมกันของภาคีสมาชิกในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม และปราบปรามการฟอกเงิน ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมจะกระทำความผิด ในลักษณะที่เป็นความผิดอาญาร้ายแรง ไม่ว่าจะเป็นการค้ายาเสพติด การจ้างงานฆ่า การลักพาตัวเรียกค่าไถ่ ฯลฯ เพื่อตอบสนององกิจกรรมขององค์กร หรือ เพื่อกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมดำเนินอยู่ได้ และทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมความผิดอาญาที่กระทำด้วยกลุ่มองค์กรอาชญากรรม หรือกลุ่มนักฟอกเงิน และให้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้สามารถครอบคลุมความผิดอาญาร้ายแรง

เนื่องจากปัญหาการฟอกเงินเป็นปัญหาทั้งระดับประเทศและระดับนานาชาติ อันต้องอาศัยความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ ลำพังแต่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะแก้ไข ปัญหาของประเทศฝ่ายเดียวย่อมไม่สามารถสัมฤทธิ์ผลได้ นานาประเทศจึงมีความพยายามในการหาทางคิดรูปแบบวิธีการร่วมกันป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมทั้งมีมาตรการป้องกันมิให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินถูกใช้เป็นแหล่งในการฟอกเงิน

กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ของประเทศไทย ครอบคลุมความผิดมูลฐานเพียงการกระทำความผิดมูลฐาน 11 ฐานความผิด ที่กำหนดไว้เท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงการดำเนินกิจการที่ผิดกฎหมายขององค์กรอาชญากรรมทั้งหมด¹¹

ประกอบกับจากประเทศไทยไม่มีกฎหมายฉบับใดบัญญัติเกี่ยวกับความผิดอาญาร้ายแรงไว้โดยเฉพาะ มีการกล่าวถึงความผิดอาญาร้ายแรงไว้ในกฎหมายไทยในส่วนของเหตุในการออกหมายจับหรือออกหมายขัง¹² ของศาลเท่านั้น ซึ่งต้องยอมรับว่าส่วนหนึ่งขององค์กรอาชญากรรม หรือ กลุ่มอิทธิพล มักกระทำอาชญากรรมที่มีความรุนแรงในการปฏิบัติ เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายขององค์กร และข่มขู่ประชาชน หรือแม้กระทั่งคนในองค์กรเอง อีกทั้งเมื่อทำการศึกษาความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกเกินกว่า 4 ปี พบว่า ความผิดมูลฐานทั้ง 11 มูลฐานที่กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นั้นมี

¹¹ วันชัย รุจนวงศ์ , ฝ่ายองค์กรอาชญากรรม, หน้า 181.

¹² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66

อัตราโทษจำคุกสูงกว่า 4 ปี ทั้งสิ้น ย่อมชี้ให้เห็นว่าความผิดอาญาร้ายแรงนั้นส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในประเทศไทยอย่างมาก ซึ่งน่าจะเป็นการที่ดีกว่า หากมีการบัญญัติให้ความผิดอาญาร้ายแรง เพื่อให้ครอบคลุมความผิดอาญาซึ่งสำหรับประเทศไทย การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ยังไม่ได้กำหนดถึงความผิดอาญาร้ายแรงไว้เป็นความผิดมูลฐาน ดังนั้น การกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานจะทำให้สามารถใช้มาตรการตรวจสอบรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมในทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด รวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ดังกล่าวได้ อันจะเป็นผลให้ลดความสามารถในการก่ออาชญากรรมของกระบวนการอาชญากรรมได้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งในเมื่อประเทศไทยมีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว จึงควรที่จะเปิดช่องให้สามารถใช้ให้มีความครอบคลุมความผิด ไม่ควรเจาะจงให้บังคับใช้กฎหมายฟอกเงินได้กับกิจการขององค์กรอาชญากรรมที่เป็นความผิดเพียง 11 ความผิดมูลฐาน เท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นความคับแคบ และเป็นการปิดช่องในการดำเนินการกับองค์กรอาชญากรรม

2. เพื่อให้สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ

การฟอกเงินในปัจจุบันมีรูปแบบและลักษณะอาชญากรรมเช่นเดียวกับอาชญากรรมข้ามชาติ ที่อาศัยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการคมนาคม และการสื่อสารระหว่างบุคคล ตลอดจนปัญหาช่องว่างของกฎหมายในแต่ละประเทศมาเป็นช่องทางในการฟอกเงิน ผลสะท้อนจากสภาพการดังกล่าว ทำให้รูปแบบของการฟอกเงินที่เกิดขึ้นแต่ในประเทศใดประเทศหนึ่งได้พัฒนาไปเป็นการฟอกเงินระดับนานาชาติ โดยอาศัยการประกอบอาชญากรรมที่มีความรุนแรงเป็นการขับเคลื่อนองค์กรอาชญากรรม ดังนั้นในเรื่องของหลักกฎหมายฟอกเงิน จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้มีความสอดคล้องกับสภาพและลักษณะของการกระทำความผิดของขบวนการอาชญากรรม

เนื่องจากขบวนการการฟอกเงินมีการพัฒนารูปแบบไปตามยุคสมัยอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงมีการประชุมหารือเพื่อกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในระดับประเทศหลายครั้ง เพื่อรับมือกับรูปแบบการฟอกเงินที่เปลี่ยนแปลงไป เหตุจำเป็นประการสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องการกำหนดให้การกระทำความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะ

องค์การ ค.ศ. 2000 ข้อ 2 (b) ที่กำหนดกล่าวถึงความผิดอาญาร้ายแรงไว้ ซึ่งการกระทำความผิดซึ่งสามารถลงโทษโดยการจำคุกหรือโทษทัณฑ์อื่นที่มีอัตราสูงเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปี หรือ โดยโทษที่หนักกว่านั้น และมาตรา 6 ของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์การ ค.ศ. 2000 ได้กำหนดให้ การฟอกเงินหรือทรัพย์สินเป็นความผิดอาญา ซึ่งส่วนนี้มีความสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่ประเทศไทยมีการบังคับใช้เพียงเรื่องของลักษณะ หรือความผิดเท่านั้นโดยจำกัดเป็นมาตรการเฉพาะกับการกระทำความผิดมูลฐานที่ระบุไว้เท่านั้น ยังไม่มีเงื่อนไขที่กำหนดครอบคลุมกับลักษณะแห่งลักษณะการกระทำความผิดที่เป็นลักษณะความผิดอาญาร้ายแรง ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมสำคัญของอาชญากร อันจะเห็นได้จากอนุสัญญา ข้อ 6 ได้กำหนดให้การฟอกเงินทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมเป็นความผิดมูลฐานและเพื่อประโยชน์ในการติดตาม หรือบังคับใช้ตามวรรค 1 ของอนุสัญญาข้อ 6 ในวรรคที่ 2 ได้กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องหาหนทางที่จะใช้บังคับกับการฟอกทรัพย์สินที่ได้มาจากอาชญากรรมเป็นความผิดของอนุสัญญาข้อ 6 วรรค 1 นี้ครอบคลุมความผิดมูลฐานโดยกว้างที่สุด และรัฐภาคีต้องให้ความผิดร้ายแรงทั้งหมดตามที่ระบุในข้อ 2 ของอนุสัญญานี้เป็นความผิดมูลฐานด้วยเพราะการกำหนดความผิดมูลฐานเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องจากจะเป็นการพิจารณาว่าการกระทำความผิดฐานใดบ้างที่จะนำมาตราการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับใช้กับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด¹³

จากสภาพการเพิ่มขึ้นของการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงประกอบกับประเทศไทยในฐานะที่เป็นภาคีสมาชิกจึงควรที่จะอนุวัติกฎหมายให้ไปเป็นไปตามอนุสัญญาดังกล่าว และสามารถที่จะช่วยให้การป้องกันและปราบปรามองค์การอาชญากรรม รวมทั้งอาชญากรรมข้ามชาติ มีประสิทธิภาพเต็มที่และประเทศไทยจะได้ให้ความร่วมมือกับต่างประเทศในการดำเนินการฟอกเงินและองค์การอาชญากรรมข้ามชาติได้

3. ความผิดมูลฐานในกฎหมายต่างประเทศ ไม่มีข้อจำกัด

เมื่อพิจารณากฎหมายของประเทศต่างๆ ข้างต้น จะเห็นได้ว่าแต่ละประเทศมีแนวทางในการดำเนินการกำหนดความผิดมูลฐานแตกต่างกัน แต่มีหลักการใกล้เคียงกันคือ

¹³ วันชัย รุจนวงศ์ ,เรื่องเดียวกัน, หน้า 81

ความผิดนั้นต้องเป็นความผิดที่มีความร้ายแรง และหรือ กระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างรุนแรงประเภทแรก โดยจะกำหนดความผิดมูลฐาน ระบุความผิดจำนวนมาก หรือไม่กี่จะไม่ระบุฐานความผิดแต่จะระบุไว้กว้างๆ ครอบคลุมความผิดหลายประเภท ทั้งนี้ เพื่อให้ครอบคลุมความผิดจำนวนมาก เพื่อให้ให้การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเมื่อประเทศไทยเลือกที่จะใช้วิธีการระบุฐานความผิดแล้ว (ตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542) ดังที่กล่าว ข้างต้น จึงควรที่จะใช้วิธีระบุฐานความผิดต่อไป และระบุความผิดให้เป็นจำนวนมากและ ครอบคลุมการกระทำผิด ดังที่ประเทศ สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ กำหนด ความผิดมูลฐานไว้จำนวนมากในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือ เช่น ออสเตรเลีย ฮังการี อิตาลี ไต้หวัน ไม่ระบุฐานความผิดแต่จะระบุไว้กว้างๆ ครอบคลุมความผิด หลายประเภท ซึ่งไม่ว่าแนวทางใดมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกันเพื่อให้สามารถครอบคลุมการกระทำ ความผิดขององค์กรอาชญากรรม และอาชญากรรมข้ามชาติได้มีประสิทธิภาพ ไม่ให้เกิดช่องว่าง ในการบังคับใช้กฎหมาย และยังสามารถให้ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดฟอกเงินได้อย่างมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าควรกำหนดความผิดมูลฐานขององค์กรอาชญากรรม ไว้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

4.3.3.2 แนวทางในการกำหนดความหมายของความผิดอาญาร้ายแรง

จากการศึกษาความหมายของความผิดอาญาร้ายแรง (Serious Crime) ตามที่อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกันของสมาชิกในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ ได้ ให้คำนิยามไว้ คือ การกระทำความผิดซึ่งสามารถลงโทษโดยการจำคุกอิสระภาพซึ่งมีอัตราสูงเป็น เวลาอย่างน้อย 4 ปี หรือ โดยโทษที่หนักกว่านั้น ซึ่งเป็นการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานให้กับภาคี สมาชิก ในการไปปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศเพื่อร่วมมือกันในการปราบปรามองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติ และการฟอกเงิน ซึ่งทั้งสองอย่างนี้ไม่สามารถแยกกันออกได้

เมื่อศึกษาจากกฎหมายของประเทศไทยเอง ได้มีการกล่าวถึงความผิดอาญา ร้ายแรงไว้ 2 ประการ กล่าวคือ ประการที่ 1 กำหนดว่าความผิดร้ายแรงตามกฎหมายไทย ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป เป็นอัตราโทษที่หนักและเป็นความผิด

ร้ายแรง จึงจำเป็นที่ศาลจะต้องรับฟังพยานหลักฐานโจทก์ หรือต้องสืบพยานหลักฐานจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงจึงจะพิพากษาลงโทษได้ แม้ว่าจำเลยจะยอมรับสารภาพ หากคำนี้ถึงอัตราโทษ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการห้ามศาลมิให้ลงโทษโดยอาศัยคำรับสารภาพ เพียงแต่อย่างเดียว และประการที่ 2 เป็นเหตุในการออกหมายจับและออกหมายชั่งของศาล คือ ความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี ตามที่กำหนดในมาตรา 66 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นเหตุในการออกหมายจับของศาล ครอบคลุมความผิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลชั้นต้น

จากการที่กฎหมายของไทยยังไม่ได้ให้ความหมายที่ชัดเจนได้กำหนดเป็นสองนัย และไม่ได้กำหนดถึงความผิดอาญาร้ายแรงโดยตรง เพียงเป็นการวางกรอบในการพิจารณาคดีของศาล และเหตุในการออกหมายจับหมายชั่งของศาลเท่านั้น และจากการศึกษาแนวทางการกำหนดความผิดมูลฐานของต่างประเทศ พบว่าทุกประเทศให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและการฟอกเงิน โดยมุ่งเน้นที่การกระทำความผิดอาญาที่มีความร้ายแรง และกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และออกกฎหมายให้เอื้อต่อการปราบปรามการฟอกเงิน และมีการพยายามดำเนินการให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ดังนั้น ผู้ทำการศึกษาเห็นว่า ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกตามอนุสัญญาฉบับนี้ ประกอบกับประเทศไทยมีปัญหาจากการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นที่กระทำความผิด หรือเป็นทางผ่าน เป็นที่หลบหนีการจับกุมของอาชญากร เนื่องประเทศไทยมีนโยบายเน้นการท่องเที่ยวเป็นสำคัญทำให้การตรวจสอบผู้กระทำความผิดย่อมมีประสิทธิภาพลดลงอันเกิดจากการเน้นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เหล่าอาชญากรจึงช่องโหว่ดังกล่าวหลบหนีเข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยว แม้กระทั่งใช้ประเทศไทยเป็นสถานที่ฟอกเงินอีกด้วย และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทย พร้อมทั้งมีความเชื่อมั่นในการเข้ามาลงทุน ประกอบกิจการในประเทศไทย ซึ่งจะสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงให้กับประเทศ จึงควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดให้เพิ่ม “ความผิดอาญาร้ายแรง” เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2. กำหนดคำนิยาม ความผิดอาญาร้ายแรง โดยกำหนดตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ดังนี้

“ความผิดอาญาร้ายแรง หมายความว่าถึง การกระทำความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่ สี่ปีขึ้นไป หรือโทษที่หนักกว่านั้น”

4.3.4 ผลกระทบจากการกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

จากที่ได้วิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริง รวมไปถึงปัญหาเกี่ยวกับความผิดอาญาร้ายแรง ซึ่งเป็นกิจกรรมของเหล่าอาชญากรนั้น มีความเกี่ยวข้องทั้งที่เป็นองค์กรอาชญากรรมภายในประเทศและองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยอาชญากรเหล่านั้นได้นำเอาเงินที่ได้จากกิจกรรมขององค์กรมากระทำการฟอกเงิน ดังนั้นเมื่อความผิดอาญาร้ายแรงสร้างปัญหาให้กับรัฐในการดำเนินการกับการฟอกเงิน จึงสมควรที่จะกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่อย่างไรก็ดี กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจกับผู้บังคับใช้กฎหมายค่อนข้างสูง โดยเฉพาะมาตรการในการยึดและริบทรัพย์สินที่กฎหมายผลักระการพิสูจน์ไปให้กับจำเลย ให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ค่อนข้างมากในการที่จะยึดทรัพย์สินที่สงสัยว่าจะได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐาน การทำจะกำหนดให้ความผิดชนิดใดเป็นความผิดมูลฐานนั้น ต้องกระทำด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ ในส่วนของเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายก็เกิดมุมมองในด้านการทำงานอย่างมาก หากกำหนดไม่เหมาะสมก็อาจมีส่วนให้การทำงานเป็นไปโดยไม่มีประสิทธิภาพได้

ในส่วนของกำหนัดความผิดอาญาร้ายแรง เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น มีข้อดีและเสียที่วิเคราะห์ได้ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อดีในการกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(1) สามารถลดจำนวนการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงลงได้

การกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สามารถลดจำนวนผู้กระทำความผิดลงได้ เนื่องมาจากกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีโทษทางอาญาที่หนักขึ้นกว่าโทษของความผิดอาญาร้ายแรงในบาง

ความผิดนอกเหนือจากโทษที่กำหนดไว้ในความผิดนั้น และการกำหนดความผิดไว้เป็นจำนวน มากทำให้ครอบคลุมการกระทำความผิดขององค์การอาชญากรรมที่นับวันจะมีความหลากหลาย ในการกระทำความผิดมากขึ้น ประกอบกับมีมาตรการวิปโทษทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ ความผิดเพื่อเติมจากการวิปโทษทางอาญา จึงมีผลในการข่มขู่และยับยั้งมิให้กล้ากระทำ ความผิดเนื่องจากจะต้องรับผิดแล้ว ทรัพย์สินที่ได้มายังจะถูกวิป ทำให้ผู้จะกระทำผิดส่วน หนึ่งไม่อยากเสี่ยงที่จะกระทำผิด

(2) สามารถตัดช่องในการหารายได้ขององค์การอาชญากรรม

จากการที่อาชญากรได้มีการพัฒนารูปแบบของเครือข่ายอาชญากรรมที่พัฒนา เป็นองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งมีการดำเนินการอย่างเป็นแบบแผนในรูปแบบขบวนการ ส่วนสำคัญที่ทำให้องค์การอาชญากรรมดำรงอยู่ได้คือ ทุน ซึ่งเงินทุนที่นำมาใช้ในการประกอบ อาชญากรรม ตลอดจนเลี้ยงดูบุคคลในองค์กร แม้กระทั่งใช้ในการติดสินบนเจ้าพนักงาน คือ รายได้ที่สมาชิกในองค์กรก่ออาชญากรรมที่เป็นความผิดอาญาร้ายแรง ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์การอาชญากรรมว่าประกอบอาชญากรรมในรูปแบบใดเป็นสำคัญ ผลตอบแทนดังกล่าวจะถูกหมุนมาเป็นทุนขององค์กรต่อไป ประกอบกับจะนำไปฟอกเงิน หาก ความผิดอาญาเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะทำให้ เจ้าพนักงานสามารถมีอำนาจในการยึดทรัพย์สินขององค์การอาชญากรรมได้เป็นจำนวนมาก ส่งผล ทำให้องค์การอาชญากรรมขาดรายได้ในการที่จะดำเนินงานหรือประกอบอาชญากรรมร้ายแรงให้ เป็นผลให้สามารถลดจำนวนของการกระทำผิดอาญาร้ายแรงขององค์การอาชญากรรมลงได้

(3) ส่งผลดีกับเศรษฐกิจของประเทศ

ความผิดอาญาร้ายแรง ที่กระทำโดยองค์การอาชญากรรมนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อระบบ เศรษฐกิจของประเทศในวงกว้าง และส่งผลกับความน่าเชื่อถือของต่างประเทศในการเข้ามาลงทุน ในประเทศไทย เนื่องจากต้องยอมรับว่าประเทศไทยยังต้องพึ่งพิงการลงโทษจากต่างชาติเป็น สำคัญ ดังนั้น การที่กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเข้ามามีบทบาทในการ ดำเนินคดีกับสมาชิกขององค์การอาชญากรรม ส่งผลให้การกระทำผิดอาญาร้ายแรงโดย องค์การอาชญากรรมลดลง ทำให้ประชาชนปลอดภัยจากความหวาดระแวงจากการกระทำผิด อาญาร้ายแรงขององค์การอาชญากรรม และต่างชาติมีความเชื่อมั่นในกฎหมายป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงินจะนำเงินของตนเข้ามาลงทุนในประเทศไทย เป็นการสร้างงานสร้าง รายได้ให้กับประชากรของประเทศ

(4) ส่งผลดีต่อสังคม

เมื่อความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะทำให้การกระทำความผิดอาญาร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมลดจำนวนลง และตัดรายได้ไปจากองค์กร ทำให้องค์กรอาชญากรรมอ่อนแอลงหรือจนกระทั่งตายไป ทำให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีอาชญากรรมลดลง ผู้มีอิทธิพลตลอดจนองค์กรอาชญากรรมที่ลดลงทำให้มีความปลอดภัยในชีวิตเพิ่มมากขึ้น ซึ่งความปลอดภัยในชีวิตนั้นถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่รัฐต้องมอบให้กับประชาชน

2. ข้อเสียในการกำหนดความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(1) เจ้าพนักงานมีโอกาสใช้กฎหมายในการทุจริต

เนื่องจากความผิดอาญาร้ายแรง ที่มีโทษจำคุกสี่ปี และที่สูงกว่านั้น ครอบคลุมความผิดทั้งที่ในประมวลกฎหมายอาญาและความผิดตาม พระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาเป็นจำนวนพอสมควร โดยเจตนากรณีในการกำหนดความผิดอาญาร้ายแรงนั้นมุ่งดำเนินการกับองค์กรอาชญากรรมเป็นสำคัญ แต่หากเป็นความผิดอาญาที่ร้ายแรงที่กระทำโดยบุคคลทั่วไป หากเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมต้องการหาประโยชน์ในทางทุจริต อาจใช้อ้างความผิดมูลฐานมาข่มขู่เพื่อจับกุมหรือยึดทรัพย์เพื่อจุดมุ่งหมายในทางทุจริตได้

(2) อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ทั้งนี้เนื่องมาจากความผิดมูลฐาน ความผิดอาญาร้ายแรง นั้นครอบคลุมความผิดหลายความผิดด้วยกัน อาจกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่เป็นหน้าที่ของรัฐเช่นกันในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันของประชาชนส่วนมาก

(3) ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องทำงานหนักขึ้น

จากความผิดอาญาร้ายแรงที่ครอบคลุมความผิดที่มีโทษจำคุกสี่ปี หรือเกินกว่านั้น ส่งผลกระทบต่อความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาเป็นจำนวนมาก เมื่อเป็นความผิดมูลฐาน อาจส่งผลให้เจ้าหน้าที่ต้องรับภาระในการตรวจสอบหนักขึ้น

เมื่อผู้เขียนวิเคราะห์แล้ว เห็นว่าการกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งนำมาพิจารณาแล้ว การเพิ่มความผิดอาญาร้ายแรงนั้นนอกจากจะสามารถลดจำนวนการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงลงได้แล้ว ทำให้การตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตลอดจนกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากการตัวช่องในการหารายได้ขององค์กรอาชญากรรมให้ลดลง จากความผิดมูลฐานที่ครอบคลุมความผิดอาญาที่เหล่าอาชญากรใช้ในการแสวงหารายได้ ปกปิดการกระทำความผิดและข่มขู่ผู้มีส่วนรู้เห็น หรือแม้กระทั่งสมาชิกในองค์กรอาชญากรรมนั้นๆ และส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ส่วนข้อเสียที่อาจก่อให้เกิดหน้าที่แสวงหาประโยชน์มิชอบหรือกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพต่อประชาชน เป็นสิ่งที่สามารถป้องกันได้ด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจอยู่แล้วว่แค่ไหนเพียงใด ส่วนการที่เป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้นนั้น สามารถแก้ไขโดยการออกกฎหมายให้ชัดเจน รัดกุม รวมไปถึงการกำหนดระเบียบในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานให้มีความชัดเจน มีบทลงโทษที่เด็ดขาด สามารถที่จะป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้

4.4 มาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน

4.4.1 การกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดลักษณะของการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน และบทลงโทษในทางอาญาไว้ดังนี้

มาตรา 5 ผู้ใด

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อนขณะหรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มาแหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

และได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินไว้ ต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปี ถึง สิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁴ ทั้งนี้หากผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท หากเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคล กระทำความผิด ต้องรับโทษต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปี ถึง สิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁵ เช่นกัน เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคล

แต่การที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดดังกล่าว ต้องปรากฏว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดมูลฐานก่อน หากการกระทำความผิดไม่เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นการแสดงให้เห็นว่ากฎหมายประสงค์เอาผิดกับผู้กระทำความผิดในทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอันเป็นความผิดมูลฐาน และใช้บทลงโทษทางอาญาและทางอาญาที่รุนแรงเพื่อตัดวงจรการกระทำความผิด

หากการกระทำความผิด อาญาร้ายแรง เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะทำให้อาชญากร องค์การอาชญากรรม ตลอดจนจนถึงกลุ่มอิทธิพล มีความเกรงกลัวการลงโทษตามกฎหมาย เพราะนอกเหนือจากจะต้องรับผิดในทางอาญาสำหรับความผิดที่ได้กระทำแล้ว ยังต้องรับผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งมีมาตรการลงโทษที่หนักกว่า และทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดจะถูกริบตกเป็นของแผ่นดิน

4.4.2 การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนอกราชอาณาจักร

การกระทำความผิดในการฟอกเงิน เป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมที่มีได้กระทำเพียงแต่ภายในประเทศเท่านั้น เนื่องจากสังคมมีการพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสาร ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถวางแผนอยู่ในต่างประเทศและส่งคนเข้ามากระทำความผิดในประเทศไทย หรือประสานงานใช้คนไทยกระทำความผิดร่วมกันกระทำความผิดอาญาร้ายแรง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้มีบทบัญญัติลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร หากปรากฏว่า

¹⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 60

¹⁵ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 61

1. ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
2. ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำไปโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ
3. ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวและการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐเท่านั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักร และมีได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

4.4.3 การลวงโทษผู้สนับสนุนหรือช่วยเหลือ ผู้พยายามกระทำความผิดหรือสมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นเป็นการกระทำความผิดที่มักกระทำเป็นขบวนการ หรือ เป็นองค์กร จึงมีผู้กระทำความผิดทั้งที่เป็นตัวการ ผู้สนับสนุน จึงจำเป็นต้องดำเนินการกับบุคคลในองค์กร เพราะหากเพียงดำเนินการกับผู้ที่ถูกจับกุมได้เท่านั้นองค์กรหรือขบวนการก็ยังคงอยู่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้มีบทบัญญัติให้ดำเนินการกับผู้สนับสนุน ผู้พยายามกระทำความผิด และผู้สมคบดังนี้

มาตรา 7 ในความผิดฐานฟอกเงิน ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

- (1) สนับสนุนการกระทำความผิดหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด
- (2) จัดหา หรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใด ๆ หรือกระทำการใด ๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ หรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิด

ผู้ใดจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ฟำนัก หรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วยบิดามารดา บุตร สามี หรือภรรยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

มาตรา 8 ผู้ใดพยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ

มาตรา 9 ผู้ใดสมคบโดยตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานพอกเงิน ต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าได้มีการกระทำความผิดฐานพอกเงินเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบนั้นต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ในกรณีที่ความผิดได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำความผิด แต่เนื่องจากการเข้าขัดขวางของผู้สมคบทำให้การกระทำนั้นกระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผลผู้สมคบที่กระทำการขัดขวางนั้น คงได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งเท่านั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกลับใจให้ความจริงแก่การสมคบต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ก่อนที่จะมีการกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกัน ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้

4.4.4 การลงโทษหนักขึ้นหากผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่ในการยุติธรรมหรือมีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน

ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาเนื่องจากเจ้าหน้าที่ย่อมมีโอกาสที่จะใช้อำนาจหน้าที่ของตน เพื่อเอื้ออำนวยในการกระทำความผิดได้ง่ายกว่าประชาชนทั่วไป โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐทั่วไปและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินต้องรับโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้¹⁶ และหากเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน เจ้าหน้าที่ในการยุติธรรม ต้องรับโทษสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้¹⁷

เมื่อมาตรการลงโทษการผู้กระทำความผิดฐานพอกเงินตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน กับผู้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงแล้วเป็นบทลงโทษที่เพิ่มเติมเข้าไปทำให้นักพอกเงินที่ใช้วิธีการกระทำความผิดเป็นความผิดอาญาร้ายแรงเกรงกลัวในการกระทำความผิดมากยิ่งขึ้น และการบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น

¹⁶ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 10

¹⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 11

4.5. มาตรการในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์จำนวนมาก เป็นสิ่งจูงใจในสำคัญที่ทำให้เหล่าอาชญากรกระทำความผิดเพื่อให้ได้มา และหากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจับกุมตัวได้ จะยามใจกระทำความผิดต่อไปเพื่อหวังทรัพย์สินและประโยชน์ที่มากขึ้น และมีการพัฒนาการกระทำความผิดเป็นขบวนการ หรือองค์กรที่ใหญ่ขึ้น ประกอบอาชญากรรมหลายประเภทขึ้น เพียงแต่มาตรการลงโทษในทางอาญาไม่สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดหยุดก่ออาชญากรรมได้ เพราะองค์กร หรือขบวนการนั้นยังคงอยู่ เมื่อแม้ถูกจับกุมก็ยังมีบุคคลในองค์กรซึ่งดำเนินกิจการขององค์กรต่อไป ดังนั้นกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงมีมาตรการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่แตกต่างจากมาตรการยึดทรัพย์ทางอาญา เพื่อจัดการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดรวดเร็วกว่า

มาตรการยึดทรัพย์ทางอาญานั้น จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อศาลพิพากษาว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดตามฟ้อง โดยปราศจากข้อสงสัย จึงสามารถยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดได้ ซึ่งในทางปฏิบัติว่าขั้นตอนในชั้นศาลจะเสร็จสิ้นลง ผู้กระทำความผิดได้ยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินไปจนหมด และยากที่จะติดตามยึด นอกจากนี้ หากรัฐไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดตามฟ้อง แม้บุคคลนั้นอาจได้ทรัพย์สินมาโดยไม่สุจริต หรือโดยมิชอบด้วยกฎหมาย รัฐไม่สามารถยึดทรัพย์สินที่ต้องสงสัยดังกล่าวได้เพราะไม่มีคำพิพากษาเป็นเหตุแห่งการยึดทรัพย์

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้นำมาตรการในการยึดทรัพย์ทางแพ่ง ซึ่งเป็นการแยกการดำเนินคดีในทางอาญากับบุคคลที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินในคดีความผิดมูลฐาน หากบุคคลนั้นได้กระทำความผิดต้นเข้าลักษณะความผิดมูลฐาน และพบว่าบุคคลดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่มีหลักฐานเชื่อได้ว่าเกี่ยวข้องกับกรกระทำความผิดมูลฐานนั้น มาตรการยึดทรัพย์หรืออายัดทรัพย์จะถูกนำมาใช้ทันที โดยหลักสำคัญของมาตรการดังกล่าวคือการหลักการการพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินให้แก่จำเลยหรือบุคคลที่เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ดังนี้

- การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

เมื่อได้รับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมแล้ว คณะกรรมการธุรกรรมจะทำหน้าที่ตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามที่รายงานมานั้น และหากคณะกรรมการมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการโอน จำหน่าย ยกย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิด คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว มีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน สำหรับกรณีจำเป็นเร่งด่วนเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะสั่งยึด

หรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปก่อนได้ ทั้งนี้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 48 วรรคหนึ่งและวรรคสอง เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี ได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้แล้ว ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าว ก็ยังสามารถแสดงหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมีใช้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและขอให้คำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดได้

- การทำให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่มีการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด แล้วต่อมาภายหลังปรากฏหลักฐานที่เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดจริง เลขาธิการจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา 49 วรรคหนึ่ง แห่ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เมื่อศาลรับคำร้องที่พนักงานอัยการที่มาแล้ว ถ้ามีเหตุสมควรที่จะดำเนินการเพื่อกู้ครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน เลขาธิการจะส่งเรื่องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดความผิดฐานนั้นดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าว เพื่อกู้ครองสิทธิของผู้เสียหายก่อน ตามมาตรา 49 วรรคท้าย

ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เจ้าของทรัพย์สินอาจยื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่งให้ศาลเห็นว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือตนเป็นผู้รับโอนทรัพย์สินดังกล่าวมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทนหรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมหรือในทางกุตลสาธาณะ ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 50 วรรคหนึ่ง หากอัยการมีพยานบุคคลหรือพยานเอกสารเพื่อมาพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าทรัพย์สินที่เจ้าของทรัพย์สินร้องขอคืนนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ผู้ที่อ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินก็ต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าตนเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ถูกยึดและทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และได้ทรัพย์สินมาโดยสุจริตอย่างไร เมื่อทั้งสองผ่านนำพยานหลักฐานเข้าสืบแล้ว ศาลจะพิจารณาซึ่งนำพยานหลักฐานทั้งสองฝ่าย หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าตนเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สินฟังไม่ขึ้น ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ในทางกลับกันหากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือผู้อ้างตนเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นได้มาโดยสุจริต ศาลจะมีคำสั่งยกคำร้องของพนักงานอัยการและคืนทรัพย์สินให้แก่ผู้ร้องไป

เมื่อพิจารณามาตรการทางทรัพย์สิน ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สังเกตได้ว่ามีส่วนช่วยในการตัดวงจรการเงินของผู้กระทำความผิดได้ กล่าวคือ การริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็ทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อกระทำความผิด ได้มาจากการกระทำความผิด ก็สามารถนำมาตราการริบทรัพย์สินได้ โดยผลัการะการพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินให้กับจำเลย การผู้กระทำความผิดหรือได้รับโอนมาจากผู้กระทำความผิด ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าได้ทรัพย์สินมาอย่างถูกต้อง ทรัพย์สินดังกล่าวยอมตกเป็นของแผ่นดิน นอกจากนี้ การโอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สิน เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังกระทำความผิด จะเป็ความผิดฐานฟอกเงิน หากมาตรการทางอาญาไม่สามารถหยุดวงจรของการกระทำความผิด การจัดการกับทรัพย์สินจึงเป็สิ่งสำคัญ

ทั้งมาตรการด้านการลงโทษทางอาญาและมาตรการเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีขึ้นเพื่อปราบปรามการกระทำความผิดที่ก่อให้เกิดรายได้แก่อาชญากรเป็จำนวนมาก และกระทำกันเป็เครือข่ายขบวนการ หรือองค์กร ยากที่จะปราบปรามด้วยมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่เดิม และวิธีการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้นการกระทำความผิดลักษณะความผิดอาญาร้ายแรง มีความเหมาะสมจำเป็นต้งนำมาตราการทางกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอนแนะ

5.1 บทสรุป

อาชญากรรมเป็นอาการอย่างหนึ่งของสังคม ซึ่งมีหลายรูปแบบตั้งแต่การลักเล็กขโมยน้อย ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ฆาตกรรม การปล้นทรัพย์ ซึ่งอาชญากรรมแต่ละอย่างมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในเรื่องของความร้ายแรง (Seriousness) ของอาชญากรรมนั้น โดยความร้ายแรงนั้นขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละสังคมจะเป็นอย่างไร ความร้ายแรงของอาชญากรรมเป็นการพิจารณาลักษณะสำคัญของอาชญากรรมที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์นั้น จึงไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปจากบุคคลที่อยู่ต่างสังคม หรือต่างวัฒนธรรม เพราะความร้ายแรงของอาชญากรรมนั้นวัดได้จากแรงจูงใจของบุคคลบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากความเห็นของบุคคลทั่วไป ที่มีกพิจารณาจากความเสียหาย, ผู้เสียหาย หรือในแง่ของศีลธรรมและความไม่ถูกต้องของอาชญากรรมนั้น ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมและความเชื่อตลอดจนทัศนคติต่ออาชญากรรมของแต่ละสังคม

ความร้ายแรงของอาชญากรรมนั้น ส่งผลต่อการกระทำของผู้คนในสังคมคือ การตัดสินใจว่าอาชญากรรมใดร้ายแรงหรือไม่เป็นพื้นฐานทางวัฒนธรรมของมนุษย์ และกระบวนการพิจารณาคดีตลอดจนถึงการลงโทษของศาล จะพิจารณาจากความร้ายแรงของอาชญากรรมที่ผู้กระทำความผิดนั้นได้กระทำลงไป และขณะเดียวกัน การยอมรับของสังคมว่าอาชญากรรมใดเป็นอาชญากรรมร้ายแรง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะเข้าใจจิตวิทยาสังคม (social psychology) ของอาชญากรรม เช่นประชาชนมองว่าอาชญากรรมที่มีความรุนแรงมากมักเกิดน้อยกว่าอาชญากรรมที่มีความรุนแรงน้อยกว่า กล่าวคือ สังคมเชื่อว่าคดีฆาตกรรม เกิดน้อย คดีลักเล็กขโมยน้อย ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าความร้ายแรง (Seriousness) จึงเป็นการแสดงถึงความชัดเจนในความสำคัญของอาชญากรรม

อาชญากรรมที่กระทำขึ้นโดยขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรม มักใช้การกระทำความผิดที่มีความผิดรุนแรง และเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินจำนวนมาก ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรง และมีการพัฒนาจากที่กระทำความผิดภายในประเทศ กลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งเป็นไปตามความ

เจริญของเทคโนโลยีและการสื่อสาร และองค์การอาชญากรรมเหล่านั้นได้นำเงินและทรัพย์สินอันเป็นผลกำไรที่ได้จากกระทำความผิดไปผ่านกระบวนการเปลี่ยนสภาพในหลายลักษณะเพื่ออำพรางเงินที่มาของรายได้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอาศัยสถาบันการเงิน หรือการประกอบธุรกิจในรูปแบบที่ถูกต้องตามกฎหมายและ เพื่อให้ดูเหมือนว่าเป็นการดำเนินการตามกฎหมาย และทรัพย์สินเหล่านั้นก็จะวกกลับมาเป็นทุนในการประกอบอาชญากรรมอีกรอบในลักษณะที่เป็นวงจรอันเป็นลักษณะของการกระทำความผิดฟอกเงิน

ด้วยความตระหนักของนานาประเทศในความรุนแรงของปัญหาดังกล่าว อนุสัญญาเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 จึงเกิดขึ้น เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีการกำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องมีการอนุวัติกฎหมายภายในประเทศของตนให้สอดคล้องกับอนุสัญญาที่มีมาตรการที่สำคัญในการดำเนินการอันเป็นบรรทัดฐานขั้นต่ำในการดำเนินการกับอาชญากร เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ประเทศภาคีสมาชิกได้สามารถนำมาตราการภายในอนุสัญญาดังกล่าวเหล่านี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป จนสามารถที่จะมั่นใจได้ว่าไม่มีสถานที่ใดปลอดภัยสำหรับการดำเนินกิจกรรมขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติ

จากการศึกษาความผิดอาญาร้ายแรง (Serious Crime) ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 เป็นความต้องการร่วมกันของภาคีสมาชิกในการปราบปรามองค์การอาชญากรรม และปราบปรามการฟอกเงิน ทั้งนี้เนื่องจากองค์การอาชญากรรมจะกระทำความผิด ในลักษณะที่เป็นความผิดอาญาร้ายแรง ไม่ว่าจะเป็นการค้ายาเสพติด การจ้างงานฆ่า การลักพาตัวเรียกค่าไถ่ ฯลฯ เป็นการกระทำเพื่อตอบสนององกิจกรรมขององค์กร หรือ เพื่อให้องค์การอาชญากรรมดำรงอยู่ได้

เนื่องจากปัญหาการฟอกเงินเป็นปัญหาทั้งระดับประเทศและระดับนานาชาติ อันต้องอาศัยความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ ถ้าพึ่งแต่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะแก้ไขปัญหาของประเทศฝ่ายเดียวย่อมไม่สามารถสัมฤทธิ์ผลได้ นานาประเทศจึงมีความพยายามในการหาทางคิดรูปแบบวิธีการร่วมกันป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมทั้งมีมาตรการป้องกันมิให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินถูกใช้เป็นแหล่งในการฟอกเงินกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ของประเทศไทย ครอบคลุมความผิดมูลฐานเพียงการกระทำความผิดมูลฐาน 11

ฐานความผิด ที่กำหนดไว้เท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงการดำเนินกิจการที่ผิดกฎหมายขององค์กร
อาชญากรรมทั้งหมด

จากการศึกษาประมวลกฎหมายอาญาของไทยและพระราชบัญญัติที่มีโทษทาง
อาญา พบว่ามีความผิดอาญาที่โทษจำคุก 4 ปี และโทษจำคุกกว่า 4 ขึ้นไปเป็นจำนวนมาก ดังที่
กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งเมื่อนำความผิดอาญาร้ายแรง มาเข้าหลักเกณฑ์ 4 ประการของความผิด
พอกเงิน กล่าวคือ

1. ความผิดนั้นต้องมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม
2. ความผิดที่ลักษณะของอาชญากรรมมีผลตอบแทนในวงเงินสูง
3. ความผิดที่มีลักษณะยากแก่การปราบปราม
4. ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ

โดยความผิดอาญาร้ายแรง มีคุณสมบัติครบตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวประกอบกับเป็นไป
ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000
ประกอบกับความผิดอาญาร้ายแรงได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง
ของประเทศอย่างมากมาย จึงมีความเหมาะสมในอันที่จะถูกกำหนดเป็นความผิดมูลฐานตาม
กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน และด้วยความจำเป็นดังนี้

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน ให้สามารถ
ครอบคลุมความผิดอาญาร้ายแรง
2. เพื่อให้สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ
3. ความผิดมูลฐานในกฎหมายต่างประเทศ ไม่มีข้อจำกัด

ดังนั้นกฎหมายป้องกันและปราบปรามการพอกเงินของประเทศไทย จึงควรที่จะเปิดช่อง
ให้สามารถบังคับใช้ให้มีความครอบคลุมความผิด ไม่ควรเจาะจงให้บังคับใช้กฎหมายพอกเงินได้
กับกิจการขององค์กรอาชญากรรมที่เป็นความผิดเพียง 11 ความผิดมูลฐาน เท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็น
ความคับแคบ และเป็นการปิดช่องในการดำเนินการกับองค์กรอาชญากรรม โดยการ
เพิ่มเติมความผิดอาญาร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานกฎหมายป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน
ของประเทศไทย อย่างที่มีการกำหนดความผิดมูลฐานไว้อย่างกว้างขวางในหลากหลายประเทศที่
กล่าวมาแล้วข้างต้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาจากการศึกษาความผิดอาญาร้ายแรง (Serious Crime) ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ซึ่งเป็นรูปแบบการกระทำของอาชญากรและได้มาซึ่งทรัพย์สินเป็นจำนวนมากและดำเนินการฟอกเงินดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรง(Serious rime) ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

การกระทำความผิดอาญาร้ายแรง เป็นไปตามหลักเกณฑ์การกำหนดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทั้ง 4 ประการคือคือ ความผิดนั้นต้องมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม ความผิดที่ลักษณะของอาชญากรรมมีผลตอบแทนในวงเงินสูง ความผิดที่มีลักษณะยากแก่การปราบปราม ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ หากนำมาตรการทางกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งเป็นมาตรการที่เหมาะสมในการสืบสวนการกระทำผิดในลักษณะเครือข่ายองค์กรที่ได้ผลกว่ามาตรการทางอาญาและมาตรการริบทรัพย์สิน นั้น มีความครอบคลุมทุกกิจการขององค์กรอาชญากรรมที่ใช้ในการเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินขององค์กรอาชญากรรม เพื่อดำเนินการกับการกระทำของอาชญากร เมื่อไม่สามารถดำเนินกิจการได้อย่างกว้างขวางรายได้ขององค์กรอาชญากรรมย่อมลดลงในลักษณะการแปรผันตามกัน เป็นการลดทอนกำลังความสามารถขององค์กรอาชญากรรมได้อย่างดี

ประกอบกับกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ของประเทศไทย ครอบคลุมความผิดมูลฐานเพียงการกระทำความผิดมูลฐาน 11 ฐานความผิดที่กำหนดไว้เท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงการดำเนินกิจการที่ผิดกฎหมายขององค์กรอาชญากรรมทั้งหมด อีกทั้งจากการศึกษาความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกเกินกว่า 4 ปี พบว่า ความผิดมูลฐานทั้ง 11 มูลฐานที่กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นั้นมีอัตราโทษจำคุกสูงกว่า 4 ปี ทั้งสิ้น ย่อมชี้ให้เห็นว่าความผิดอาญาร้ายแรงนั้นส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในประเทศไทยอย่างมาก ซึ่งน่าจะเป็นการที่ดีกว่า หากมีการบัญญัติให้ความผิดอาญาร้ายแรง เพื่อให้ครอบคลุมความผิดอาญาซึ่งสำหรับประเทศไทย และ

เพื่อเป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิกควรต้องปรับปรุงกฎหมาย และจะได้เป็นที่ยอมรับของนานาชาติในประเทศไทยในมาตรฐานของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย ในความตั้งใจและเอาจริงกับปัญหาการฟอกเงิน และเชื่อมั่นในการดำเนินการกับเหล่านักฟอกเงิน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะสร้างความน่าเชื่อถือกับระบบในการดำเนินการกับการฟอกเงินของไทย ทำให้ต่างชาติมีความเชื่อมั่นในการมาลงทุนประกอบกิจการในประเทศไทย และองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต่าง ๆ จะไม่มาใช้ประเทศไทยเป็นแหล่งสร้างรายได้หรือแหล่งฟอกเงิน

2. กำหนดคำนิยาม “ความผิดอาญาร้ายแรง” โดยความหมายตามที่กำหนดในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ดังนี้

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เมื่อตระหนักถึงความสำคัญของการฟอกเงิน และการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง ซึ่งเป็นรูปแบบ หรือวิธีการในการกระทำความผิดของขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรม การกำหนดความหมายของความผิดอาญาร้ายแรง นั้น อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ได้ให้ความหมายดังนี้ “ความผิดอาญาร้ายแรง หมายถึง การกระทำความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีขึ้นไป หรือโทษที่หนักกว่านั้น”

ในส่วนของกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นความผิดร้ายแรงตามกฎหมายไทยความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป เป็นอัตราโทษที่หนักและเป็นความผิดร้ายแรง จึงจำเป็นที่ศาลจะต้องรับฟังพยานหลักฐานโจทก์ หรือต้องสืบพยานหลักฐานจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงจึงจะพิพากษาลงโทษได้ แม้ว่าจำเลยจะยอมรับสารภาพ หากคำนึงถึงอัตราโทษ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการห้ามศาลมิให้ลงโทษโดยอาศัยคำรับสารภาพเพียงแต่อย่างเดียว หรือ เป็นเหตุในการออกหมายจับและออกหมายขังของศาล คือความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี ตามที่กำหนดในมาตรา 66 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นเหตุในการออกหมายจับของศาล ครอบคลุมความผิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลชั้นต้น ก็ตามทั้งสองแนวทางดังกล่าวมิใช่หลักเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยตรงแต่อย่างใด

อีกทั้งอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 เป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญร่วมกันของนานาประเทศในการดำเนินการกับองค์กร อาชญากรรมและการฟอกเงิน ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรกำหนดค่านิยมความผิดอาญาร้ายแรง ที่จะ เป็นความผิดมูลฐานใหม่ตามทีอนุสัญญานี้ดังนี้

“ความผิดอาญาร้ายแรง หมายความว่าถึง การกระทำความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษ จำคุกตั้งแต่สี่ปีขึ้นไป หรือโทษที่หนักกว่านั้น”

โดยความผิดอาญาร้ายแรง นั้นต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่การกระทำความผิดนั้นต้องเป็น ความผิดที่มีลักษณะของความผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอยู่ด้วย กล่าวคือ ความผิดนั้นต้องมีลักษณะเป็นองค์รอาชญากรรม , ความผิดที่ลักษณะของ อาชญากรรมมีผลตอบแทนในวงเงินสูง , เป็น ความผิดที่มีลักษณะยากแก่การปราบปราม และ เป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ ตามที่ผู้เขียนได้เสนอไว้ใน บทที่ 4 หน้า 91 – 97 เนื่องจาก หากไม่มีการกำหนดกรอบของความผิดอาญาร้ายแรงไว้ว่าแค่ ไหนเพียงได้ จะทำให้เกิดความผิดมูลฐานจำนวนมากเกินไป และแตกต่างไปจากแนวความคิดใน การกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยที่ตั้งอยู่บน หลักการสี่ข้อดังกล่าว อันจะส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน และเกิดความไม่สมดุล ระหว่างการบังคับใช้กฎหมายและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชนก็เป็นได้ ดังนั้น ความผิดมูลฐาน ความผิดอาญาร้ายแรง หมายความว่าถึง การกระทำความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปี ขึ้น หรือโทษที่หนักกว่านั้น และเป็นความผิดที่เป็นไปตามลักษณะพื้นฐานของความผิดมูลฐาน ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ได้กล่าวมาข้างต้น

ทั้งนี้เพื่อให้ความผิดอาญาร้ายแรง เป็นความผิดมูลฐานเพิ่มเติมที่ช่วยให้หน่วยงานของ รัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีเครื่องมือที่จะลดกิจกรรม การดำเนินการต่างๆ ตลอดจนการสร้างรายได้ ของเหล่าอาชญากรไม่ว่าจะเป็นการนำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นมา กระทำการในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นการฟอกเงิน เพื่อให้การนำเงินหรือทรัพย์สินนั้นไปใช้เป็น ประโยชน์ในการกระทำความผิดต่อไปหรือการนำเงินหรือทรัพย์สินนั้นไปใช้เป็นประโยชน์ในการ กระทำความผิดต่อไปทำให้ยากขึ้น และทำให้การบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อเป็นการตัดวงจรของการประกอบอาชญากรรมของอาชญา กรและประโยชน์สูงสุดของกฎหมายที่ต้องการให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และเป็นการ

พัฒนานโยบายให้เป็นไปตามแนวทางของสากล ให้รับรองในการปราบปรามการฟอกเงินของ
องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ อันเป็นความร่วมมือกันที่จะป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของ
ประชาคมโลก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส.. กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มาตรการใหม่ในการ
ปราบปรามยาเสพติด.ใน เอกสารสรุปผลสัมมนา เรื่องกฎหมายป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงินกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด. 7-8 กรกฎาคม 2542 ณ โรงแรมอมารี วอเตอร์
เกต กรุงเทพมหานคร, 2542.

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ,ชาติ ชัยเดชสุริยะ ,ณัฐวสา ฉัตรไพฑูรย์. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม = International conventions on crime
prevention and suppression, กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพัฒนากระบวนการยุติธรรม,
2548.

เกียรติขจร วัฒนสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2540.

คำพิพากษาฎีกาที่ 1467/2525 และคำพิพากษาฎีกาที่ 408/2485 (ฎีกาจัดพิมพ์โดยเนติ
บัณฑิตยสภา ที่ 112,1110)

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 139/2546 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2546

จรัญ ภักดีธนากุล. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. ใน บันทึกการประชุม
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอก
เงิน พ.ศ.2542 สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 10 วันที่ 13 พฤศจิกายน 2540 ณ สภา
ผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร,2542.

ไชยยศ เหมะรัชตะ. กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. วารสารกฎหมาย16/2 (2539):
7

ไชยยศ เหมะรัชตะ. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.ใน เอกสาร
วิจัยส่วนบุคคลดีเด่นตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 39 และหลักสูตรการ
ป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 9,กรุงเทพฯ: กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส.
สำนักนายกรัฐมนตรี, 2539-2540

ธานินทร์ ภัยวิเชียร. การใช้กฎหมายป้องกันคอมมิวนิสต์.พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร :โรง
พิมพ์การศาสนา, 2517

นวลจันทร์ ทัดนัยกุล. อาชญากรรม (ป้องกัน:ควบคุม). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2542.

นวนน้อย ตวีรัตน์ ,ปิยวรรณ สุขศรี. สภาพความรุนแรงของปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศ. รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์ เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติระยะที่ 2. สถาบันกฎหมายอาญา, 2549.

ประธาน วัฒนวาณิชย์ , เศรษฐชัย อันสมศรี. การป้องกันองค์การอาชญากรรมข้ามชาติภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 ข้อ 31. ใน รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์ เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติระยะที่ 2. หน้า 35.

กรุงเทพมหานคร: สถาบันกฎหมายอาญา ,2549.

ประธาน วัฒนวาณิชย์. ระบบความยุติธรรม : แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม. วารสารนิติศาสตร์ 9(กันยายน - พฤศจิกายน 2520): 150.

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66

ปิยะพันธ์ สารากรบริรักษ์, การกำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับการฟอกเงิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชากฎหมายอาญา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540

เมธี กุศลสร้าง. กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับบทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

วิศรดา ภู่มงกุฏ. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ศึกษาเฉพาะกรณี ข้อตกลงระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

วาทีน คำทรงศรี. การฟอกเงิน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2539.

วันชัย รุจนวงศ์ และคณะ. การใช้ถ้อยคำในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร และพิธีสารแนบท้าย. ใน รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์ เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติระยะที่ 2.

กรุงเทพมหานคร : สถาบันกฎหมายอาญา, 2549.

วันชัย รุจนวงศ์ . ฝ่าองค์กรอาชญากรรม : มะเร็งร้ายของสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน , 2548.

วีระพงศ์ บุญโยภาส. กระบวนการยุติธรรมกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2546.

สีหนาท ประยูรรัตน์. อธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: ส.เอเชีย เพลส , 2542.

สุรพล ไตรเวทย์. คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2542.

สีหนาท ประยูรรัตน์. ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล. ใน เอกสารการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 เรื่องมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล. หน้า 357. ณ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรุงเทพมหานคร, 2547.

สุทธนู ศณีไสย , สมฤทธิ ยสสมศักดิ์, นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ. ใน เอกสารการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 เรื่อง มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล. หน้า 791 – 795. ณ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรุงเทพมหานคร, 2547.

ศูนย์บริการข้อมูลทางกฎหมาย. การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. เอกสารเผยแพร่สำนักเลขาธิการวุฒิสภา (สิงหาคม 2537): หน้า 1-2.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. อาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime). [ออนไลน์].2552.

แหล่งที่มา : <http://www.royalthaipolice.go.th> [2552, พฤษภาคม 9]

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. ที่มาของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. [ออนไลน์].2546. แหล่งที่มา

: http://www.amlo.go.th/amlo_new/template.php?lang=TH&id=60&nvar_13=true [2552, มิถุนายน 11]

อัครพันธ์ สัปพันธ์. กระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000

ภาษาอังกฤษ

Alan Noris. Crime ,Reason and History :A Critical Introduction to Criminal Law. London :Weidenfeld and Nicholson, 1993.

Bank Secrecy Act A3

David B. Young ,Cesare Beccaria, Utilitarian or Retributivist , Journal of Criminal Justice 11,pp.319.

Fletcher N. Baldwin Jr and Robert J. Munto . Money Laundering Asset Forfeiture and internation Financial Crimes. North America : Oceana Publications , 1993.

Juan De Zuniga,Jr. Reform on Money Laundering in Philippines . A PowerPoint Presentation.,1999

Maria Mat Said. Know Your Customer Policy and Anti Money Laundering Measures. A PowerPoint Presentation. Labuan IOFC,2002

Richard Card . Criminal Law, twelfth edition. London : Butterworth,1992.

Robinson Jeffrey. The Laundrymen. New York: Arcode Publishing, 1996.

Roger Brownsword . Law and the Public Interest. Stuttgart: Steiner, 1993.

U.S. Department of Justice. Investigation and Prosecution of Illegal Money laundering : A Guide to the Bank Secrecy Act. Washington D.C.: Drug Enforcement Administration,1983)

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ร.ต.ท.กมลศักดิ์ (นัท) หมิ่นภักดี เกิดเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2526 ที่ จังหวัดตรัง มีพี่น้องร่วมบิดามารดา 4 คน จบการศึกษาชั้น ประถมที่โรงเรียนบ้านฉางหลวง ชั้นมัธยมต้น ที่โรงเรียนสิเกาประชาประดิษฐ์ จังหวัดตรัง แล้วจึงเข้ามาศึกษาต่อชั้นมัธยมปลายที่ โรงเรียนอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ระหว่างการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นที่ 4 สามารถสอบเข้าเป็นนักเรียนเตรียมทหารในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ โดยเป็นนักเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 43 และเข้าเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจ โดยเป็นรุ่นที่ 59 ซึ่งได้เข้าศึกษา ควบปริญญาที่ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงคู่ไปด้วย จากนั้นจึงเข้าศึกษา ปริญญาโทคณะนิติศาสตร์ สาขากฎหมายอาญา ที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2550

รับราชการครั้งแรก 2549 ตำแหน่ง พนักงานสอบสวน(สบ 1) สถานีตำรวจนครบาล ราชบุรีบูรณะ ปัจจุบัน ตำแหน่ง รองสว.จร.สน.บุคคล

ศูนย์วิทยุตำรวจ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย